VÝROČNÍ ZPRÁVA 2021

ÚOHS

ÚŘAD
PRO OCHRANU
HOSPODÁŘSKÉ
SOUTĚŽE

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO 3
O ÚŘADU 4
HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ 6
VÝZNAMNÁ TRŽNÍ SÍLA 18
VEŘEJNÉ ZAKÁZKY 22
VEŘEJNÁ PODPORA 38
MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE 46
INFORMAČNÍ SERVIS 49
AGENDA 2022 56
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA 59

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
tř. Kpt. Jaroše 7, 604 55 Brno
Redakční rada: Milena Marešová, Martin Švanda
Foto: archiv ÚOHS
Telefon: 542 167 111
E-mail: posta@uohs.cz
https://www.uohs.cz
Uzávěrka textu: 28. 2. 2022
Design a grafická úprava: Metoda, spol. s r. o.
Tisk: DIDOT, spol. s r. o.

ÚVODNÍ SLOVO

V roce 2021 oslavil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže třicet let své existence a svého regulatorního působení nejen v oblasti ochrany a podpory hospodářské soutěže na všech trzích, ale také v dozoru nad zadáváním veřejných zakázek, kontrole zneužití významné tržní síly a v neposlední řadě též v otázkách veřejné podpory. Výročí jsme připomněli slavnostní konferencí v Lichtenštejnském paláci v Praze, na níž vystoupili mimo jiné předseda vlády i předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Své třicetileté zkušenosti bude Úřad naplno uplatňovat v současném obtížném období, kdy české hospodářství s plnou silou zasáhla postcovidová inflační vlna i ekonomický otřes způsobený bezprecedentní ruskou ozbrojenou agresí vůči Ukrajině. V důsledku uvedených událostí lze předvídat tendenci k nárůstu protisoutěžního jednání a je třeba jednoznačně říci, že právě hospodářská soutěž je cestou k opětovnému nastartování ekonomiky a rychlejšímu návratu k prosperitě.

V průběhu roku 2021 jsem mohl plně rozvinout koncepci otevřenosti a intenzivní komunikace s adresáty veřejnoprávního působení Úřadu a s odbornou veřejností. V zájmu větší transparentnosti a předvídatelnosti rozhodovací praxe Úřadu jsme usilovali o co možná nejčastější setkání se zástupci soutěžitelů, zadavatelů a dodavatelů veřejných zakázek, poskytovatelů a příjemců veřejné podpory, profesními sdruženími a svazy i s právními experty na tato témata. Já osobně a další kolegové z užšího vedení Úřadu jsme vystoupili na desítkách konferencí, workshopů, seminářů a dalších akcí, na nichž jsme vysvětlovali právní předpisy spadající do naší působnosti a objasňovali postup Úřadu při aplikaci uvedených norem. Konkrétně mohu zmínit například Metodické dny veřejného zadávání, které jsme formou videopřenosu uskutečnili celkem pětkrát. Výklad našich odborníků o různých aktuálních tématech v této oblasti sledovalo celkem přes dva tisíce zájemců o veřejné investování. Navázali jsme také systematickou spolupráci s nejvýznamnějšími českými univerzitami. Obecně jsme zaznamenali ze strany odborné veřejnosti více než pozitivní ohlasy na změnu komunikace Úřadu.

Hned na počátku roku jsem rovněž provedl rozsáhlou obměnu rozkladových komisí, o jejichž činnosti panovaly určité pochybnosti, jež bylo nutno rozptýlit. Nové sestavení rozkladových komisí se uskutečnilo nanejvýš transparentním způsobem a na základě předem stanovených kvalifikačních a profesních kritérií. Nové členy komisí jsem vybíral na základě nominací navržených institucemi z akademické sféry (právnické a ekonomické fakulty a také univerzity), orgány státní správy, nevládními organizacemi, Českou advokátní komorou a dalšími sdruženími a spolky (Svaz měst a obcí, Sdružení místních samospráv, Hospodářská komora, Asociace pro veřejné zakázky aj.).

K obměně došlo také ve vrcholných manažerských pozicích na Úřadě, když jsem přistoupil k výměně dvou ze tří místopředsedů. Od 1. dubna nastoupil do čela Sekce hospodářské soutěže Mgr. Ing. Kamil Nejezchleb, Ph.D., jenž na Úřadě působí více než deset let a je vynikajícím odborníkem v oblasti odhalování a trestání kartelových dohod. Od počátku července jsem pak do čela prvoinstančního dozoru nad veřejným zadáváním jmenoval Mgr. Markétu Dlouhou, která rovněž působila po mnoho let na vedoucích pozicích v rámci Sekce veřejných zakázek a v řadě případů přispěla ke konstituování zavedené rozhodovací praxe při kontrole transparentnosti a přiměřenosti postupu veřejných zadavatelů. Všichni členové vedení Úřadu (předseda a místopředsedové) jsou držiteli osvědčení Národního bezpečnostního úřadu na stupeň Tajné, což umožňuje intenzivnější komunikaci a výměnu informací s bezpečnostními orgány.

V rámci rozhodovací činnosti jsme v oblasti hospodářské soutěže zaznamenali celkem devět odhalených a potrestaných zakázaných dohod, z nichž šest se týkalo nejzávažnějších horizontálních kartelů. Celkem byly v prvním stupni za přestupky v oblasti hospodářské soutěže uloženy

pokuty přesahující 160 milionů korun. Poprvé v historii byl uložen rovněž zákaz plnění veřejných zakázek za účast v kartelu o veřejných zakázkách, tzv. bid rigging. Významným příslibem do budoucna je rekordní počet provedených místních šetření v prostorách soutěžitelů, kterých Úřad v loňském roce uskutečnil celkem 26 a na základě většiny z nich posléze zahájil nová správní řízení. Značných úspěchů jsme dosáhli rovněž při obhajobě našich rozhodnutí před správními soudy, když Krajský soud vyhověl pouze dvěma z 12 podaných žalob a Nejvyšší správní soud podpořil rozhodnutí Úřadu ve všech deseti případech, které posuzoval.

V dozoru nad veřejným zadáváním jsme zaznamenali nárůst počtu správních řízení a podnětů o přibližně 40 %, což výrazně zatížilo naše kapacity, které nově vyčleňujeme i na metodické a osvětové aktivity. Vydali jsme stovky rozhodnutí o postupu veřejných zadavatelů, mezi nejvýznamnější patřila zejména rozhodnutí o pokutě 550 milionů korun Ministerstvu obrany ČR za porušení zákonných pravidel při nákupu armádních vrtulníků, rozhodnutí o dodatečných dodávkách samopalů a pušek pro Policii ČR či o koncesních smlouvách hasičů na služby související s pultem centralizované ochrany a jiné.

Pro oblast veřejné podpory byla i v roce 2021 stěžejní obhajoba covidových podpůrných programů a opatření, jejichž schvalování jsme zprostředkovávali v Bruselu. V rámci významné tržní síly jsme se soustředili na analytickou činnost a zejména na legislativní práce související s transpozicí směrnice o nekalých obchodních praktikách.

V roce 2022 se pozornost Úřadu bude, kromě standardní rozhodovací činnosti, upírat zejména na druhé pololetí, v jehož průběhu bude Česká republika předsedat Radě Evropské unie. Důstojně obstát v roli předsednické země bude významným úkolem pro celou státní správu a Úřad se proto již zodpovědně připravuje na agendy, jejichž projednání na něj nejspíše připadne, týkající se například otázky subvencí ze třetích zemí.

Pevně věřím, že Úřad se vydal po správné cestě, jejímž výsledkem bude větší efektivita rozhodovací činnosti ve všech oblastech jeho působnosti, a že nastoupeným směrem bude úspěšně pokračovat také v dalších letech.

doc. JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D.
předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

O ÚŘADU

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále též „Úřad“ či „ÚOHS“) je ústředním orgánem státní správy s pravomocemi v oblasti ochrany hospodářské soutěže, dozoru nad zadáváním veřejných zakázek, kontroly významné tržní síly a koordinace a poradenství v oblasti veřejné podpory.

Vymezení základního poslání, pravomocí a působnosti Úřadu je dáno zákonem č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

- Základním právním předpisem pro oblast hospodářské soutěže je zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (dále také „ZOHS“). Úřad současně může aplikovat články 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie. Související kompetence jsou Úřadu svěřeny také zákonem č. 370/2017 Sb., o platebním styku.
- V oblasti veřejných zakázek je základní právní úpravou zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále také „ZZVZ“). Úřad má přitom působnost pouze v dozorové části, tedy dohlíží na transparentní, přiměřený, nediskriminační a rovný přístup zadavatele vůči uchazečům. Obdobnou dozorovou působnost má Úřad rovněž podle zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících.
- Významná tržní síla obchodních řetězců vůči jejich dodavatelům z řad potravinářů a zemědělců je regulována zákonem č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji potravinářských a zemědělských produktů a jejím zneužití (dále také „ZVTS).
- Oblast veřejné podpory je regulována zejména legislativou Evropské unie, v rámci národního práva je upravena zákonem č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje.

PERSONÁLNÍ STATISTIKY

252 počet systemizovaných míst Úřadu

235 počet obsazených míst k 31. 12. 2021

Rozdělení zaměstnanců podle sekcí

Sekce hospodářské soutěže	Sekce veřejných zakázek	Sekce legislativy a veřejné regulace	Odbor druhostupňového rozhodování	Kancelář předsedy Úřadu	Ekonomický odbor	Ostatní
59	60	46	29	14	16	11
25 %	25,5 %	20 %	12 %	6 %	7 %	4,5 %

Rozdělení zaměstnanců dle věku

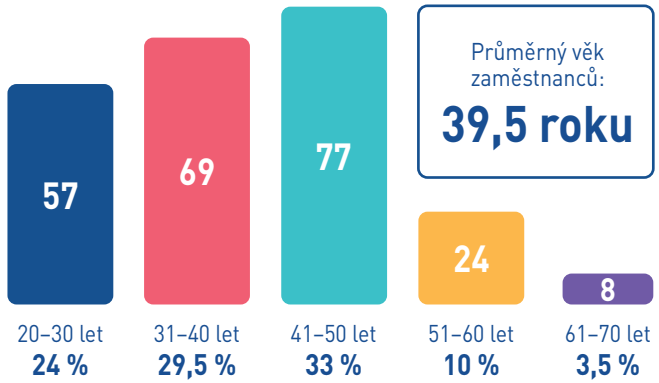

Průměrný věk zaměstnanců:
39,5 roku

Struktura zaměstnanců dle nejvyššího stupně vzdělání

- vysokoškolské: **206 / 87,7 %**
- vyšší odborné: **2 / 0,9 %**
- středoškolské s maturitou: **21 / 9 %**
- vyučení s maturitou: **1 / 0,4 %**
- vyučení bez maturity: **5 / 2 %**

Délka trvání pracovního/služebního poměru

Rozdělení zaměstnanců dle pohlaví

ŽENY
144
61 %

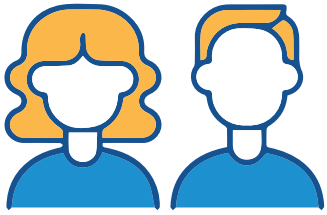

MUŽI
91
39 %

Rozdělení zaměstnanců dle služebního x pracovního poměru

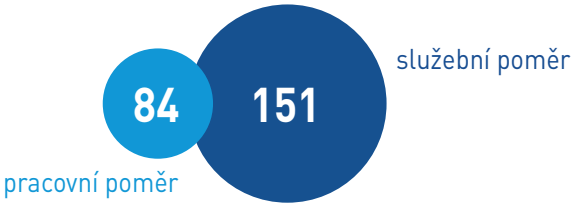

HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ

Hospodářská soutěž čili konkurence mezi podniky je zásadním prvkem tržní ekonomiky, v jehož důsledku se spotřebitelům dostává konečný produkt, tedy zboží nebo služba za nižší cenu, ve vyšší kvalitě či v inovativní podobě. Vzájemné soupeření o zákazníka je hnací silou, která nutí podniky k zefektivňování výroby a inovacím. Uvedený princip však funguje pouze pod podmínkou, že soutěž na trhu je skutečně svobodná a neomezená. Benefity plynoucí ze soutěžního prostředí jsou totiž výhodné zejména pro spotřebitele, zatímco pro podnikatele znamenají především stres a tlak na zvyšování výkonu a celkové efektivity. Podniky se proto mohou snažit soutěžní princip eliminovat, zejména uzavíráním dohod se svými konkurenty, v jejichž důsledku soutěž obejdou. Obdobně soutěžitelé s vysokým tržním podílem, jestliže dosáhnou dominantního postavení, mohou mít tendence ke zneužití tohoto postavení a k eliminaci zbývajících konkurentů, a tedy i soutěže na trhu.

Ve státech, jejichž ekonomika funguje na tržních principech, je proto ochrana hospodářské soutěže jedním z veřejných zájmů, k jehož hájení jsou určeny specializované instituce – soutěžní úřady. V České republice se jedná o Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, jehož přímý předchůdce byl zřízen již v roce 1991. Základním právním předpisem pro tuto oblast je zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže. Podle zákona se ochrana hospodářské soutěže realizuje ve třech hlavních oblastech:

- zákaz dohod narušujících soutěž;
- zákaz zneužití dominantního postavení;
- kontrola spojování soutěžitelů.

Doplňkově se v českém právu nachází rovněž úprava možného protisoutěžního jednání orgánů veřejné moci, které svým jednáním nesmí diskriminovat některé soutěžitele oproti jiným (§ 19a ZOHS).

LEGISLATIVNÍ ZMĚNY

Úřad opětovně zpracoval novelu zákona o ochraně hospodářské soutěže, jejímž smyslem bylo zejména transponovat do českého právního rámce směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1 ze dne 11. prosince 2018 o posílení postavení orgánů pro hospodářskou soutěž v členských státech tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla, a o zajištění řádného fungování vnitřního trhu (směrnice ECN+).

Vzhledem k tomu, že se původně zpracovaná novela nedostala na pořad jednání předchozí Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Úřad přistoupil k její revizi. Do finálního návrhu novely kromě již dříve navrhovaných změn souvisejících s transpozicí směrnice ECN+ zařadil další modifikace za účelem ještě většího zkvalitnění a zefektivnění stávající právní úpravy. Změny se týkaly například nových definic, procesu narovnání, rozšíření leniency programu i na vertikální dohody, mezinárodní spolupráce apod.

V roce 2021 byla schválena novela přestupkového zákona a dalších zákonů včetně ZOHS, v jejímž rámci došlo k významné změně v oblasti soutěžního práva. S účinností od 1. 2. 2022 totiž platí, že pokračuje-li obviněný v jednání, pro které je s ním zahájeno řízení o pokračujícím, trvajícím nebo hromadném přestupku spočívajícím v narušení hospodářské soutěže, i po zahájení tohoto řízení, považuje se toto jednání až do sdělení výhrad za jeden skutek.

Tato změna posílila roli sdělení výhrad, neboť právě jeho doručení účastníkům řízení se stalo okamžikem, kdy dochází k přerušení jednoty trvajícího přestupku, tedy k rozhraničení mezi jednotlivými (trvajícími) přestupky, pokud pachatel protiprávní stav udržuje. V minulosti byl Úřad v důsledku chybějící zvláštní úpravy správního trestání nucen analogicky aplikovat pravidla týkající se přerušení jednoty skutku v případech trvající či pokračující trestné činnosti stanovená v trestním řádu a v praxi Úřadu tak byl za okamžik přerušení jednoty skutku považován okamžik doručení oznámení o zahájení správního řízení o přestupku. Novela zákona však právní úpravu v oblasti soutěžního práva doplnila a přerušení jednoty skutku se tedy v řízeních podle ZOHS nyní přiléhavěji vztahuje k okamžiku doručení sdělení výhrad.

Přerušení jednoty skutku obecně nemá dopad na otázku faktického ukončení stíhaného skutku jednáním obviněného, nýbrž stanoví hmotněprávní fikci jeho ukončení, vázanou na konkrétní procesní aktivitu správního orgánu. Okamžik sdělení obvinění přesně vymezuje okamžik fikce dokonání trvajícího přestupku, tj. stíhaný skutek.

OCHRANA HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE VE VÝSLEDCÍCH

V oblasti ochrany hospodářské soutěže zahájil Úřad celkem 84 správních řízení, z toho devět v oblasti zakázaných dohod, přičemž dvě třetiny z tohoto počtu se týkaly závažných horizontálních dohod. Jedno správní řízení bylo zahájeno z důvodu možného zneužití dominantního postavení a rovněž jedno z důvodu porušení § 19a ZOHS, který zapovídá orgánům veřejné moci diskriminovat některé soutěžitele. Úřad dále zahájil 65 správních řízení v oblasti spojování soutěžitelů, z toho 51 v tzv. zjednodušené proceduře, 12 ve standardním řízení a iniciována byla rovněž dvě řízení sankčního charakteru. Nadto bylo zahájeno osm řízení v procesních věcech, například kvůli neposkytnutí vyžádaných informací a dále o žádostech o nahlédnutí do spisu třetí osobou nebo o přerušení správního řízení.

Vydáno bylo celkem sedm rozhodnutí v oblasti zakázaných dohod, z toho šest o horizontálních kartelech a jedno o dohodě vertikální, s pokutami v celkové výši 153 730 000 korun. Dvě rozhodnutí byla vydána v oblasti zneužití dominantního postavení a jedno ve věci porušení § 19a ZOHS, přičemž uloženy byly sankce ve výši 10 milionů korun, respektive 280 tisíc korun.

Rekordní počet 62 rozhodnutí byl vydán v rámci kontroly spojování soutěžitelů. Celkem 52 správních řízení proběhlo ve zjednodušené proceduře, v jejímž rámci Úřad rozhoduje ve zkrácené lhůtě 20 dnů, devět řízení se uskutečnilo ve standardní 30denní lhůtě. Vydáno bylo rovněž jedno sankční rozhodnutí s pokutou 4 505 000 korun za předčasné uskutečnění spojení před povolením Úřadu. Celková výše pokut uložených v prvním stupni za přestupky v oblasti ochrany hospodářské soutěže dosáhla 168 615 000 korun.

O výrazné aktivitě Úřadu svědčí rekordní počet provedených neohlášených šetření na místě, při nichž Úřad zajišťuje důkazy o možném protisoutěžním jednání. V roce 2021 proběhlo 26 inspekcí u soutěžitelů, přitom po určitou část roku Úřad kvůli covidové pandemii šetření na místě neprováděl.

Vyřešeno bylo dále 181 podnětů a 91 dotazů.

Rozhodovací činnost v I. stupni v oblasti ochrany hospodářské soutěže v roce 2021

Počet obdržených podnětů	
Zakázané dohody	82
Zneužití dominantního postavení	72
Spojování soutěžitelů	4
Dozor nad orgány veřejné správy § 19a	20
Ostatní	3
Celkem	**181**

Počet zahájených správních řízení	
Zakázané dohody	**9**
• horizontální dohody	6
• vertikální dohody	3
Zneužití dominantního postavení	**1**
Dozor nad orgány veřejné správy § 19a	**1**
Spojování soutěžitelů	**65**
• klasická procedura	12
• zjednodušené řízení	51
• sankční řízení	2
Procesní a pořádková řízení	**8**
Celkem	**84**

Počet vydaných rozhodnutí	
Zakázané dohody	**7**
• horizontální dohody	6
• vertikální dohody	1
Zneužití dominantního postavení	**2**
Dozor nad orgány veřejné správy § 19a	**1**
Spojování soutěžitelů	**62**
• klasická procedura	9
• zjednodušené řízení	52
• sankční řízení	1
Pořádková řízení	**2**
Celkem	**74**

Pokuty uložené v I. stupni v roce 2021 - celkem 168 615 000 Kč

Výše pokut uložených v I. stupni v oblasti hospodářské soutěže

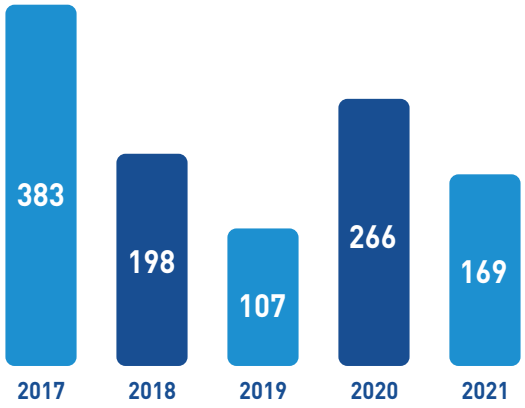

Počty zahájených řízení v I. stupni v oblasti hospodářské soutěže

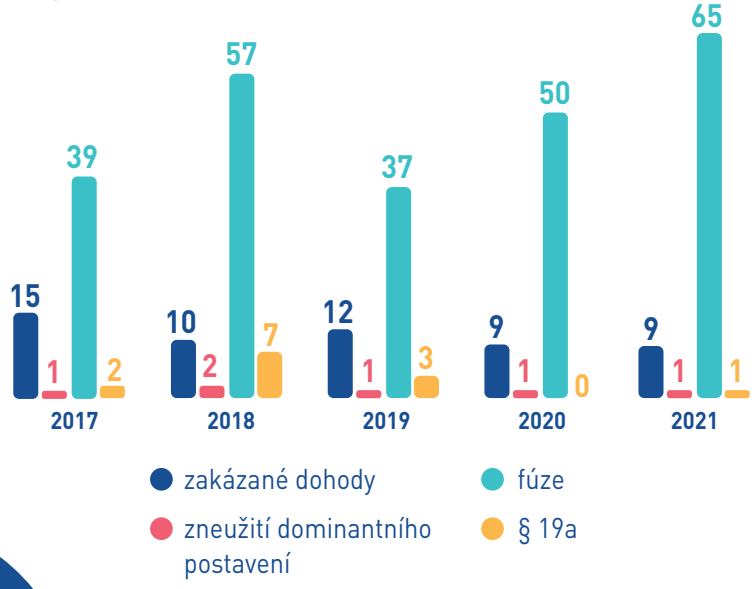

Obdržené podněty podle oblastí

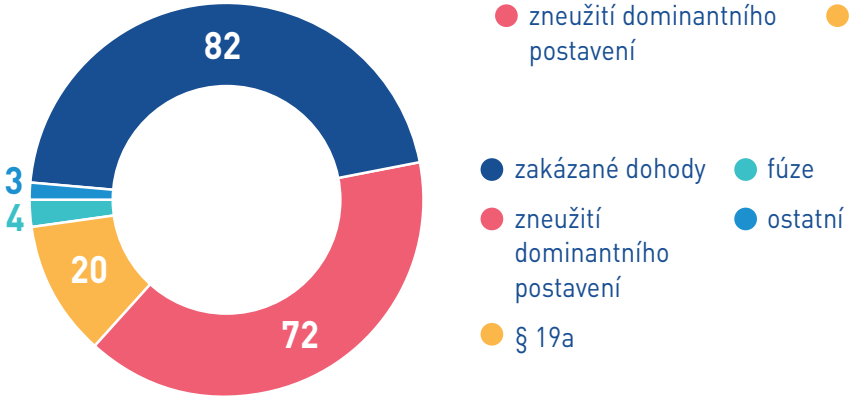

Počty vydaných rozhodnutí v I. stupni v oblasti hospodářské soutěže

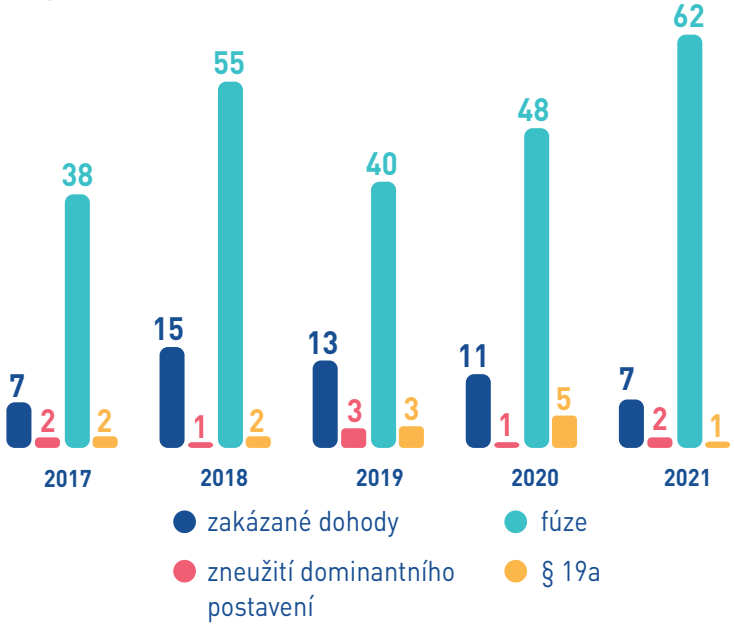

Počty provedených šetření na místě

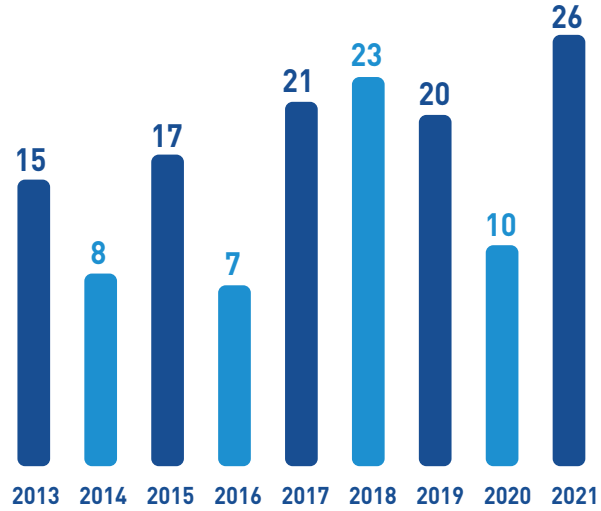

VÝZNAMNÉ PŘÍPADY

Horizontální dohody

Kartelová dohoda v oblasti informačních technologií na Olomoucku

Účastníci řízení: **AUTOCONT a. s. (nástupnická společnost společnosti AutoCont CZ a. s.); TESCO SW a. s.; MERIT GROUP a. s.; ICZ a. s.; Asseco Central Europe, a. s.; FPO s. r. o.; A-Scan s. r. o.**
Prvostupňové pokuty: 79 434 000 Kč (S0191/2017; PM výrok o vině 28. 8. 2021; vráceno v části o pokutě; hybridní narovnání)

Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 7. 12. 2020 uložil Úřad výše uvedeným společnostem pokuty za porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže, které spočívalo v tom, že si prostřednictvím vzájemných kontaktů a výměny informací rozdělily plnění veřejné zakázky „Rozvoj služeb e-Governmentu v Olomouckém kraji" a podílely se na tvorbě jejího zadání. Zadavatelem veřejné zakázky byl Olomoucký kraj (oznámení o zakázce bylo uveřejněno ve Věstníku veřejných zakázek dne 27. 3. 2012). Cílem uvedených společností bylo ovlivnit výsledek zadávacího řízení tak, aby předmětná nabídka, na jejímž plnění se dle dohody měly podílet, byla vítězná. Svůj plán následně realizovaly dne 30. 4. 2012, kdy podaly dvě sladěné nabídky: výhodnější nabídku společnosti AutoCont CZ, ve které byly ostatní výše uvedené společnosti jako subdodavatelé, a krycí nabídku společnosti ICZ.
Jednání uvedených společností představovalo zakázanou dohodu, jejímž cílem bylo narušit hospodářskou soutěž v oblasti informačních technologií v České republice a ovlivnit průběh a výsledek uvedeného výběrového řízení.
Správní řízení bylo zahájeno na základě podkladů předaných Policií České republiky. Společnosti A-Scan, která podala žádost o snížení pokuty, byla snížena pokuta o zákonem stanovených 20 %. Ostatní účastníci řízení podali proti rozhodnutí rozklad. Prvostupňové rozhodnutí bylo předsedou Úřadu potvrzeno s výjimkou výroků, kterými byly uloženy účastníkům řízení pokuty (s výjimkou společnosti A-Scan, která rozklad nepodala).
Dne 17. 1. 2022 bylo vydáno druhé prvostupňové rozhodnutí Úřadu, kterým byly uloženy pokuty účastníkům řízení (s výjimkou společnosti A-Scan) v souhrnné výši 79 202 000 korun.

Bid rigging v oblasti elektromontážních zakázek

Účastníci řízení: **SPIE Elektrovod, a. s.; ASE, s. r. o.**
Prvostupňové pokuty: 33 917 000 Kč (S0377/2019; PM 4. 5. 2021; narovnání, leniency žádosti)

Úřad uložil svým prvostupňovým rozhodnutím pokuty v celkové výši 33 917 000 korun soutěžitelům SPIE Elektrovod a ASE za kartelovou dohodu týkající se výběrových řízení na elektromontážní práce zadávané společností ČEPS, a. s. Podle zjištění Úřadu uvedení soutěžitelé nejméně v období od 28. 2. 2018 do 13. 6. 2018 koordinovali svou účast a nabídky na tři zakázky zadavatele ČEPS, konkrétně se jednalo o zadávací řízení „MIL – Oprava vypínačů výměnou v poli AD 03, 06 a 09 – realizace"; „DAS – výměna DG (P.0473)" a „NOS – výměna vypínače v terciáru T402 (G.0127)". Hodnota těchto zakázek přesahovala 18 milionů korun.
Úřad prokázal protisoutěžní jednání obou soutěžitelů na základě zajištěných důkazů o jejich vzájemné telefonické a osobní komunikaci a komunikaci prostřednictvím aplikace WhatsApp. Soutěžitelé jednali ve vzájemné shodě spočívající v koordinaci činnosti konkurentů při tendrech (tzv. bid rigging) s prvky dohody o rozdělení trhu a cenové dohody. Tyto praktiky spadají do kategorie tzv. kartelů s tvrdým jádrem a představují nejzávažnější porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže.
Obě společnosti požádaly o aplikaci leniency programu i o tzv. narovnání, za což jim byly významným způsobem sníženy pokuty, a to na výsledných 32 498 000 korun pro SPIE Elektrovod a 1 419 000 korun pro ASE. Díky žádostem o leniency a narovnání se tito soutěžitelé také vyhnuli zákazu plnění veřejných zakázek, který může Úřad za kartelové dohody typu bid rigging rovněž uložit.

Bid rigging v oblasti stavebnictví

Účastníci řízení: **DEREZA, společnost s ručením omezeným; Auböck s. r. o.**
Prvostupňové pokuty: 6 559 000 Kč (S0014/2020; PM 9. 12. 2021; narovnání)

Úřad uložil svým prvostupňovým rozhodnutím pokuty v celkové výši 6 559 000 korun soutěžitelům DEREZA a Auböck za kartelovou dohodu o veřejné zakázce.
Obě společnosti využily leniency programu i procedury narovnání, uložené pokuty jsou díky tomu o 36 %, respektive u společnosti Auböck o 52 % nižší. Uvedené společnosti se dopustily porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže v souvislosti se zadávacím řízením města Kralupy nad Vltavou „Rekonstrukce jídelny a kuchyně a přístavba nad jídelnou v ZŠ Komenského náměstí 198, Kralupy nad Vltavou", které bylo realizováno na počátku roku 2019. Úřad ve správním řízení prokázal, že soutěžitelé DEREZA a Auböck vzájemně koordinovali svou účast a nabídky do zadávacího řízení, a to tak, že výhodnější nabídku podala společnost DEREZA. Svým postupem tak ovlivnili výsledek zadávacího řízení a narušili hospodářskou soutěž.

Úřad se o veřejnou zakázku města Kralupy nad Vltavou v objemu přesahujícím 80 milionů korun začal zajímat na základě obdrženého podnětu. Obě společnosti poté v průběhu správního řízení podaly žádost o aplikaci programu leniency a sdělily Úřadu výměnou za snížení sankce podrobnosti o svém nezákonném jednání. Z nich vyplynulo, že tito soutěžitelé se dohodli na poskytnutí vypracovaného rozpočtu. Následně byl tento postup skutečně realizován a společnost Auböck použila rozpočet od společnosti DEREZA jako podklad pro vypracování fiktivní nekonkurenční nabídky. Nabídka společnosti Auböck pak byla z pohledu zadavatele méně výhodná než nabídka společnosti DEREZA.
Přestože oba účastníci řízení využili leniency programu i narovnání, podal nakonec soutěžitel DEREZA rozklad, avšak pouze proti výroku rozhodnutí o pokutě. Předseda Úřadu rozklad zamítl s tím, že Úřad postupoval při výpočtu pokut udělených jednotlivým účastníkům řízení transparentním, předvídatelným a přezkoumatelným způsobem a nelze nikterak dovodit, že by tímto postupem zvýhodnil či naopak poškodil některého z účastníků řízení. Nepřisvědčil ani tvrzení o likvidačním účinku pokuty.

Bid rigging v zakázce na studii k vysokorychlostní železnici

Účastníci řízení: **SUDOP PRAHA a. s.; Výzkumný Ústav Železniční, a. s.**
Prvostupňová pokuta: 9 302 000 Kč
(S0129/2019; PM 12. 2. 2021; narovnání)

Úřad se případem začal zabývat na základě podnětu od Policie České republiky, důkazy pak získal prostřednictvím spolupráce s Vrchním státním zastupitelstvím a na základě leniency žádosti Výzkumného Ústavu Železničního. Následně Úřad svým prvostupňovým rozhodnutím potrestal kartelovou dohodu o veřejné zakázce Správy železnic, státní organizace, na vypracování technickoprovozní studie v oblasti vysokorychlostních tratí. Společnosti SUDOP PRAHA byla uložena pokuta ve výši 9 302 000 korun. Výzkumnému Ústavu Železničnímu byla pokuta prominuta, neboť v rámci tzv. leniency programu poskytl Úřadu informace o existenci této zakázané dohody.
Protisoutěžního jednání se uvedené společnosti dopustily tím, že v letech 2014–2015 mezi sebou koordinovaly nabídky do výběrového řízení Správy železnic na veřejnou zakázku na vypracování technickoprovozní studie s cílem, aby uvedenou zakázku vyhrálo sdružení, jehož vedoucím členem byla společnost SUDOP PRAHA. Úřad společnosti Výzkumný Ústav Železniční, která v rámci tzv. leniency programu oznámila existenci a podrobnosti o kartelové dohodě, jíž byla členem, odpustil pokutu za protisoutěžní jednání, protože splnila všechny požadované podmínky pro udělení imunity. Leniency program se opět stal důležitým nástrojem Úřadu pro vyšetřování protisoutěžních dohod, kdy motivoval účastníka kartelu, aby výměnou, v tomto případě za neuložení pokuty, oznámil existenci kartelu soutěžnímu úřadu.
Společnost SUDOP PRAHA využila tzv. procedury narovnání, v jejímž rámci se přiznala ke spáchání nezákonného jednání, za což jí byla pokuta snížena o 20 %. Proti rozhodnutí následně nebyl podán rozklad.

První uložení trestu zákazu plnění veřejných zakázek

Účastníci řízení: **EXPRES VAN s. r. o.; Lorenc Logistic, s. r. o.**
Prvostupňové pokuty v celkové výši: 2 854 000 Kč
(ve II. stupni pokuty zvýšeny na 3 167 000 Kč)
Zákaz plnění veřejných zakázek: dva roky pro společnost EXPRES VAN s. r. o.
(S0149/2020; podán rozklad; PM 29. 10. 2021; podána žaloba ke Krajskému soudu v Brně)

Úřad uložil svým prvostupňovým rozhodnutím pokuty v celkové výši 2 854 000 korun za kartelovou dohodu o veřejných zakázkách (tzv. bid rigging) logistickým společnostem EXPRES VAN a Lorenc Logistic. Společnosti EXPRES VAN byl nadto uložen trest zákazu plnění veřejných zakázek na dobu dvou let. Jedná se o historicky první uložení tohoto druhu správního trestu ze strany Úřadu.
Úřad tento případ odhalil na základě vlastní činnosti. Uvedené společnosti v letech 2014 a 2016 koordinovaly prostřednictvím vzájemných kontaktů svou účast a nabídky ve dvou výběrových řízeních Správy železnic, státní organizace, na přepravu obchodních balíků tak, aby obě zakázky získala společnost EXPRES VAN. Sladěné nabídky účastníci kartelu následně zadavateli podali a společnost EXPRES VAN ve výběrových řízeních vždy zvítězila.
Soutěžiteli EXPRES VAN byla za spáchaný přestupek uložena pokuta ve výši 754 tisíc korun a již uvedený zákaz plnění veřejných zakázek na dobu dvou let ode dne právní moci rozhodnutí. Společnost Lorenc Logistic naproti tomu přistoupila na narovnání s Úřadem, za což jí byla nejen snížena pokuta o 20 % na výsledných 2,1 milionu korun, ale především se vyhnula uložení zákazu plnění.
Soutěžitel Lorenc Logistic však následně podal proti výši pokuty rozklad, v němž argumentoval například tím, že jednání nemělo žádný dopad na soutěž, daňového poplatníka či zadavatele, neměl z něj prospěch a že pokuta je likvidační a nespravedlivá při porovnání s pokutou pro společnost EXPRES VAN (podrobnosti viz str. 15).

Zakázkový kartel dodavatelů audiovizuální techniky

Účastníci řízení: **ApS Brno s. r. o.; AV MEDIA SYSTEMS, a. s.**
Souhrnná prvostupňová pokuta: 3 672 000 Kč (S0132/2018; PM 18. 9. 2021; narovnání)

Uvedení soutěžitelé koordinovali své jednání v letech 2014–2018 ve výběrových řízeních realizovaných v souvislosti s některými zakázkami na dodávky komplexních profesionálních audio-video řešení a související techniky. Cílem nedovolené spolupráce soutěžitelů (tzv. bid rigging) bylo zmírnění či eliminace vzájemného konkurenčního boje v těchto zakázkách. Prvním ze způsobů bylo podání dvou sladěných nabídek, přičemž jedna sloužila jako nabídka krycí. Druhou variantou bylo podání nabídky jen jedním soutěžitelem, zatímco druhý se podání nabídky zdržel.
K protisoutěžnímu jednání došlo u následujících výběrových řízení soukromých i veřejných zadavatelů, jejichž celková hodnota přesahovala 15 milionů korun:

- Vysoké učení technické v Brně: Rekonstrukce a dostavba areálu VUT v Brně Purkyňova 118;
- Vysoké učení technické v Brně: Modernizace posluchárny a laboratoří FCH VUT – opakování;
- Tyršova 6, a. s.: Imperial hotel Ostrava – rekonstrukce kongresových prostor 2. NP;
- Univerzita Palackého v Olomouci: Rekonstrukce objektu Na Hradě 5, UP Olomouc;
- Jihomoravský kraj: Zhotovení stavby Zdravotnické záchranné služby Jihomoravského kraje, p. o. – Vzdělávací a výcvikové středisko v Brně Bohunicích.

Soutěžitelé dosáhli výrazného snížení uložených sankcí, neboť s Úřadem spolupracovali. Společnost AV MEDIA SYSTEMS požádala o aplikaci leniency programu a dodala Úřadu informace týkající se kartelové dohody, za což jí byla snížena pokuta o 35 %. Oba soutěžitelé nadto využili procedury narovnání, což znamenalo snížení pokut o 20 %.

Vertikální dohody

Společnost GARLAND poškozovala spotřebitele, hrozí jí pokuta téměř 100 milionů korun

Účastník řízení: **GARLAND distributor, s. r. o.**
Prvostupňová pokuta: 96 751 000 Kč (S0214/2019; podán rozklad)

Úřad uložil svým prvostupňovým rozhodnutím společnosti GARLAND distributor, s. r. o., pokutu ve výši 96 751 000 korun za vertikální dohody o určování cen pro další prodej. Jedná se o historicky nejvyšší pokutu uloženou za tento typ protisoutěžního jednání. Rozhodnutí není pravomocné, byl proti němu podán rozklad.

Soutěžitel GARLAND se podle prvostupňového rozhodnutí Úřadu dopustil přestupku tím, že v období nejméně od 18. 6. 2013 do 6. 6. 2019, tedy téměř po šest let, uzavíral a plnil se svými odběrateli zakázané dohody o přímém určení cen pro další prodej. Cílem těchto dohod bylo vyloučení hospodářské soutěže mezi distributory společnosti GARLAND distributor na trzích zahradní techniky, zahradního vybavení a nářadí pro domácí (hobby) použití na území České republiky. Úřad plnění uvedených dohod zakázal a uložil společnosti GARLAND distributor pokutu ve výši téměř 97 milionů korun. Současně bylo společnosti uloženo, aby všechny své odběratele informovala o zákazu a neplatnosti uvedených dohod.
Společnost GARLAND distributor tímto jednáním vědomě potlačovala konkurenci na horizontální úrovni mezi maloobchodními prodejci jí dodávaného zboží. Ti proto nemohli nabízet uvedené zboží koncovým spotřebitelům za ceny nižší, než které společnost GARLAND distributor stanovila. Společnost GARLAND distributor uzavírání cenových dohod sama iniciovala, trvala na jejich dodržování, které vymáhala pod hrozbou sankce spočívající například v blokaci účtu odběratele v objednávkovém systému. Vynucování cenových dohod soutěžitelem GARLAND distributor vedlo i k tomu, že odběratelé sami kontrolovali nedodržování stanovených maloobchodních cen jinými odběrateli (jejich konkurenty) a žádali společnost GARLAND distributor o nápravu, tj. o zajištění jednotných (vyšších) maloobchodních cen.
V důsledku tohoto jednání společnosti GARLAND distributor došlo k narušení hospodářské soutěže spočívajícím ve vyloučení cenové soutěže mezi prodejci, udržování vyšší cenové hladiny jí distribuovaného zboží, a to jednoznačně v neprospěch koncových spotřebitelů.

Spojování soutěžitelů

Uskutečňování nepovoleného spojení soutěžitelů společností CSG INDUSTRY, a. s.

Účastník řízení: **CSG INDUSTRY, a. s.**
Prvostupňová pokuta: 4 505 000 Kč (S0491/2020; PM: 15. 7. 2021; narovnání)

Úřad povolil dne 12. 10. 2020 ve zjednodušeném řízení soutěžiteli CSG INDUSTRY převzít výlučnou kontrolu nad společnostmi Hyundai Centrum CB, s. r. o., Hyundai Centrum Praha, s. r. o., Car Star Praha, s. r. o., Car Star Fleet, s. r. o., Car Star Immo, s. r. o., a Whare factory, s. r. o. Ke spojení soutěžitelů došlo zejména v oblastech maloobchodního prodeje nových a ojetých osobních, lehkých užitkových a obytných vozidel, poskytování servisu, údržby a oprav osobních a lehkých užitkových vozidel, velkoobchodního

Spojování soutěžitelů – druhy rozhodnutí

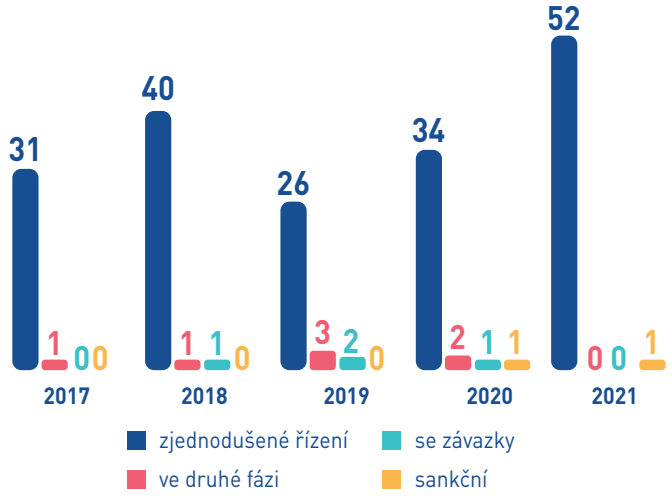

a maloobchodního prodeje náhradních dílů a autopříslušenství, zprostředkování financování nákupu vozidel a pronájmu osobních, lehkých užitkových a obytných vozidel.
Už v době před posuzováním uvedeného spojení získal Úřad pochybnosti o tom, zda nebylo spojení uskutečňováno již v době před notifikací fúze k Úřadu a před vydáním povolujícího rozhodnutí, a proto zahájil správní řízení o možném porušení § 18 odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže.
V rámci správního řízení Úřad zjistil, že společnost CSG INDUSTRY vykonávala kontrolu nad společnostmi Hyundai Centrum CB, Hyundai Centrum Praha, Car Star Praha, Car Star Fleet, Car Star Immo, a Whare factory nejméně od 22. 2. 2019, když například jmenovala některé jednatele nabývaných společností. V protiprávním jednání pokračoval nabyvatel až do 11. 10. 2020, tedy do dne, který předcházel nabytí právní moci, kterým bylo zmiňované spojení soutěžitelů povoleno.
Za spáchání tohoto druhu přestupku může Úřad uložit pokutu do 10 milionů korun nebo do 10 % z obratu. Vzhledem k tomu, že účastník řízení požádal o využití procedury narovnání a splnil všechny předepsané podmínky, snížil mu Úřad pokutu o 20 % na konečných 4 505 000 korun.

Spojování soutěžitelů – vydaná rozhodnutí ve zjednodušeném a standardním řízení

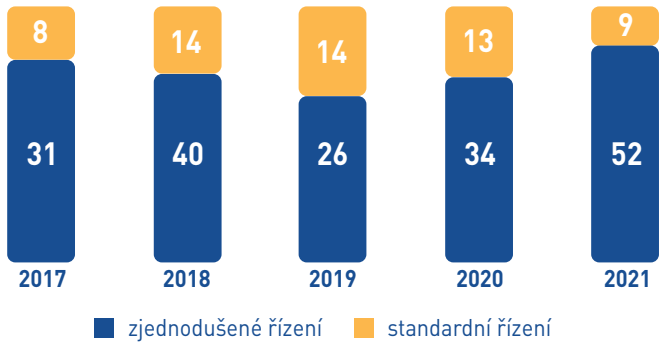

§ 19a

Pokuta pro Lysou nad Labem za postup při regulaci provozování hazardních her

Účastník řízení: **město Lysá nad Labem**
Prvostupňová pokuta: 280 000 Kč (S0329/2019/VS; PM: 8. 11. 2021; v rozkladovém řízení potvrzeno)

Úřad uložil městu Lysá nad Labem pokutu ve výši 280 tisíc korun za porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže tím, že v období od 1. 12. 2012 do 3. 9. 2019 uplatňovalo na svém území regulaci umožňující provozování sázkových her, loterií a jiných podobných her/hazardních her pouze na adresních místech uvedených v příloze obecně závazných vyhlášek vydávaných od roku 2011, aniž by výběr těchto adresních míst provedlo na základě objektivních, nediskriminačních a předem známých kritérií. Uvedené jednání bylo způsobilé bez objektivně ospravedlnitelných důvodů narušit hospodářskou soutěž na trhu provozování sázkových her, loterií a jiných podobných her/hazardních her a na trhu provozování provozoven, v nichž se tyto hry provozují, na území města Lysá nad Labem zvýhodněním soutěžitelů, kteří mohli na povolených adresních místech nadále uvedené hry a provozovny provozovat. Město podalo proti prvostupňovému rozhodnutí rozklad. V rozkladovém řízení bylo rozhodnutí potvrzeno.
Obce mají nezpochybnitelné právo regulovat na svém území provozování hazardních her, současně je však nezbytné, aby jimi zvolená podoba regulace naplňovala princip proporcionality, respektive byla přiměřená konkrétním místním podmínkám, nepůsobila diskriminačně a nenarušovala hospodářskou soutěž více, než je nezbytné k dosažení jejich cílů. Pokud se tedy obec rozhodne umožnit provoz hazardních her jen na některých místech, musí pro jejich výběr stanovit dostatečně určitá a nediskriminační pravidla, která musí být předem známá a přezkoumatelná.

Případy vyřešené mimo správní řízení

Společenstvo mlynářů a pekařů a Svaz průmyslových mlýnů

Úřad vlastním šetřením zjistil indicie na možné porušení zákona ze strany Společenstva mlynářů a pekařů ČR, z. s., a Svazu průmyslových mlýnů České republiky z. s. Úřad prováděl šetření ve věci veřejných cenových prohlášení, která prostřednictvím médií učinila uvedená sdružení soutěžitelů působící v oblastech mlynářství a pekárenství a představující sdružení významných prvovýrobců a zpracovatelů. Prohlášení těchto sdružení se týkala očekávaného zvyšování cen mouky. Jako důvody zdražení byly uváděny zejména růst cen vstupů a vysoká poptávka po této komoditě.
Úřad v rámci šetření, které ve věci zahájil, obě sdružení vyzval, aby velmi pečlivě zvažovala, jaké informace o své cenové politice nebo o cenách požadovaných členy sdružení budou napříště médiím poskytovat. Vnější objektivní okolnosti ovlivňující výši cen některých potravin se nesmějí stát záminkou pro jednání zaměřené na vyloučení nebo omezení konkurence. Představitelé podnikatelských sdružení pak musejí mít na zřeteli, že jakákoli informace o potřebě například zvýšit cenu zboží nabízeného členy sdružení naplňuje skutkovou podstatu porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže vydáním zakázaného a neplatného rozhodnutí sdružení soutěžitelů. Úřad při jednání se sdruženími zdůraznil, že nesmí o cenové hladině dosahované svými členy vůbec informovat, nesmí ji posuzovat a veřejně vyzývat ke změně. I jen nepřímé doporučení či zdánlivě neformální vyjádření představitele sdružení mohou způsobit porušení zákona. Taková jednání vzájemných konkurentů na trhu mohou vždy negativně ovlivnit svobodné a nezávislé stanovování cen členy sdružení, ať již tím, že povedou ke sjednocování cen, nebo tím, že jednotliví soutěžitelé dostanou k dispozici podrobné informace o reálné cenové úrovni nebo o její plánované změně.
Obě sdružení soutěžitelů následně přijala nápravná opatření a informovala své členy o nezákonnosti a protisoutěžní povaze uvedeného jednání, přičemž do médií lze napříště uvádět jen neadresná (objektivní) sdělení, jejichž cílem není vyloučení konkurenčního chování určitého okruhu soutěžitelů.

Sdružení pohřebnictví

Úřad při výkonu dozorové činnosti zjistil, že na webových stránkách Sdružení pohřebnictví v ČR, z. s., se nachází dokument s názvem Kodex cti, jehož obsah omezoval způsob a rozsah reklamní propagace členů sdružení, přičemž pravidla stanovená v kodexu omezovala členy sdružení nad rámec aktuální zákonné úpravy regulace reklamy. Omezení reklamní propagace je dle Úřadu způsobilé narušit soutěž, neboť propagace služeb je klíčovou při fungování na konkurenčním trhu.
Úřad tedy vyzval sdružení k sistaci a odstranění daných ustanovení z kodexu, k čemuž sdružení přistoupilo a daný kodex byl stažen z webových stránek.

Asociace public relations (APRA)

Spolek APRA v rámci své činnosti na svých webových stránkách zveřejnil minulostní údaje týkající se průměrných hodinových sazeb v českých PR agenturách za rok 2018 a 2019, a to spolu s doprovodným textem vztahujícím se k pravidlům cenotvorby na trhu PR. Následně Úřad v průběhu svého šetření dotazem na členy spolku APRA zjistil, že někteří z těchto členů údaje zveřejněné na stránkách spolku APRA vnímají jako ceník a využívají je při vlastní cenotvorbě a sjednávání cen se svými klienty.
Úřad dlouhodobě prosazuje, že sdružení soutěžitelů by neměla v žádném případě vydávat, a to ani ve formě nezávazných doporučení, jakékoli ceníky či kalkulační vzorce cen služeb a zboží dodávaných na trh svými členy. Každé zveřejnění ceníku (byť tvořeného minulostními cenami) či stanovení cenového vzorce lze považovat za potenciální porušení soutěžních pravidel, neboť může vést ke sjednocení cen na trhu a/nebo k vyloučení nejistoty vzájemných konkurentů o jejich cenové strategii.
Úřad v rámci šetření pozval zástupce spolku APRA na ústní jednání, na němž je seznámil s podstatou možného rozporu zveřejnění ceníku se soutěžním právem. Současně Úřad spolek APRA vyzval ke stažení ceníku včetně doprovodného textu z webových stránek a k informování svých členů o šetření vedeném Úřadem i o jeho stanovisku. Spolek APRA se zmíněnými nápravnými opatřeními souhlasil a neprodleně je přijal a uskutečnil. Úřad rovněž spolku APRA nabídl v případě nejasností možnost konzultace soutěžně-právních aspektů jeho jednání tak, aby se spolek do budoucna vyhnul případnému dalšímu potenciálně protisoutěžnímu jednání.

VETCENTRUM Duchek

Úřad obdržel stížnost na možné protisoutěžní jednání společnosti VETCENTRUM Duchek, provozující internetový obchod a velkoobchod Rebel Dog, které spočívalo v uzavírání vertikálních dohod o určování cen pro další prodej. Úřad zjistil, že společnost VETCENTRUM Duchek zavazovala své odběratele prodávat pouze konečným spotřebitelům a vyžadovala po nich akceptaci jí určovaných doporučených maloobchodních cen.
V průběhu šetření Úřad rovněž zjistil, že došlo k rozdělení společnosti VETCENTRUM Duchek a veškeré aktivity spojené s internetovým obchodem a velkoobchodem Rebel Dog

přešly na nového provozovatele, kterým se stala společnost Rebel Dog, s. r. o. S tímto rozdělením došlo ke změně obchodních podmínek, které již žádná protisoutěžní ustanovení neobsahovaly. Jinými slovy, společnost Rebel Dog sama iniciativně upravila podmínky distribuce a dalšího prodeje svého zboží a odstranila veškerá potenciálně protisoutěžní ustanovení ještě před prvním vyšetřovacím krokem Úřadu vůči ní samotné. Nadto společnost Rebel Dog navrhla a realizovala opatření spočívající v explicitním informování svých odběratelů o neplatnosti těchto závazků a o skutečnosti, že společnost Rebel Dog nebude jejich dodržování vynucovat ani jakkoli kontrolovat a obchodní politika jejích odběratelů bude ponechána plně v jejich diskreci.

DALŠÍ AKTIVITY

Úřad se v roce 2021 více zaměřil na problematiku vymáhání náhrady škody způsobené porušením soutěžního práva. Tato škoda může vzniknout v důsledku existence zakázané dohody soutěžitelů (například pokud dojde ke kartelu v oblasti veřejných zakázek, tzv. bid riggingu, vzniká v naprosté většině případů škoda zadavateli, jehož zakázka byla tímto jednáním dotčena) nebo zneužitím dominantního postavení soutěžitelů a její náhradu lze vymáhat prostřednictvím soukromoprávní žaloby podané k obecným soudům. Toto vymáhání se řídí zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, nicméně je v určitých aspektech zjednodušeno a podpořeno zákonem č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže. Ten usnadňuje způsob, jakým se osoby poškozené porušením soutěžního práva mohou domáhat náhrady škody u soudů, a snaží se především překlenout informační asymetrii, která v praxi výrazně ztěžuje vymáhání těchto nároků. Tento speciální zákon nabyl účinnosti dne 1. 9. 2017, avšak doposud byl v praxi použit jen zřídka. Důvodem nevyužití tohoto zákona je dle názoru Úřadu rovněž nedostatečná povědomost o této možnosti mezi subjekty veřejné správy, mezi které patří mimo jiné obce, kraje a další orgány veřejné správy. Úřad proto nyní začal aktivně upozorňovat orgány veřejné správy, které byly při zadávání veřejných zakázek poškozeny kartelovým jednáním, na skutečnost, že mohou utrpěnou škodu vymáhat dle zákona o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže. Úřad nabízí orgánům veřejné správy postiženým protisoutěžním jednáním také metodickou pomoc, v jejímž rámci jim vysvětlí možnosti dané tímto zákonem, i postup, jímž se lze náhrady škody domáhat. Úřad konkrétně v rámci osvěty v oblasti soukromoprávního vymáhání soutěžního práva oslovil řadu veřejných zadavatelů (ministerstva, kraje, obce, státní organizace aj.). V průběhu roku 2021 zaslal konkrétně 65 dopisů, jejichž účelem bylo upozornit veřejné zadavatele na možnost soukromoprávního vymáhaní této náhrady.

V roce 2021 Úřad na svých webových stránkách zveřejnil i stanovisko k postavení sdružení soutěžitelů, neboť si je vědom, že soutěžitelé, včetně jejich sdružení, nemohou často komplexně posoudit rizika svého postupu na trhu a vyhnout se tak postihu ze strany Úřadu. Ve stanovisku proto Úřad shrnuje, jaké povinnosti vyplývají sdružením soutěžitelů ze soutěžního práva, jaké jsou meze sdělování informací zástupce sdružení soutěžitelů (například co se týče vystupování v médiích – zejména komentování situace na trhu či predikce zvyšování cen), jaká konkrétní jednání sdružení soutěžitelů mohou být považována za protisoutěžní a také jakou sankci může Úřad sdružení soutěžitelů uložit.

Úřad rovněž zveřejnil na svých internetových stránkách informace, které slouží jako vodítko pro soutěžitele poskytující Úřadu informace, podklady a obchodní záznamy nezbytné pro jeho činnost při označování informací, jež představují jejich obchodní tajemství. V tomto materiálu je obecně popsáno, co se považuje za obchodní tajemství, jaké znaky musí být naplněny a co v konkrétních případech říká judikatura. Dále je v něm popsán postup řádného vyznačení obchodního tajemství u podkladů a informací vyžádaných či převzatých Úřadem, včetně praktických ukázek jeho vyznačení.

DRUHOSTUPŇOVÉ ROZHODOVÁNÍ

V roce 2021 bylo podáno šest rozkladů proti prvoinstančním rozhodnutím, z toho čtyři se týkaly šetřených zakázaných dohod a po jednom ve věcech zneužití dominance a porušení § 19a ZOHS. Vydáno bylo celkem 18 druhostupňových rozhodnutí, z nichž 14 bylo meritorních a čtyři procesního charakteru. Z vydaných meritorních rozhodnutí bylo v osmi případech prvostupňové rozhodnutí potvrzeno, v pěti změněno a v případě tzv. IT kartelu v Olomouci bylo rozhodnutí zčásti zrušeno, konkrétně byly zrušeny pouze výroky o pokutě. Čtyři rozklady procesního charakteru byly předsedou Úřadu zamítnuty.

Ve výše uvedených rozhodnutích byly uloženy pravomocné pokuty dosahující celkem 51 933 000 korun, z toho 26 733 000 korun za zakázané dohody, 20 799 000 korun za zneužití dominantního postavení, 2 039 000 korun za porušení § 19a ZOHS a 2 362 000 korun činila pořádková pokuta za neposkytnutí součinnosti.

Rozhodovací činnost II. stupně v oblasti ochrany hospodářské soutěže

VÝZNAMNÉ PŘÍPADY

Zneužití dominantního postavení spolkem INTERGRAM potvrzeno

Účastník řízení: **INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově-obrazových záznamů, z. s.**
Pravomocná pokuta: 20 799 000 Kč (R0236/2020; PM 1. 6. 2021)

Předseda Úřadu zamítl rozklad kolektivního správce INTERGRAM a potvrdil tak prvostupňové rozhodnutí, jímž byla tomuto soutěžiteli za zneužití dominantního postavení uložena pokuta ve výši 20 799 000 korun.
Podle napadeného rozhodnutí kolektivní správce INTERGRAM porušil zákon o ochraně hospodářské soutěže i unijní soutěžní pravidla, když si v letech 2009 až 2014 na provozovatelích ubytovacích zařízení vynucoval nepřiměřené obchodní podmínky spočívající v požadavku platby odměn za užití děl prostřednictvím zvukových a zvukově obrazových přístrojů umístěných na pokojích ubytovacích zařízení.
INTERGRAM konkrétně v uvedeném období ve svých sazebnících nijak nezohledňoval obsazenost pokojů v ubytovacích zařízeních. Provozovatelé ubytovacích zařízení tak platili účastníku řízení odměny i v případě, kdy v pokoji nebyl reálně ubytován žádný host. V takovém případě proto nebylo ze strany společnosti INTERGRAM za platbu odměn poskytováno žádné protiplnění, nešlo tak o přiměřenou obchodní podmínku.
Účastník řízení v rozkladu vznesl řadu námitek od procesních pochybení, přes nesprávné právní posouzení, neprokázání narušení hospodářské soutěže, nedostatečné posouzení újmy až po námitky proti výpočtu pokuty. Předseda Úřadu všechny námitky podrobně vypořádal a neshledal, že by byly důvodné.

Rozklad podaný v rámci narovnání

Účastník řízení: **Lorenc Logistic, s. r. o.**
Pravomocná pokuta: 2 413 000 Kč (R0115/2021; PM 29. 10. 2021)

Účastník řízení s další logistickou společností porušili dle napadeného rozhodnutí § 3 odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže tím, že prostřednictvím vzájemných kontaktů koordinovali s jednotným záměrem účast a nabídky v souvislosti s veřejnými zakázkami státní organizace Správa železnic s cílem získat zakázku jimi určenou společností a sladěné nabídky následně podali. Úřad v prvostupňovém rozhodnutí popsané jednání kvalifikoval jako zakázané jednání ve vzájemné shodě s cílem narušit hospodářskou soutěž v uvedených výběrových řízeních, když k tomuto negativnímu výsledku rovněž došlo.
Účastník řízení se k vytýkanému jednání přiznal a využil institut narovnání, za což mu byla vypočtená pokuta snížena o 20 % na částku 2,1 milionu korun, a díky narovnání mu nebyl uložen zákaz účasti ve veřejných zakázkách. Účastník řízení však podal rozklad toliko proti výši mu uložené pokuty. Ve svém rozkladu účastník řízení napadl nesprávné stanovení individuální závažnosti přestupku, nesprávné vyhodnocení polehčujících okolností, jakož i to, že jeho pokuta je nespravedlivá oproti druhému pokutovanému soutěžiteli.
Námitky účastníka řízení proti uložené pokutě předseda Úřadu neshledal důvodnými. V rámci přezkumu zákonnosti uložené sankce však předseda Úřadu musel zkorigovat pochybení orgánu prvního stupně, který při kalkulování pokuty z čistého obratu účastníka řízení vzal do úvahy nesprávně obrat za rok 2019, když měl vycházet z obratu pro rok 2020, přičemž tento byl větší než za předchozí rok, ze kterého nesprávně vyšel Úřad. Předseda Úřadu tak přistoupil k dílčí korekci výpočtu pokuty, kdy vyšel ze správných účetních podkladů (rok 2020), zachovávaje však postup Úřadu při výpočtu pokuty. Předseda Úřadu také ve svém rozhodnutí zdůraznil, že ve správním řízení u Úřadu vedeném dle ZOHS neplatí obecný zákaz změny napadeného rozhodnutí v neprospěch odvolatele. Je tedy možné, aby v rozhodnutí o rozkladu došlo i ke zvýšení pokuty udělené v napadeném rozhodnutí. Této skutečnosti si tak každý podatel rozkladu musí být plně vědom.

SOUDNÍ PŘEZKUM

Nebývale úspěšný byl rok 2021 pro Úřad z hlediska soudního přezkumu jeho rozhodnutí v oblasti hospodářské soutěže. Z dvanácti rozsudků Krajského soudu v Brně byla žaloba proti rozhodnutí Úřadu v devíti případech zamítnuta a v jednom případě vzata zpět. U Nejvyššího správního soudu pak Úřad nezaznamenal ani jedinou prohru, když devět z vydaných rozsudků bylo ve prospěch Úřadu a jedna další kasační stížnost byla vzata zpět. Nově bylo podáno 22 žalob ke Krajskému soudu v Brně a sedm kasačních stížností.

Definitivně bylo ukončeno (rozsudkem krajského soudu, proti němuž nebyla podána kasační stížnost, nebo zamítnutím kasační stížnosti) 11 soudních sporů, z nichž 10 skončilo konstatováním zákonnosti rozhodnutí Úřadu.

VÝZNAMNÉ PŘÍPADY

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 11. 2021, č. j. 31 Af 70/2020-49 (ALEXANDRIA a. s.)

V rámci žaloby podané ke Krajskému soudu v Brně bylo řešeno uložení pořádkové pokuty konkurentovi soutěžitelů působících na trhu cestovního ruchu, jelikož tato společnost neposkytla k výzvě Úřadu podklady potřebné pro účely správního řízení o žádosti o povolení spojení.
Pro získání podkladů k posouzení daného spojení Úřad běžně využívá (i v řízeních Úřadu zahajovaných ex offo) oprávnění dle § 21 ZOHS vyžádat od relevantních soutěžitelů informace, které mohou mít význam pro objasnění předmětu řízení.
V rámci výše uvedeného řízení o povolení spojení soutěžitelů byla Úřadem oslovena společnost ALEXANDRIA a. s., aby poskytla obchodní záznamy požadované Úřadem k posouzení daného spojení. Tato společnost však odmítla Úřadu opakovaně poskytnout úplné záznamy, za což jí byla uložena pořádková pokuta ve výši 100 tisíc korun. Předseda Úřadu k rozkladu společnosti ALEXANDRIA vydal rozhodnutí, kterým snížil uloženou pokutu na 75 tisíc korun, neboť požadované odpovědi byly dodatečně po uložení pořádkové pokuty poskytnuty. Ve zbytku však podaný rozklad jako nedůvodný zamítl.

83,3 % úspěšnost Úřadu v řízeních z oblasti hospodářské soutěže před krajským soudem

Společnost ALEXANDRIA následně podala proti rozhodnutí předsedy Úřadu žalobu ke Krajskému soudu v Brně. Krajský soud podanou žalobu zamítl a vyslovil právní názor, že Úřadem dotazovaný soutěžitel dle § 21e ZOHS není oprávněn předjímat, jaký bude výsledný vliv jednotlivých odpovědí na posouzení věci, a proto si nemůže přisvojit diskreční pravomoc Úřadu a hodnotit, které odpovědi Úřad potřebuje a které nikoliv. Pokud se všechny požadované informace týkají relevantního trhu a odpovědi na ně by mohly Úřadu poskytnout informace o chování soutěžitelů, jejich dodavatelů či odběratelů, a tudíž komplexně o stavu hospodářské soutěže a jejím možném vývoji po případném spojení soutěžitelů, má dotazovaný soutěžitel povinnost poskytnout tyto údaje Úřadu v jejich úplné a pravdivé podobě ve lhůtě stanovené Úřadem.
Proti rozsudku krajského soudu byla začátkem roku 2022 společností ALEXANDRIA podána kasační stížnost.

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 11. 2021, č. j. 31 Af 55/2020-120 (statutární město Brno)

Předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže potvrdil svým rozhodnutím ze dne 8. 6. 2020, č. j. ÚOHS-20739/2020/310/AŠi rozhodnutí Úřadu, kterým bylo statutární město Brno shledáno vinným tím, že narušilo bez objektivně ospravedlnitelných důvodů hospodářskou soutěž na trhu provozování hazardních her vyloučením soutěžitele FORBES Casino, a. s., z možnosti provozovat hazardní hry na území města Brna tím, že neprovedlo novelizaci obecně závazné vyhlášky o regulaci provozu hazardních her tak, aby do ní k žádosti společnosti FORBES Casino zařadilo mezi povolená místa k provozování hazardních her i její provozovnu, přestože tato splňovala podmínky pravidel pro vymezení lokalit, které je možné zařadit mezi místa, na nichž může být povoleno provozování hazardních her, vydaných městem Brnem. Za tento přestupek byla městu Brnu uložena pokuta ve výši 828 tisíc korun.
Proti rozhodnutí předsedy Úřadu byla městem Brnem podána žaloba ke Krajskému soudu v Brně, kterou tento soud zamítl s odůvodněním, že v oblastech, kde potenciální soutěžitelé potřebují ke vstupu na trh souhlasné jednání obce, může k narušení hospodářské soutěže dojít také tím, že zastupitelstvo obce rezignuje na zprostředkování tohoto přístupu potenciálnímu soutěžiteli. Je proto zřejmé, že zastupitelstvo může vyloučit některé subjekty z účasti na relevantním trhu i svojí nečinností a porušit tak zákaz uvedený v § 19a ZOHS.

Dle právního názoru krajského soudu je rozsah tohoto ustanovení proto nutné vykládat tak, že se zákaz narušení hospodářské soutěže bude vztahovat také na omisivní jednání orgánů veřejné správy, spočívající v nedůsledné aplikaci svých pravidel pro přístup na trh. Takovéto jednání (nejednání), je také přičitatelné zastupitelstvu dané obce jako celku, bez ohledu na skutečnost, jak hlasoval konkrétní zastupitel a z jakého důvodu.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2021, č. j. 2 As 295/2019-99 (FORTUNA GAME a. s.)

Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 3. 10. 2019, č. j. 62 A 77/2019-202, který deklaroval, že se Úřad pro ochranu hospodářské soutěže dopustil nezákonného zásahu spočívajícího v provedení místního šetření v obchodních prostorách společnosti FORTUNA GAME a. s. dne 12. 3. 2019.
Úřad dle krajského soudu před provedením místního šetření nedisponoval žádnými reálnými konkrétními indiciemi o možném protisoutěžním jednání této společnosti. Krajský soud vycházel z náhledu, že nosným podkladem k provedení místního šetření byl podnět konkurenční společnosti SAZKA, a. s., a jeho doplnění a jeden anonymní podnět. Podnět společnosti SAZKA však krajský soud označil za nevěrohodný a měl být Úřadem rozsáhleji prošetřen. Nevěrohodnost tohoto podnětu spatřoval krajský soud zejména ve skutečnosti, že byl podán právě konkurentem prošetřovaného soutěžitele a není vyloučeno, že byl podán v rámci konkurenčního boje jako „odplata", kdy se Úřad měl stát nástrojem při vyřizování účtů mezi těmito konkurenty. S ohledem na tuto tezi dále uvedl, že pokud je u podnětu výše uvedené podezření, je nutné tento podnět detailněji prověřit, kteroužto aktivitu dle soudu Úřad nevyvinul, a proto tento podnět nemohl sloužit jako vstupní indicie k prošetřovanému protisoutěžnímu jednání a nemohlo tak být založeno důvodné podezření k provedení místního šetření, i když informace uvedené v daném podnětu určité podezření zakládají.
Proti rozsudku krajského soudu byla Úřadem podána kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu, který rozsudek krajského soudu zrušil a vrátil věc tomuto soudu k dalšímu řízení.

100 % úspěšnost Úřadu v řízeních z oblasti hospodářské soutěže před Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud nesouhlasil s tvrzením krajského soudu týkajícím se věrohodnosti a objektivitě informací obsažených v podnětu společnosti SAZKA. Konstatoval, že z logiky věci je zcela běžné, že podněty na prověření protisoutěžního jednání budou podávány typicky konkurenty na trhu, kteří nemusí nutně sledovat veřejný zájem na nenarušeném tržním prostředí, ale více či méně své vlastní ekonomické zájmy. Každý takový podnět podaný jiným soutěžitelem může být prostředkem konkurenčního boje, což je však zcela přirozené.
Ze skutečnosti, že podnět podá právě taková osoba, případně osoba spojená s určitým soutěžitelem na relevantním trhu, ovšem ještě nelze automaticky dovozovat, že by obsah jejího podnětu nemohl být relevantní a věrohodný, tj. že by nemohl poskytnout dostatečně určitou vstupní informaci o možném protisoutěžním jednání.
Nadto taková osoba mohla skutečně být tvrzeným protisoutěžním jednáním poškozena, takže mohla mít ekonomicky pochopitelnou motivaci k poskytnutí informací Úřadu. Ani její případná motivace spočívající ve snaze konkurentům uškodit, jakkoli může být z morálních či soukromoprávních (soutěžních) hledisek případně problematická, neznamená, že informace, které Úřad takto získá, nemůže využít jako vstupní indicie pro provedení místního šetření.
Nejvyšší správní soud tedy na rozdíl od krajského soudu, dospěl k závěru (a přisvědčil Úřadu), že měl Úřad k provedení místního šetření z pohledu testu vhodnosti dostatek konkrétních vstupních indicií.

VÝZNAMNÁ TRŽNÍ SÍLA

Oblast významné tržní síly je v České republice regulována zákonem č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití.

Legislativní práce na transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633 do zákona o významné tržní síle

Dne 17. dubna 2019 byla přijata směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci (dále jen „směrnice"), jejímž primárním účelem je přijetí minimálního unijního standardu ochrany proti nekalým obchodním praktikám mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci.

Česká republika má svou vnitrostátní regulaci nekalých obchodních praktik, vztahující se k subjektům působícím v potravinovém řetězci, upravenou v zákoně č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití. Zákon o významné tržní síle je právní úpravou obsahově nejbližší směrnici, proto bylo rozhodnuto, že směrnice bude transponována do tohoto zákona.

Úřad ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství a ostatními zainteresovanými orgány připravil kompletní novelu zákona o významné tržní síle, včetně její důvodové zprávy, ve které zohlednil jednotlivé právní instituty obsažené ve směrnici tak, aby bylo dosaženo cíle a účelu směrnice.

Podle novely zákona o významné tržní síle, která prochází legislativním procesem, dojde k významné úpravě vymezení subjektů odpovědných za protiprávní jednání a k rozšíření typů protiprávních jednání o praktiky obsažené ve směrnici.

Nekalé obchodní praktiky se bude moci dopustit každý, kdo je v postavení kupujícího zemědělských produktů nebo potravinářských výrobků a disponuje významnou tržní silou.

Při stanovení významné tržní síly novela po vzoru směrnice vychází z pěti hraničních obratových kritérií akcentujících ochranu malých a středních podniků. Novela tak reflektuje relativní vyjednávací sílu kupujících a prodávajících. Při výpočtu ročního obratu se bude vycházet z příloh doporučení Komise 2003/361/ES.

Definice zemědělských produktů a potravinářských výrobků zahrnuje vedle potravin rovněž další produkty a výrobky, například živá a mrtvá zvířata, krmivo pro zvířata, živé rostliny a květinářské produkty nebo tabák. Zemědělské produkty a potravinářské výrobky tak v mnoha ohledech zahrnují jak vstupy, tak výstupy v rámci zemědělského a potravinového řetězce.

Ze směrnice je zřejmé, že jeden a tentýž subjekt může být současně v postavení kupujícího (potenciálního delikventa) a prodávajícího (potenciálního poškozeného). Po účinnosti novely tak bude možné postihnout celou škálu subjektů v pozici kupujících zemědělské produkty nebo potravinářské výrobky, kteří se budou vůči svým prodávajícím nacházet ve vyšším obratovém pásmu. Nebude se jednat pouze o obchodníky kupující potraviny za účelem jejich dalšího prodeje, ale i o nejrůznější výrobce nebo zpracovatele zemědělských produktů nebo potravinářských výrobků, kteří nakupují tyto produkty a výrobky a v souvislosti s jejich nákupem se dopustí některé z nekalých obchodních praktik. Oproti stávajícímu znění zákona o významné tržní síle bude jeho novelizované znění obsahovat pouze taxativní výčet nekalých obchodních praktik.

Pojetí tržní síly ve směrnici o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci

Směrnice oproti české legislativě neuvádí žádnou vyvratitelnou domněnku, ale pracuje s domněnkou nevyvratitelnou, a to ve dvou směrech (čl. 1 odst. 2 směrnice): první se týká předpokladu, že automaticky bude zranitelným dodavatelem ten, kdo dosahuje nižšího obratu než odběratel, bez ohledu na jakákoli další tržní kritéria. Tato nevyvratitelná domněnka je ve směrnici vyjádřena pomocí pěti obratových stupňů, při jejichž překonání se odběratel kvalifikuje do zvláštního postavení vůči dodavatelům, kteří na stejnou obratovou hranici nedosahují. Zvláštní odpovědnost přitom začíná již na ročním obratu odběratele ve výši dvou milionů eur, tj. v přepočtu zhruba 50 milionů korun. Naproti tomu dodavatelé s ročním obratem nad 350 milionů eur již nejsou chráněni legislativou.

Současně lze upozornit, že roční obrat se nově počítá podle doporučení Komise týkajícího se definice mikropodniků,

malých a středních podniků.[1] Ve zkratce to znamená prosazení soutěžně právního konceptu jedné ekonomické jednotky do oblasti významné tržní síly[2]: roční obrat se pro účely posouzení existence relativní významné tržní síly zkalkuluje tak, že k obratu samostatného odběratele či dodavatele se vždy přičítají i obraty tzv. partnerských a propojených podniků, které tvoří jednu podnikatelskou skupinu (seskupení, koncern). Přičítání obratů probíhá u partnerských podniků poměrně, u propojených podniků pak v plné výši. Tato změna se jeví jako velmi významná pro obě strany smluvního vztahu, neboť na ně český zákonodárce doposud nahlížel zásadně tak, jako by se jednalo o podniky nezávislé.

Ve vztahu k dosavadní hranici obratu ve výši pěti miliard korun tak směrnice dopadá na podstatně početnější skupinu odběratelů zemědělských a potravinářských výrobků. Toto konstatování je ještě zesíleno tím, že směrnice se vztahuje na celý zemědělský a potravinový řetězec (princip „z farmy na vidličku") s výjimkou koncového spotřebitelského trhu (jde o B2B vztahy). V rámci tohoto řetězce se tak dosavadní dodavatel obchodního řetězce, překonal-li sám hranici ročního obratu ve výši nejméně dvou milionů eur, stane odpovědným vůči svým dodavatelům z nižších článků distribučního řetězce (konkrétně tedy půjde zejména o odpovědnost zpracovatelů vůči prvovýrobcům). Rozšíření okruhu odpovědných odběratelů se dále dotkne také tzv. veřejných orgánů v postavení odběratele zemědělských a potravinářských produktů (lze uvažovat například o nemocnicích, domovech pro seniory, obcích apod., obecně B2G vztahy), které mají dle směrnice odpovídat za dodržování zákazu nekalých obchodních praktik vůči všem svým dodavatelům s ročním obratem pod 350 milionů eur.

Konečně poslední důležité rozšíření působnosti směrnice pak můžeme spatřovat ve zdánlivě nevýznamném rozdílu. Zatímco český zákon aktuálně vztahuje odpovědnost na odběratele potravin (produktů určených ke konzumaci člověkem), směrnice hovoří o zemědělských produktech a potravinářských produktech ve smyslu přílohy 1 Smlouvy o fungování Evropské unie a produktech z nich vyrobených. Nově tedy právní úprava dopadne i na odběratele zemědělských produktů, které nelze považovat za potraviny, například květiny, krmiva, korek, len či konopí.

Lze shrnout, že směrnice představuje odlišnou úpravu posuzování významné tržní síly oproti úpravě v účinném znění zákona o významné tržní síle. K obchodním řetězcům

1 Doporučení Komise ze dne 6. 5. 2003 týkající se definice mikropodniků, malých a středních podniků (2003/361/EC).
2 Například rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-110/13 ze dne 27. 2. 2014 (HaTeFo vs. Finanzamt Haldensleben).

PŘÍKLADY NEKALÝCH OBCHODNÍCH PRAKTIK

Velkoobchodník v očekávání horkého období objedná velkou dodávku melounů od malého zemědělského producenta. Dodávku melounů zčásti uskladní mimo areál chladírenského skladu, protože sklad je pro takovou dodávku příliš malý. V důsledku změny počasí však velkoobchodník prodá méně melounů a část dodávky se zkazí. Velkoobchodník musí část dodávky vyřadit. Při placení dodavateli velkoobchodník odečte vyřazené melouny jako odpad. Na dodavatele tudíž přenese ztrátu, kterou však nezavinil dodavatel, ale která vznikla špatným plánováním a skladováním na straně velkoobchodníka.

Chovatel ryb prodává čerstvé ryby místnímu rybímu závodu na výrobu konzervovaných rybích filetů. Platbu dostává až 40 dní po dodání ryb. Protože nemůže přimět rybí továrnu, aby změnila svou platební morálku, stěžuje si u dozorového orgánu. Továrna na ryby se o tom dozví a vyhrožuje chovateli ryb, že s ním přestane obchodovat, pokud stížnost nestáhne. Továrna na ryby se dopustí dvou nekalých obchodních praktik, za prvé nezaplacení za dodání zboží do 30 dnů, za druhé uplatňování odvetných obchodních opatření.

PŘÍKLAD FÉROVÉHO OBCHODNÍHO JEDNÁNÍ

Je grilovací sezóna a v nabídce obchodního řetězce jsou jehněčí kotlety. Maloobchodní řetězec chce podpořit prodej jehněčích kotlet a dalšího grilovacího zboží a plánuje kompletní marketingovou strategii, která zahrnuje reklamu v místním rozhlase a reklamu na jehněčí kotlety v letáku, dále poskytnutí obchodních prostor pro sezónní zboží, včetně zaměstnanců vyhrazených pro úpravu tohoto prostoru. Obchodní řetězec chce, aby se na této marketingové akci podílel místní dodavatel jehněčích kotlet dodáním zboží za sníženou cenu. Místní zemědělec se domnívá, že tato strategie je dobrým nápadem na podporu prodeje jeho výrobků. Obchodní řetězec a místní zemědělec vyjednávají o délce a podmínkách propagační kampaně, jasně se dohodnou na ceně akčního zboží a na nákladech marketingové akce.

nově do okruhu subjektů se zvláštní odpovědností přibydou všichni odběratelé v rámci distribučního řetězce s obratem nad dva miliony eur i veřejné instituce, což znamená dozor nad řádově stovkami až tisíci subjekty. Jelikož směrnice představuje minimální standard ochrany, připravovaná novela zákona bude muset takto uchopené pojetí reflektovat. Do jejího přijetí Úřad vykládá § 3 dosavadního znění zákona s využitím tzv. nepřímého účinku směrnice.

Analýza jednotkových cen potravin účtovaných maloobchodníkům a výše sjednávaných množstevních slev

V letech 2020 a 2021 Úřad vypracoval analýzu množstevních slev sjednávaných na trhu nákupu potravin maloobchodníky za účelem jejich dalšího prodeje. Vyžádané informace se týkaly průměrných jednotkových cen deseti nejobchodovanějších potravin u každého z celkem 21 oslovených dodavatelů potravin z různých segmentů, za které byly potraviny (dále též „výrobky“) v letech 2016 až 2019 dodávány 28 maloobchodníkům s potravinami, z nichž 12 dle zjištění Úřadu disponuje významnou tržní silou (dále též „VTS“). Při vypracování analýzy bylo provedeno téměř 800 cenových kalkulací výrobků. Jednotková cena potravin byla dle požadavku Úřadu rozčleněna na jednotlivé dílčí složky ve struktuře: fakturační cena, množstevní sleva, platby za logistické služby, marketingové platby a případné další platby hrazené dodavatelem odběrateli či třetí osobě a promítající se do konečné ceny výrobku.

Dle zjištění Úřadu se obvyklá úroveň procentní sazby množstevní slevy, kterou v letech 2016 až 2019 poskytovali dodavatelé potravin svým odběratelům, pohybovala v intervalu 0,1 % až 31 %. Z rozboru kalkulací jednotkových cen potravin jednoznačně vyplynulo, že množstevní slevy nemohou být komparovány izolovaně, tj. bez přihlédnutí ke konečným cenám výrobků, neboť se nepotvrdila premisa, že vyšší množstevní sleva vede zpravidla k nižší konečné ceně potravin (za kterou nakupují maloobchodníci) v případech, kdy se do konečné ceny výrobku nad rámec množstevní slevy zásadním způsobem nepromítají další platby (například za marketing či logistiku). V důsledku vysoké variability fakturační ceny identického výrobku se s velkou četností vyskytují situace, kdy výrobku s vyšší množstevní slevou přísluší vyšší konečná nákupní cena pro maloobchodníka v porovnání s výrobkem, u kterého měl dodavatel sjednánu nižší množstevní slevu. Příčinou je rozdíl fakturačních cen, přičemž vyšší fakturační cena přísluší výrobku s vyšší množstevní slevou. Vyšší fakturační cena tedy v zásadě kompenzuje vyšší množstevní slevu.

U 85 % cenových kalkulací potravin byl zaznamenán nižší vážený průměr konečných cen výrobků obchodovaných s odběrateli s VTS v porovnání s průměrem konečných cen odběratelů bez VTS. Konečné ceny identického výrobku obchodované napříč širokým spektrem jednotlivých maloobchodníků jsou značně variabilní, což je dáno již výše zmíněnou vysokou proměnlivostí fakturačních cen, slev a dalších plateb promítajících se do konečné ceny. Určující je proto konečná cena výrobku. Pro dodavatele a odběratele představují mnohdy jednotlivé složky konečné ceny (fakturační cena, množstevní sleva, ostatní platby) rovnocenná variantní řešení. Rozbor uvedených jednotkových cen potravin byl pro Úřad přínosem, neboť na jeho základě bylo možné dovodit cenové strategie odběratelů a dodavatelů potravin při vyjednávání.

Zahájená správní řízení

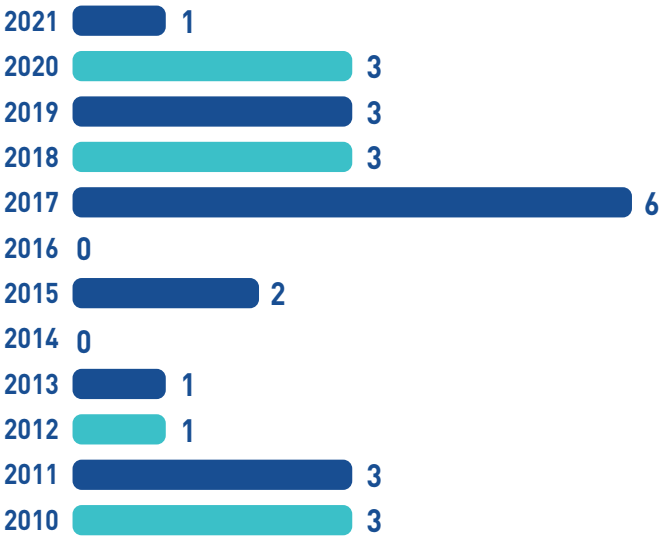

Výše uložených pokut (v Kč)

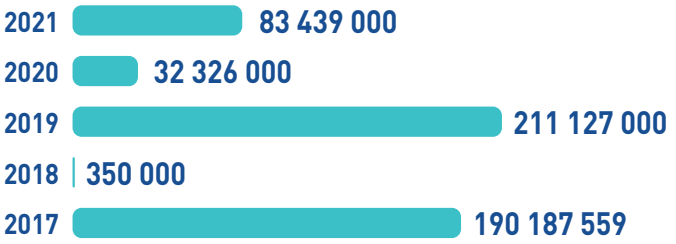

Statistické údaje v I. stupni v oblasti kontroly významné tržní síly za rok 2021

Počet obdržených podnětů	**6**
Počet podnětů šetřených z vlastní činnosti	**5**
Počet obdržených dotazů na výklad zákona	**4**
Počet zahájených správních řízení	**1**
Počet ukončených správních řízení	**1**
Počet případů vyřešených soutěžní advokacií	**1**
Pokuty uložené za nekalé praktiky v oblasti významné tržní síly	**2**
Celková výše pokut uložených za nekalé praktiky v oblasti významné tržní síly	**83 439 000 Kč**

VYBRANÝ PŘÍPAD

Využití soutěžní advokacie při posuzování ujednání o smluvních pokutách obsažených ve smluvní dokumentaci uzavřené mezi společností BILLA, spol. s r. o., a jejími dodavateli potravin

Předběžné šetření: P0262/2018/TS
Alternativní procesní postup: Odložení věci před zahájením správního řízení pro nedostatek veřejného zájmu na jeho vedení

V rámci dozorové činnosti Úřad zjistil rozdíly v ujednáních o smluvních pokutách obsažených v rámcových kupních smlouvách uzavřených mezi společností BILLA a některými z jejích dodavatelů potravin. V návaznosti na tato zjištění Úřad provedl cílené šetření, které potvrdilo tyto rozdíly. Rozdíly se týkaly (i) hodnot absolutní výše sjednaných smluvních pokut, a (ii) výše sjednané smluvní pokuty ve vztahu k hodnotě zajištěného porušení závazku, tj. k relativní hodnotě potravin, které nebyly dodány řádně a včas. Dále podle zjištění Úřadu (iii) někteří dodavatelé potravin neměli v rámcových kupních smlouvách žádné ustanovení o smluvní pokutě (dále jen „vytýkané jednání"). Úřadem zjištěné prvotní indicie nasvědčovaly tomu, že vytýkaným jednáním mohlo dojít k porušení ustanovení § 4 odst. 1, odst. 2 písm. a) zákona o významné tržní síle, jež zakazuje sjednávání nebo uplatňování smluvních podmínek, které vytvářejí výraznou nerovnováhu v právech a povinnostech smluvních stran.

Společnost BILLA v průběhu šetření uvedla, že při smluvním vyjednávání předkládá v návrhu smluvní dokumentace všem svým dodavatelům potravin shodné ustanovení o smluvní pokutě, které obsahuje „jednotnou hladinu" smluvních pokut, nicméně někteří dodavatelé, kteří dle společnosti BILLA disponují vyjednávací kupní silou založenou na výši obratu nebo na tom, že nabízejí sortiment výjimečného charakteru („must have products"), jsou schopni dosáhnout vyloučení těchto sankčních ujednání, nebo podstatného snížení jejich možného finančního vyčíslení.
Společnost BILLA se dále zavázala k provedení změn ve smluvních ujednáních o smluvní pokutě, a to ke snížení relativních sazeb smluvních pokut v relaci k nerealizovaným obchodním přirážkám a dále ke snížení maximální výše absolutních částek sjednaných smluvních pokut v případě nedodání zboží řádně a včas. Tím by došlo k omezení možné hospodářské výhody dodavatelů potravin disponujících významnou vyjednávací kupní silou.
Dle šetření Úřadu byl počet dodavatelů, jejichž rámcové kupní smlouvy uzavřené se společností BILLA obsahovaly vytýkané jednání, na významně nižší úrovni (méně než 10 % dodavatelů) v porovnání s ostatními dodavateli potravin společnosti BILLA, u kterých odpovídala ujednání o smluvních pokutách objektivním kritériím.
Při zohlednění možné závažnosti vytýkaného jednání se Úřad dále zabýval finančním vyčíslením uplatněných smluvních pokut ze strany společnosti BILLA a délkou trvání vytýkaného jednání. Po předběžném vyhodnocení důkazů Úřad dospěl k závěru, že vytýkané jednání se vyznačuje nízkou mírou závažnosti a že na dalším šetření věci není veřejný zájem. Úřad proto případ odložil před zahájením správního řízení dle § 9 odst. 5 zákona o významné tržní síle.

Druhostupňové rozhodování a soudní přezkum v oblasti kontroly významné tržní síly

V roce 2021 byl v oblasti kontroly významné tržní síly podán jeden rozklad proti prvoinstančnímu rozhodnutí a zahájeno jedno správní řízení. Úřad vydal v roce 2021 dvě druhostupňová rozhodnutí, v obou rozhodnutích byla prvostupňová rozhodnutí zrušena předsedou Úřadu.

Ke Krajskému soudu v Brně ani k Nejvyššímu správnímu soudu nebyla v roce 2021 podána žádná žaloba, respektive kasační stížnost z oblasti kontroly významné tržní síly a soudy nevydaly v této oblasti žádné rozhodnutí.

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

ÚOHS vykonává dozor nad zadáváním veřejných zakázek a koncesí již od ledna 1995. Jeho činnost se v tomto smyslu v současnosti řídí zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Zákonný rámec dozorové činnosti transponuje ustanovení evropských přezkumných směrnic (směrnice Rady 92/13/EHS a 89/665/EHS ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/97/ES); tyto směrnice upravují specifika přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek a posilují záruky zásad transparentnosti a nediskriminace při zadávání veřejných zakázek. V rámci dozoru nad zadáváním veřejných zakázek ÚOHS rozhoduje, zda zadavatel při zadávání veřejné zakázky (včetně koncese – viz § 2 odst. 2 ZZVZ) nebo při zvláštních postupech dle části šesté ZZVZ[3] postupoval v souladu se ZZVZ, ukládá nápravná opatření, projednává přestupky zadavatelů a ukládá pokuty. ÚOHS dále vykonává dohledovou činnost dle zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících. Smyslem výše uvedených zákonů je zajištění volné a svobodné soutěže mezi dodavateli veřejných zakázek (či dopravci ucházejícími se o uzavření smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících v rámci nabídkových řízení) a současně provedení výběru nejvhodnější nabídky transparentním způsobem bez diskriminace dodavatelů/účastníků zadávacího řízení. Rovné, transparentní a nediskriminační soutěžní prostředí pak ve svém konečném důsledku přináší i úspory veřejných financí.

LEGISLATIVNÍ ZMĚNY

Při shrnutí legislativních změn nelze začít jinak než u nových zásad zadávání veřejných zakázek. Zcela nové ustanovení § 6 odst. 4 ZZVZ[4] s účinností ode dne 1. 1. 2021 zakotvuje povinnost zadavatelů ve všech jejich postupech, je-li to vzhledem k povaze a smyslu zakázky možné, dodržovat zásady sociálně odpovědného, environmentálně odpovědného a inovačního zadávání. Co se týče výkladu či aplikace těchto zásad, neexistuje prozatím žádná obsáhlejší rozhodovací praxe ÚOHS. Zástupci Sekce veřejných zakázek se však v rámci své metodické a osvětové činnosti snažili prezentovat náhled dozorového orgánu jak k těmto povinnostem přistupovat a šířit tak povědomí o tom, že při zadávání veřejných zakázek, včetně veřejných zakázek malého rozsahu, jsou zadavatelé povinni nové zásady zohlednit. Taktéž je třeba podotknout, že odpovědný přístup k zadávání byl možný vždy, i když ještě nebyl zakotven jako povinnost, a tedy v rozhodovací praxi Úřadu lze dohledat rozhodnutí k tomuto tématu. Nyní je nicméně zřejmé, že odpovědné zadávání se stává stále větším trendem. Skutečnost, že zadavatelé budou muset zohledňovat vícero aspektů, může přinést pozitivní konsekvence na celospolečenské úrovni, neboť platí, že co veřejná sféra vyřeší ve spolupráci se soukromým sektorem prostřednictvím strategického zadávání veřejných zakázek, nemusí být následně řešeno prostřednictvím jiných nástrojů, například dotací.

K další legislativní změně, konkrétně v povinnostech zadavatelů při zjišťování skutečných majitelů vybraného dodavatele, došlo s účinností ode dne 1. 6. 2021.[5] Předmětná změna se promítla do znění § 122 odst. 4 a 5 ZZVZ. Zadavatel bude jako doposud povinen zjišťovat skutečného majitele vybraného dodavatele jak u tuzemských, tak u zahraničních právnických osob, novinkou ovšem je, že sankce za absenci zápisu skutečného majitele v příslušném registru bude mít podobu vyloučení vybraného dodavatele ze zadávacího řízení. Zadavatel je povinen, v případě, že se jedná o vybraného dodavatele, který je českou právnickou osobou, zjistit potřebné informace prostřednictvím evidence skutečných majitelů, jejímž správcem je Ministerstvo spravedlnosti. V případě, že vybraným dodavatelem je zahraniční právnická osoba, zadavatel nezjišťuje potřebné informace sám, ale vyzve k předložení výpisu z obdobné evidence nebo k předložení dokladů vybraného dodavatele. Z důvodu absence přechodných ustanovení se tento nový postup uplatní vždy, s výjimkou postupu ve zjednodušeném režimu, pokud ke zjišťování skutečného majitele dochází po dni účinnosti změnového zákona, a to bez ohledu na to, kdy bylo zahájeno zadávací řízení.

V uplynulém období bylo též hojně diskutováno nově přijaté ustanovení § 37a ZZVZ, a to přestože nabylo účinnosti až dne

3 Tj. soutěž o návrh a zadávání veřejných zakázek prostřednictvím rámcových dohod a dynamických nákupních systémů.

4 Přijaté zákonem č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností.

5 Na základě zákona č. 527/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, a další související zákony, zákony související s přijetím zákona o evidenci skutečných majitelů a zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách; a taktéž zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů.

1. 1. 2022.[6] Předmětné ustanovení zadavatelům umožňuje v zadávacím řízení na dodávku potravin upřednostnit místní a regionální potraviny, potraviny unijních režimů jakosti a produkty ekologického zemědělství. Smyslem předmětného ustanovení má být zvýšení soběstačnosti produkce potravin, naplňování evropských strategií a rovněž má být odrazem zásady environmentální odpovědnosti.

Zástupci Sekce veřejných zakázek se v roce 2021 ve spolupráci s ostatními sekcemi Úřadu a s Ministerstvem pro místní rozvoj rovněž intenzivně podíleli na připomínkování návrhu nařízení o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh, který připravila Evropská komise. Cílem návrhu je zajistit rovné podmínky na jednotném trhu, neboť subvence poskytnuté zahraničním podnikům ze strany třetích států nepodléhají žádné evropské regulaci. V oblasti veřejného zadávání je v této souvislosti navrhováno mimo jiné zavedení oznamovací povinnosti soutěžitelů o obdržených zahraničních finančních příspěvcích a založení pravomoci Evropské komise provádět šetření a případně ukládat zákaz zadání veřejné zakázky dodavateli. Je třeba podotknout, že ačkoli na veřejnost a mezi zadavatele doposud předmětné téma příliš neproniklo, na úrovni evropské legislativy již určitý čas poměrně silně rezonuje.

Z CHODU SEKCE VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Rok 2021 se pro ÚOHS nesl ve znamení změn. Jednou z nejzásadnějších byla změna na pozici místopředsedkyně ÚOHS pověřené vedením Sekce veřejných zakázek. Tato skutečnost si v souvislosti s již dříve realizovanou změnou na pozici předsedy ÚOHS vyžádala také reorganizaci a určitou redefinici činnosti a směřování Úřadu, která se dotkla i Sekce veřejných zakázek. Cílem nového vedení je mimo jiné zlepšit komunikaci Úřadu, a to jak směrem k adresátům činnosti ÚOHS a k odborné veřejnosti, vůči nimž se Úřad v oblasti veřejných zakázek zaměřuje zejména na osvětovou činnost, tak též k potenciálním zájemcům o zaměstnání v oblasti dozoru nad zadáváním veřejných zakázek. S uvedeným souvisí mimo jiné realizace tzv. metodických dnů. Úřad v roce 2021 realizoval online formou pět metodických dnů, které byly zaměřeny na určitá zakázková témata a účastnilo se jich přibližně dva tisíce diváků. V rámci své osvětové a metodické činnosti směřované navenek vystupovali zástupci ÚOHS pravidelně na nejrůznějších konferencích, seminářích, školeních a dalších setkáních, v jejichž rámci poskytovali metodická doporučení týkající se jednotlivých aspektů a institutů ZZVZ a v souvislostech prezentovali přehled nejvýznamnější recentní rozhodovací praxe a judikatury v oblasti veřejného zadávání. Zároveň se zástupci ÚOHS setkávali se zástupci institucí, které mají vliv na zadavatelské prostředí v České republice, a společně diskutovali nad možnostmi jeho zlepšení do budoucna. Obsáhlý přehled vybraných akcí, kterých se ÚOHS v tomto smyslu účastnil, je uveden na internetových stránkách ÚOHS.[7] V roce 2021 se rovněž konal historicky první Den otevřených dveří[8] Úřadu, který byl zaměřen právě zejména na potenciální zájemce o zaměstnání.

Nové vedení tak nejenže klade důraz na osvětovou a metodickou činnost, ale rovněž pracuje na pokračování úspěšně započaté spolupráce s Ministerstvem pro místní rozvoj coby gestorem ZZVZ a na navazování a udržování spolupráce i s dalšími subjekty, které ovlivňují dění v oblasti veřejného zadávání. Z hlediska rozhodovací činnosti již nyní lze v činnosti Sekce veřejných zakázek spatřovat pozitivní vývoj směrem k racionalizaci rozhodování ve smyslu například upouštění od rušení zadávacích řízení z ryze formalistických důvodů.

Pro rozhodovací praxi ÚOHS v oblasti veřejného zadávání bylo v roce 2021 příznačné především zvyšující se množství skutkově složitějších případů, jejichž posouzení často vyžadovalo provádění poměrně náročných šetření, a to za účelem zodpovězení odborných otázek, například technického charakteru, k čemuž nemá Úřad jakožto odborník na výklad a aplikaci právních předpisů týkajících se veřejného zadávání odborné znalosti ani kompetence, avšak zodpovězení těchto otázek je nezbytné pro řádné rozhodnutí Úřadu o daném případu.

Na druhou stranu v roce 2021 obdržel ÚOHS taktéž nadstandardně velké množství podnětů, jejichž obsahem bylo upozornění na porušení tzv. uveřejňovacích povinností zadavatele. V reakci na tuto skutečnost a za účelem osvěty zadavatelů ohledně správné praxe vydal Úřad tiskovou zprávu,[9] ve které zadavatele upozornil na nutnost důsledně dodržovat uveřejňovací povinnosti, a to i v případech zadávání veřejných zakázek malého rozsahu.

ÚOHS se v roce 2021 rovněž snažil proaktivně reagovat na aktuální dění v oblasti veřejného zadávání a prostřednictvím osvěty a metodického vedení kultivovat tuzemské

6 K přijetí tohoto ustanovení došlo v důsledku změny zákona č. 174/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů a další související zákony.

7 Viz https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/metodicka-cinnost.html.

8 Den otevřených dveří ÚOHS se uskutečnil 6. října 2021.

9 Dostupná na internetové adrese https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/verejne-zakazky/3179-uverejnovat-informace-musi-zadavatele-i-u-zakazek-maleho-rozsahu-za-opomenuti-hrozi-pokuta.html.

zadavatelské prostředí. Příkladem je zpracování odborných stanovisek a metodických pokynů týkajících se témat, která v uplynulém roce rezonovala oblastí veřejného zadávání. ÚOHS v tomto smyslu vydal například stanovisko týkající se doporučení pro zadavatele při zadávání veřejných zakázek, jejichž předmětem je nákup elektrické energie nebo plynu,[10] a ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj rovněž vydal společné stanovisko k problematice skokového nárůstu cen stavebních materiálů ve veřejných zakázkách.[11]

Při ohlédnutí za rokem 2021 nelze opomenout pandemii covidu-19, jejíž důsledky významně zasáhly nejen chod Úřadu, ale i zadavatelskou obec. Zadavatelé v tomto smyslu především čelili nejistotě ohledně realizace veřejných zakázek a byli nuceni přizpůsobovat podmínky plnění aktuální situaci, kdy docházelo například k výraznému zpoždění či přímo výpadku v dodávkách, k podstatnému zdražování dodávek či k úbytku personálních kapacit potřebných pro plnění veřejných zakázek.

DOZOR NAD VEŘEJNÝMI ZAKÁZKAMI VE VÝSLEDCÍCH

Z rozsahu agendy, kterou Sekce veřejných zakázek v roce 2021 řešila, je zjevné, že pokračoval rostoucí trend v počtu zahájených správních řízení. Úřad zahájil celkem 565 správních řízení, což je o 166 více (o 41,6 %) než v předchozím roce. Uvedený nárůst počtu zahájených správních řízení je dán nárůstem počtu zahájených řízení ex offo. U správních řízení zahájených z moci úřední došlo k nárůstu o 196 případů (o 264 %) oproti roku 2020. Ačkoli oproti roku 2020 došlo k poklesu počtu podaných návrhů z 280 na 250 (o 10,8 %), odpovídá uvedený počet dlouhodobému trendu, kdy průměrný počet návrhů v letech 2017 až 2020 byl 254,8 případů.

Stejně jako v roce 2020 došlo i v roce 2021 k zásadnímu nárůstu počtu obdržených podnětů k zahájení řízení z moci úřední. Úřad v roce 2021 obdržel 634 podnětů, což je o 45,7 % více než v roce 2020 a dokonce o 286 % více než v roce 2019. Uvedený nárůst v počtu podaných podnětů měl bezprostřední odraz v počtu zahájených řízení z moci úřední, což dokládá zvyšující se podíl podnětů obsahujících relevantní informace o porušení zákona.

10 Dostupné na internetové adrese https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/verejne-zakazky/3169-metodicke-doporuceni-uohs-tykajici-se-postupu-verejnych-zadavatelu-pri-nakupu-energii.html.

11 Dostupné na internetové adrese https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/verejne-zakazky/3110-spolecne-stanovisko-uohs-a-mmr-k-problematice-narustu-cen-stavebnich-materialu-ve-verejnych-zakazkach.html.

26,53 dne průměrná doba pro vydání rozhodnutí I. stupně v roce 2021

V roce 2021 došlo i k nárůstu vydaných rozhodnutí, přičemž u rozhodnutí ve věci došlo oproti roku 2020 k nárůstu o 238 rozhodnutí (o 63 %). Uvedený nárůst počtu rozhodnutí ve věci byl vyvolán především nárůstem počtu rozhodnutí, kterými bylo uloženo nápravné opatření nebo pokuta, kdy došlo k nárůstu o 264 rozhodnutí (o 277 %). V uvedeném nárůstu je obsažen nárůst počtu vydaných příkazů, kdy oproti roku 2020 došlo k nárůstu o 216 příkazů (o 422 %). Výrazný nárůst v počtu vydaných rozhodnutí, kterými bylo uloženo nápravné opatření nebo pokuta, tak koresponduje s nárůstem počtu přijatých podnětů.

V roce 2021 naopak došlo k výraznému poklesu počtu vydaných rozhodnutí o předběžném opatření, kdy v rámci rozhodnutí o nařízení předběžného opatření došlo k poklesu o 54 případů, což představuje pokles o 34,6 %. Příčinou uvedeného poklesu v počtu rozhodnutí o nařízení předběžného opatření je jednak nižší počet přijatých návrhů (o 10,8 %) oproti roku 2020 a dále je celkový pokles v počtu vydaných rozhodnutí o nařízení předběžného opatření dán skutečností, že Úřad rozhodoval v takových lhůtách, že nebylo nutné tak často nařizovat předběžné opatření, typicky spočívající v zákazu uzavřít smlouvu nad rámec tzv. blokační lhůty dle § 246 odst. 1 písm. d) ZZVZ.

V roce 2021 došlo k citelnému nárůstu v počtu udělených pokut, a to o 222 případů, což představuje nárůst o 442 %. Celková výše udělených pokut bez započtení specifického případu udělení pokuty Ministerstvu obrany, kdy byla udělena historicky nejvyšší pokuta ve výši 550 milionů korun za porušení zákona o zadávání veřejných zakázek, oproti roku 2020 mírně poklesla. Ačkoli tedy počet případů, kdy Úřad udělil pokutu, vzrostl téměř 4,5krát, absolutní částka uložených pokut naopak poklesla. Uvedená situace byla dána charakterem případů, kdy v roce 2021 bylo posuzováno velké množství případů týkajících se dodržení uveřejňovacích povinností zadavatele, v rámci kterých byly uděleny pokuty řádově nižší, než tomu bývá v případě jiných pochybení zadavatelů.

V rámci své dozorové pravomoci Úřad rovněž vykonává kontrolní činnost podle kontrolního řádu. V roce 2021 Úřad zahájil kontrolu zákonnosti postupu zadavatele při zadávání osmi veřejných zakázek, přičemž tato kontrola byla v témže

roce rovněž ukončena. V roce 2021 nebylo na základě kontroly zahájeno žádné správní řízení. Úřad v roce 2021 zároveň ukončil pět kontrol zahájených v roce 2020 a na jejich základě zahájil v roce 2021 tři správní řízení, v nichž Úřad konstatoval porušení zákona jednak v souvislosti s postupem zadavatele, když ve vztahu k vybranému dodavateli řádně neposoudil splnění podmínky účasti v zadávacím řízení (z předloženého harmonogramu prací a dodávek nevyplývalo splnění zadávacích podmínek), dále bylo konstatováno porušení zákona v případě rozdělení veřejné zakázky na dvě části a nestanovení předpokládané hodnoty této zakázky podle součtu předpokládaných hodnot obou jejích částí. Rovněž bylo kontrolujícími osobami konstatováno porušení zásady rovného zacházení v případě postupu zadavatele, když neodeslal dopis informující o zveřejnění zadávací dokumentace k veřejné zakázce alespoň pěti dodavatelům, nýbrž pouze třem dodavatelům. Současně bylo konstatováno porušení postupu zadavatele tím, že nevyzval vybraného dodavatele k předložení originálů nebo ověřených kopií dokladů o jeho kvalifikaci.

Přehled kontrolní činnosti Úřadu v roce 2021

Počet kontrol zahájených v roce 2021	1
• ukončeno v roce 2021	1
Počet kontrol zahájených v roce 2020 a ukončených v roce 2021	5
Celkový počet kontrol ukončených v roce 2021	**6**

Výsledky kontrol v roce 2021

Nezjištěno porušení kontrolovaného ustanovení	3
Zjištěno porušení kontrolovaného ustanovení	3

Počet přijatých podnětů

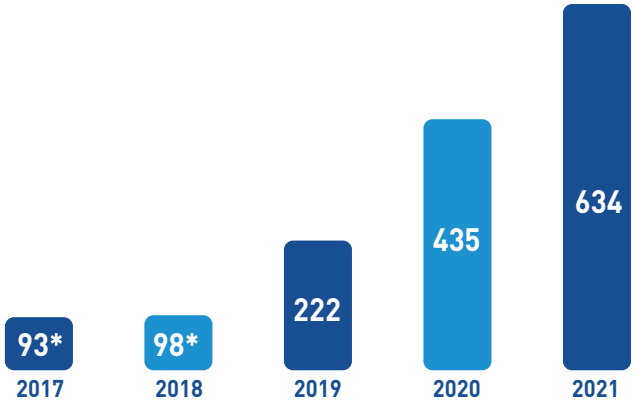

*Jedná se pouze o podněty, u nichž byl uhrazen poplatek.

Počet doručených návrhů na zahájení správního řízení

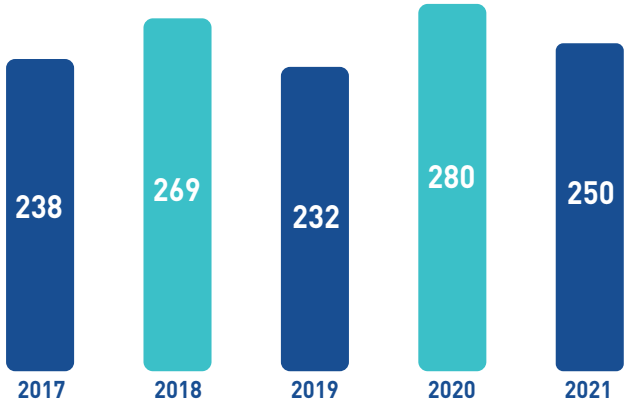

Celkový počet zahájených správních řízení v I. stupni

Počet řízení zahájených z moci úřední

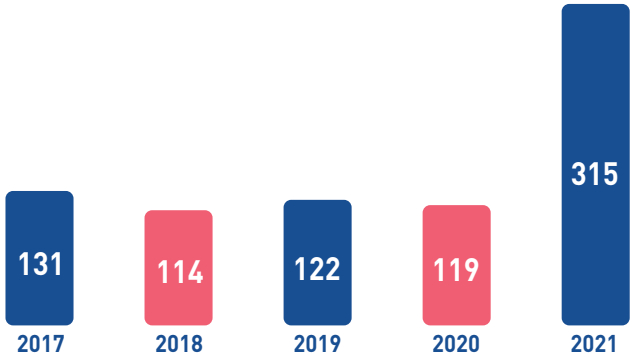

Rozhodovací činnost v I. stupni v oblasti veřejných zakázek v roce 2021

	Přijaté podněty	**634**
Správní řízení	Zahájená správní řízení celkem, z toho	**565**
	• na návrh	**250**
	• ex offo	**315**
	o z toho na základě kontrol	**3**
Rozhodnutí I. stupně	Vydaná prvostupňová rozhodnutí celkem,[12] z toho	**1 810**
	• vydaná rozhodnutí ve věci[13]	**615**
	• uloženo nápravné opatření nebo pokuta[14]	**413**
	o z toho vydáno příkazů[15]	**283**
	• neshledáno pochybení zadavatele[16]	**90**
	• procesní důvody[17]	**112**
	• předběžná opatření	**122**
	• rozhodnutí o nařízení předběžného opatření	**102**
	• rozhodnutí o zamítnutí předběžného opatření	**20**
	• rozhodnutí o zrušení předběžného opatření	**0**
	• ostatní prvostupňová rozhodnutí[18]	**1 073**
Pokuty	Počet uložených pokut[19]	**287**
	Celková výše uložených pokut,[20] z toho	**559 473 500 Kč**
	• 243 pokut příkazem (nebyl podán odpor)	**2 474 000 Kč**
	• 44 pokut rozhodnutím	**556 999 500 Kč**
Náklady řízení	Počet uložených nákladů řízení[21]	**105**
	Celková výše uložených nákladů řízení[22]	**1 932 000 Kč**
Kauce	Celková výše složených kaucí[23]	**82 466 870,62 Kč**
	Celková výše kaucí propadlých do státního rozpočtu[24]	**50 289 380,17 Kč**

12 Číslo zahrnuje počet všech vydaných rozhodnutí v I. stupni v roce 2021 (rozhodnutí ve věci, rozhodnutí týkající se předběžného opatření a všechna ostatní prvostupňová rozhodnutí).
13 Číslo zahrnuje počet všech rozhodnutí vydaných v roce 2021, jimiž bylo ukončeno řízení v I. stupni.
14 Číslo zahrnuje počet všech rozhodnutí vydaných v roce 2021, v nichž bylo alespoň ve vztahu k části předmětu řízení uloženo nápravné opatření nebo uložena pokuta.
15 Číslo zahrnuje i příkazy, proti nimž byl podán odpor.
16 Číslo zahrnuje počet všech rozhodnutí vydaných v roce 2021, kdy došlo k věcnému přezkumu postupu zadavatele či objednatele a nebyly ve vztahu k žádné části předmětu řízení shledány důvody k uložení nápravného opatření či pokuty.
17 Číslo zahrnuje počet všech rozhodnutí vydaných v roce 2021, kde z různých důvodů nedošlo k věcnému přezkumu postupu zadavatele/objednatele.
18 Číslo zahrnuje počet všech ostatních rozhodnutí vydaných v roce 2021 v průběhu vedeného řízení na I. stupni nebo v souvislosti s ním jako například stanovování lhůt pro provedení úkonů účastníků řízení, rozhodování o námitce podjatosti, rozhodování o účastenství v řízení, ustanovování znalců a rozhodování o znalečném, rozhodování o odmítnutí žádosti o nahlédnutí do správního spisu apod.
19 Číslo zahrnuje počet případů, kdy došlo k uložení pokuty příkazem nebo rozhodnutím vydaným v roce 2021 v I. stupni; byla-li věc řešena na I. stupni opakovaně, je pokuta započítána jen jednou. Jestliže byla pokuta uložena v I. stupni a následně zrušena v II. stupni, tato pokuta se do tohoto údaje nezapočítává.
20 Číslo zahrnuje finanční objem všech pokut uložených v I. stupni; byla-li věc řešena na I. stupni opakovaně, je pokuta započítána v roce 2021 jen jednou. Jestliže byla pokuta uložena v I. stupni a následně zrušena v II. stupni, tato pokuta se do tohoto údaje nezapočítává.
21 Číslo zahrnuje počet případů, kdy uložení náhrady nákladů řízení rozhodnutím vydaným v roce 2021 v I. stupni; byla-li věc řešena na I. stupni opakovaně, jsou náklady řízení započítány v roce 2021 jen jednou. Jestliže byly náklady řízení uloženy v I. stupni a následně zrušeny v II. stupni, tyto náklady řízení se do tohoto údaje nezapočítávají.
22 Číslo zahrnuje finanční objem všech nákladů řízení uložených rozhodnutím vydaným v roce 2021 v I. stupni; byla-li věc řešena na I. stupni opakovaně, jsou náklady řízení započítány v roce 2021 jen jednou. Jestliže byly náklady řízení uloženy v I. stupni a následně zrušeny v II. stupni, tyto náklady řízení se do tohoto údaje nezapočítávají.
23 Číslo zahrnuje celkovou výši kaucí, které byly složeny na účet Úřadu v roce 2021; údaj se neváže jen k řízením zahájeným v roce 2021.
24 Číslo zahrnuje finanční objem kaucí, které v roce 2021 propadly do státního rozpočtu; údaj se neváže jen k řízením zahájeným v roce 2021.

Počet vydaných rozhodnutí I. stupně

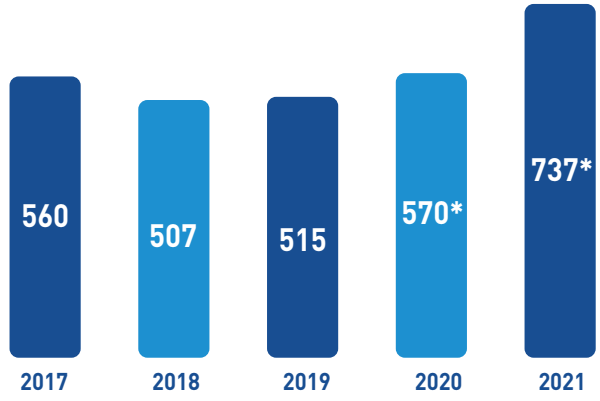

*Jedná se pouze o rozhodnutí ve věci a o předběžném opatření.

Rychlost rozhodování na I. stupni (ve dnech)

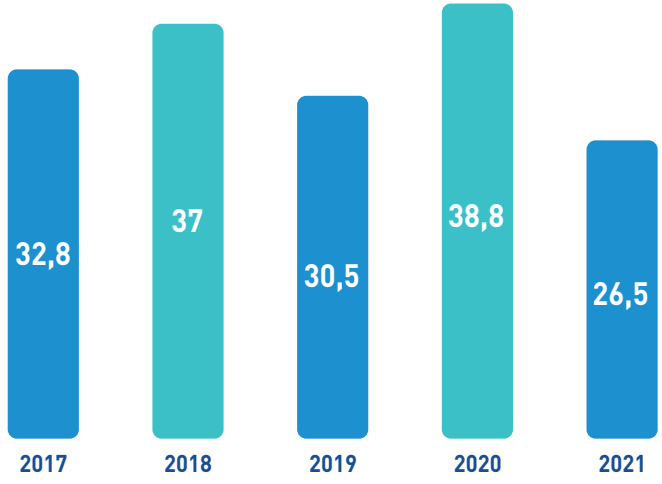

Nejčastější pochybení zadavatelů při zadávání veřejných zakázek

Z hlediska poměrného zastoupení byly v roce 2021 nejčastěji přezkoumávány veřejné zakázky v oblasti stavebnictví (obecně), staveb dopravní infrastruktury a informačních technologií, v menším počtu pak služby na zpracování projektové dokumentace, dodávky dopravních prostředků či v oblasti zajištění dopravní obslužnosti. Co se týče kategorie zadavatelů, nejčastěji jsou předmětem přezkumu veřejné zakázky zadávané obcemi a městy, zdravotnickými zařízeními, ministerstvy a kraji nebo subjekty působícími v oblasti správy a výstavby dopravní infrastruktury. Z hlediska zastoupení oblastí veřejných zakázek, v rámci kterých byl nejčastěji realizován přezkum, jakož i z hlediska kategorie zadavatelů nedošlo v roce 2021 k výraznějším změnám v zastoupení. V této souvislosti tak nebyl identifikován žádný nový faktor, který by zásadním způsobem ovlivnil výkon dozoru, respektive subjekty či oblasti, které jsou uvedeným výkonem dozoru dotčeny.

Mezi nejčastější pochybení zadavatelů lze zahrnout:

- neurčité, nejednoznačné či diskriminační vymezení zadávacích podmínek, případně nepřiměřenost zadávacích podmínek vymezených zadavatelem, včetně požadavků na kvalifikaci;
- nesplnění uveřejňovacích povinností;
- výběr dodavatele, který nesplnil podmínky účasti (z oznámení o výběru dodavatele není zcela zřejmé, že došlo k prokázání kvalifikace apod.).

Přehled nejvyšších uložených pokut v I. instanci

spisová značka	zadavatel	výše pokuty v Kč
S0514/2020	Ministerstvo obrany	**550 000 000**
S0496/2020	TEPO, s. r. o.	**2 000 000**
S0048/2021	TS Městyse Nehvizdy, s. r. o.	**1 200 000**
S0183/2021	Ministerstvo vnitra	**800 000**
S0422/2021	Dobrovolný svazek obcí k zajištění přístavby školy v Nehvizdech	**500 000**
S0047/2021	Ředitelství silnic a dálnic ČR	**300 000**
S0180/2021	město Neratovice	**200 000**
S0327/2020	město Mohelnice	**200 000**
S0049/2021	Hasičský záchranný sbor hlavního města Prahy	**185 000**
S0248/2021	městská část Praha 1	**150 000**

Statistika četnosti řešených právních otázek ve výrocích rozhodnutí a příkazů vydávaných v I. stupni v roce 2021

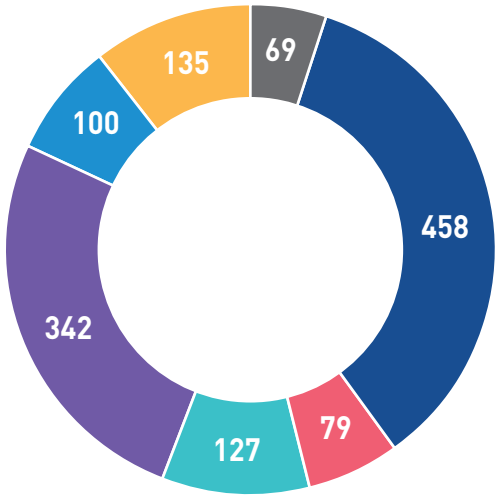

- konstatováno pochybení zadavatele
- uloženo nápravné opatření
- uložena povinnost uhradit náklady řízení
- uložena pokuta
- zamítnut návrh či zastaveno správní řízení pro neshledání pochybení (po věcném přezkumu)
- zastaveno řízení z procesních důvodů
- uložen zákaz uzavřít smlouvu

VÝZNAMNÉ PŘÍPADY

Nákup víceúčelových armádních vrtulníků

Zadavatel: **Česká republika – Ministerstvo obrany**
Pokuta: 550 000 000 Kč
(S0514/2020/VZ; PM 7. 4. 2021 – potvrzeno R0039/2021)

Správní řízení bylo zahájeno z moci úřední. Jednalo se o řízení o přestupku, v němž Úřad konstatoval, že se zadavatel dopustil přestupku podle § 268 odst. 1 písm. a) ZZVZ tím, že nedodržel pravidlo stanovené v § 246 odst. 1 písm. b) ZZVZ, když dne 21. 11. 2019 uzavřel s vládou Spojených států amerických smlouvu na veřejnou zakázku do doby doručení rozhodnutí o námitkách podaných stěžovatelem, které zadavatel obdržel dne 20. 11. 2019 a o nichž rozhodl až dne 5. 12. 2019 a téhož dne je tomuto stěžovateli i doručil, přičemž tím mohl ovlivnit výběr dodavatele, a zadal veřejnou zakázku.

Úřad v tomto řízení o přestupku uložil historicky nejvyšší pokutu za porušení předpisů z oblasti veřejných zakázek, nicméně pokuta dosahovala stále jen zhruba 37 % z její maximální možné výše. Při stanovení výše pokuty Úřad mimo jiné zohlednil přitěžující okolnosti, mezi nimi i skutečnost, že zadavatel je zkušený v oblasti zadávání veřejných zakázek a má dostatečný personální i materiální základ k provádění zadávacích řízení bez závažných vad a při plném respektování všech práv dodavatele, či skutečnost, že se zadavatel dopustil jednání ohrožujícího stejný chráněný zájem opakovaně (srov. rozhodnutím předsedy Úřadu č. j. ÚOHS-R0101/2019/VZ-22207/2019/321/EDo ze dne 12. 8. 2019). Nižší pokuta by tedy dle názoru Úřadu neplnila dostatečně represivní ani preventivní funkci.

Přístavba ZŠ Nehvizdy

Zadavatel: **TS Městys Nehvizdy, s. r. o.**
Pokuta: 1 200 000 Kč
(S0048/2021; PM 28. 4. 2021)

V řízení o přestupku zahájeném z moci úřední dospěl Úřad k závěru, že se zadavatel dopustil přestupku podle § 268 odst. 1 písm. a) ZZVZ tím, že nedodržel pravidlo stanovené v § 2 odst. 3 ZZVZ, když zadal podlimitní veřejnou zakázku na stavební práce, jejímž předmětem bylo provedení stavebních prací za účelem zhotovení přístavby ZŠ Nehvizdy v ulici Bedřicha Mouchy 243 v celkové hodnotě 27 853 810 Kč bez DPH, aniž provedl zadávací řízení, které by byl oprávněn použít na veřejnou zakázku stejného předmětu a stejné předpokládané hodnoty, ačkoliv k tomu byl povinen, přičemž tím mohl ovlivnit výběr dodavatele, a na plnění předmětu veřejné zakázky uzavřel dílčí smlouvy s více než 30 dodavateli.
Úřad v rámci řízení o přestupku prokázal, že jednotlivá plnění, na něž byly uzavřeny dílčí smlouvy s dodavateli, mají časovou, místní, věcnou a především funkční souvislost a že se tedy jednalo o jedinou veřejnou zakázku. Zadavatel se tak svým postupem dopustil nezákonného rozdělení veřejné zakázky, když její jednotlivé části zadával jako veřejné zakázky malého rozsahu, a nikoliv jako podlimitní veřejnou zakázku.
Vzhledem k tomu, že Úřad v předmětném případě shledal polehčující okolnosti, avšak žádnou přitěžující okolnost, a zároveň zohlednil nižší příjmy obce, která zadavatele ze 100 % vlastní a ovládá, přistoupil Úřad i přes velmi vysokou závažnost spáchaného přestupku k uložení pokuty dosahující jen 35,6 % z její maximální možné výše.

Dodávka 15 kusů kloubových bateriových trolejbusů

Zadavatel: **Dopravní podnik hlavního města Prahy, akciová společnost**
Návrh zamítnut
(S0235/2021; PM 8. 10. 2021 – potvrzeno R0127/2021)

Úřad se v řízení zahájeném na návrh zabýval otázkou zákonnosti zadávacích podmínek. Zadavatel se dle navrhovatele dopustil porušení ZZVZ tím, že stanovil požadavky na technickou kvalifikaci dodavatelů v rozsahu, který neodpovídal předmětu veřejné zakázky a umožňoval účast v zadávacím řízení nedostatečně zkušeným dodavatelům, konkrétně zadavatel nevyžadoval zkušenost s dodáním kompletního trolejbusu, ale pro splnění technické kvalifikace postačovalo prokázání zkušenosti s dodáním pouze určitého podílu na výrobě trolejbusu.
Úřad dospěl k závěru, že zadavatel při stanovení takové podmínky technické kvalifikace nepochybil.
Postup zadavatele, jenž prostřednictvím stanovení nižší úrovně požadavků na technickou kvalifikaci, které jednoznačně souvisejí s předmětem veřejné zakázky, „otevře" soutěž většímu počtu potenciálních dodavatelů, lze dle Úřadu obecně chápat jako souladný s veřejným zájmem. Smyslem ZZVZ je totiž zajistit co nejširší hospodářskou soutěž o veřejné zakázky, čemuž odpovídá rovněž skutečnost, že v nadlimitním režimu má zadavatel právo, nikoliv povinnost, požadovat po dodavatelích prokázání technické a ekonomické kvalifikace. Z tohoto důvodu by nebylo v rozporu se ZZVZ, kdyby zadavatel v daném zadávacím řízení prokázání technické kvalifikace nepožadoval vůbec. Dle závěru Úřadu by odporovalo principům logiky, pokud by mělo být shledáno pochybení zadavatele v tom, že nastavil požadavky na technickou kvalifikaci příliš benevolentně, když by přitom zadavatel žádné takové podmínky ani stanovit nemusel.

Oprava vozovky I/38 Starý Kolín–Malín

Zadavatel: **Ředitelství silnic a dálnic ČR**
Nápravné opatření: zrušení rozhodnutí a oznámení o výběru dodavatele
(S0026/2021; PM 31. 3. 2021)

Úřad ve správním řízení zahájeném z moci úřední dospěl k závěru, že zadavatel nedodržel pravidla stanovená pro zadání veřejné zakázky, když setrval na svém závěru ohledně splnění podmínek účasti vybraným dodavatelem i poté, co bylo námitkami zpochybněno prokázání splnění kritéria technické kvalifikace podle § 79 odst. 2 písm. a) ZZVZ vybraným dodavatelem, přičemž zadavatel neodstranil námitkami vznesené pochybnosti, zda vybraný dodavatel realizoval v rámci předložených referenčních zakázek vlastními kapacitami stavební práce spočívající v pokládce asfaltových hutněných vrstev, a to v situaci, kdy si zadavatel vyhradil, že pokládku asfaltových hutněných vrstev bude provádět přímo vybraný dodavatel.
Úřad dovodil, že ačkoliv obecně dodavatel může prokázat splnění technické kvalifikace podle § 79 odst. 2 písm. a) ZZVZ prostřednictvím referenčních zakázek, které realizoval v pozici tzv. generálního dodavatele, je nepřípustné, aby ve vztahu k činnosti, která má být ve smyslu § 105 odst. 2 ZZVZ plněna přímo vybraným dodavatelem, prokazoval splnění technické kvalifikace prostřednictvím referenční zakázky, ve které sice vystupoval jako generální dodavatel, nicméně činnost vyhrazenou vybranému dodavateli nevykonával sám, nýbrž prostřednictvím poddodavatele. Taková referenční zakázka totiž nic nevypovídá o schopnostech dodavatele tuto významnou činnost realizovat vlastními silami.

Smlouva o spolupráci při vybudování systému pultu centralizované ochrany

Zadavatel: **Česká republika – Hasičský záchranný sbor hlavního města Prahy**
Uložen zákaz plnění smlouvy
(S0305/2020; PM 22. 9. 2021 – potvrzeno R0120/2021)

Předmětem řízení, v němž se navrhovatel domáhal uložení zákazu plnění smlouvy, bylo řešení otázky, zda zadavatel postupoval v souladu se ZZVZ, když v důsledku dle navrhovatele nesprávně stanovené výše předpokládané hodnoty koncese nepostupoval při uzavírání smlouvy o spolupráci při vybudování systému pultu centralizované ochrany (dále jen „PCO") v zadávacím řízení.
Úřad konstatoval, že do předpokládané hodnoty koncese je třeba zahrnout nejen příjem z plateb hrazených dodavateli ze strany uživatelů koncese, ale rovněž všechny související platby nezbytné pro poskytování plnění, byť hrazené ze strany uživatelů koncese přímo zadavateli. Úřad tak dospěl k závěru, že do předpokládané hodnoty koncese je nutné započítat i platbu za trvalé střežení elektrické požární signalizace (dále jen „EPS") objektu prostřednictvím krajského operačního a informačního střediska, platbu za připojení EPS prostřednictvím zařízení dálkového přenosu na PCO a platbu za každý planý výjezd, které uživatelé koncese hradí přímo zadavateli.
Taktéž do předpokládané hodnoty koncese musí být zahrnuty i platby za servis zařízení nutného pro připojení EPS uživatelů koncese na PCO zadavatele hrazené ze strany uživatelů koncese dodavateli, pokud je servis nezbytný pro výkon předmětu koncese a pokud zároveň poskytování koncese dává

dodavateli výhodu i pro uzavření servisních smluv s uživateli koncese.
Úřad tedy dospěl k závěru, že v daném případě došlo k překročení předpokládané hodnoty koncese malého rozsahu velmi výrazným způsobem a zadavatel tak byl povinen smlouvu zadat v koncesním řízení nebo v jiném druhu zadávacího řízení dle § 55 ZZVZ. Jako nápravné opatření byl zadavateli uložen zákaz plnění smlouvy, přičemž zadavatel neprokázal veřejný zájem vyžadující pokračování plnění smlouvy, neboť dle zjištění Úřadu pro stávající i nové uživatele koncese zůstala zachována jistá možnost čerpání služby připojení na PCO zadavatele.
V souvisejícím správním řízení Úřad rovněž konstatoval, že se zadavatel při uzavírání koncesní smlouvy dopustil přestupku podle § 268 odst. 1 písm. a) ZZVZ a uložil zadavateli pokutu ve výši 185 tisíc korun, která byla následně potvrzena předsedou Úřadu (R0078/2021; PM 9. 6. 2021).

Centrální nákup originálního spotřebního materiálu do tiskáren, kopírovacích a multifunkčních zařízení 2020–2021

Zadavatel: **Olomoucký kraj**
Návrh zamítnut
(S0263/2020, PM 6. 12. 2021 – potvrzeno R0164/2021)

Předmětem řízení zahájeného na návrh bylo posouzení, zda centrální zadavatel stanovil zadávací podmínky v souladu se ZZVZ, když požadoval dodání výhradně originálního spotřebního materiálu určeného a vyráběného k používání v tiskových zařízeních právě výrobci těchto tiskových zařízení, přičemž dodání alternativních produktů neumožňoval.
Úřad konstatoval, že zadavatel má stanovit podmínky účasti v zadávacím řízení a předmět plnění tak, aby bezdůvodně a zjevně nepřiměřeně neomezovaly hospodářskou soutěž. Současně je nutné rozlišovat, co je ve vztahu ke stanovení předmětu plnění oprávněnou a odůvodněnou potřebou zadavatele a co již autoritativním stanovením způsobu jejího řešení, kterého by se měl zadavatel vyvarovat. Za situace, kdy lze účelu určitého požadavku dosáhnout různými srovnatelnými způsoby, nelze ze strany zadavatele stanovovat pouze jeden z možných způsobů rovnocenných řešení.
Ze skutkových zjištění v rámci správního řízení vyplynulo, že s alternativním plněním je v praxi objektivně spojeno unikátní zvýšené riziko kvalitativně vadného plnění. Přestože nelze vždy automaticky označit každý produkt jiného než originálního spotřebního materiálu za nekvalitní či vadné plnění, je nutno shledat za důvodnou obavu z toho, že s nákupem alternativních produktů spotřebního materiálu zadavatel podstupuje vyšší riziko případných „provozních škod" způsobených jejich kvalitativními nedostatky.
Úřad shledal, že by bylo nepřiměřené po zadavatelích požadovat, aby v případě, kdy chtějí používat pouze originální tonery, museli současně zkoumat kvalitu alternativních náplní, zda zrovna ta či ona není kvalitnější a není tedy případnou alternativou k náplni originální, jelikož zadavatel v současné době ani v praxi nemá reálnou možnost ověření kvality nabízeného plnění, neboť danou problematikou měření funkčních a kvalitativních vlastností tonerových či inkoustových kazet a dalšího spotřebního materiálu se žádná certifikační nebo jiná zkušební autorita nezabývá. Možnost ověření kvality nabízených produktů spotřebního materiálu se ukázala nejen jako obtížně proveditelná, ale pro zadavatele reálně zcela nemožná a zadavatel v podstatě nemá prostředky, jak již v průběhu zadávacího řízení zaručit a ověřit srovnatelnou kvalitu plnění. Úřad tedy uzavřel, že za takové situace by nebylo přiměřené a spravedlivé zadavatele nutit, aby podstoupil faktická provozní rizika spojená s možností dodání nekvalitního spotřebního materiálu, aniž by měl možnost v zadávacím řízení pořídit po kvalitativní stránce ověřitelné plnění.

Výměna svítidel veřejného osvětlení v Českém Krumlově č. 2

Zadavatel: **město Český Krumlov**
Pokuta: 50 000 Kč
(S0243/2020; PM 14. 4. 2021 – potvrzeno R0040/2021)

Úřad v řízení o přestupku posuzoval zákonnost postupu zadavatele, který zadal veřejnou zakázku zahrnující více druhů veřejných zakázek jako veřejnou zakázku malého rozsahu, tj. mimo režim zákona. Úřad i na základě provedeného průzkumu trhu konstatoval, že stavební práce realizované v rámci veřejné zakázky – elektroinstalační práce – představují minimální nezbytný předpoklad k zajištění požadované funkčnosti dodaných svítidel, respektive jsou pouze vedlejší činností sloužící k tomu, aby mohla být dodaná svítidla využívána dle požadavků zadavatele, tj. dovodil, že předmětné stavební práce jsou sice nezbytné k řádnému splnění veřejné zakázky, avšak v jejich provedení nespočívá základní účel, pro nějž je poskytováno plnění dodavatele jako celek.
Úřad tedy konstatoval, že zadavatel nebyl oprávněn předmětnou veřejnou zakázku zadat jako veřejnou zakázku malého rozsahu, neboť se s ohledem na její základní účel nejednalo o veřejnou zakázku na stavební práce, jak ji druhově zatřídil zadavatel, nýbrž o veřejnou zakázku na dodávky, kterou byl zadavatel s ohledem na její předpokládanou hodnotu povinen zadat v příslušném zadávacím řízení dle ZZVZ.

DRUHOSTUPŇOVÉ ROZHODOVÁNÍ V OBLASTI VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK V ROCE 2021

V roce 2021 posuzovaly rozklady podané proti prvoinstančním rozhodnutím Úřadu rozkladové komise v novém složení, jmenovaném předsedou Úřadu Petrem Mlsnou. Členové rozkladových komisí jsou externí odborníci z akademického prostředí, státních institucí, profesních sdružení a komor či z advokacie.

Zatímco na I. stupni pokračoval v roce 2021 rostoucí trend v počtu zahájených správních řízení, na II. stupni poklesl počet zahájených správních řízení o 11 %. Rozklad byl v roce 2021 podán přibližně proti každému třetímu prvostupňovému rozhodnutí. Předseda Úřadu přibližně v 60 % potvrdil rozhodnutí I. stupně. Výrazný nárůst celkové výše potvrzených pokut v roce 2021 je způsoben potvrzením nejvyšší uložené pokuty ve výši 550 milionů korun Ministerstvu obrany za veřejnou zakázku týkající se nákupu víceúčelových vrtulníků (R0039/2021).

48 dní průměrná doba pro vydání rozhodnutí II. stupně v roce 2021

Úřadu se díky interním opatřením opět podařilo snížit průměrnou dobu pro vydání druhostupňového rozhodnutí na 48 dní.

Rozhodovací činnosti ve II. stupni v oblasti veřejných zakázek v roce 2021

Počet rozkladů podaných proti prvoinstančním rozhodnutím	**191**
Zahájená řízení II. stupně	**191**
Správní řízení neukončená k 31. 12. 2021	**30**

Rozhodnutí o rozkladech	Počet vydaných rozhodnutí o rozkladu celkem	**209 (z toho 12 po soudu)**
	z toho:	
	• potvrzeno rozhodnutí I. stupně a rozklad zamítnut	**127**
	• zrušeno rozhodnutí I. stupně a vráceno Úřadu k dalšímu řízení	**30**
	• zrušeno rozhodnutí I. stupně a správní řízení zastaveno	**43**
	• zastaveno řízení o rozkladu	**7**
	• změněno rozhodnutí I. stupně	**0**
	• rozklad zamítnut pro opožděnost	**0**
	• rozklad zamítnut pro nepřípustnost	**1**
	• počet rozkladů vyřízených v autoremeduře předsedou Úřadu	**0**
	• počet rozkladů vyřízených v autoremeduře prvním stupněm	**0**
	• zrušeno rozhodnutí I. stupně	**1**

Rozhodnutí vydaná v přezkumném řízení	**0**
Rozhodnutí vydaná v řízení o obnově	**0**
Rozhodnutí o nařízení předběžného opatření	**3**
Opravná rozhodnutí	**3**
Procesní usnesení	**35**
Vyřízené žádosti na uplatnění opatření proti nečinnosti	**3**
Další výzvy či sdělení	**19**

Pokuty	Celkový počet potvrzených pokut	**27**
	Celková výše potvrzených pokut	**561 635 500 Kč**

Počet podaných rozkladů proti rozhodnutím I. stupně

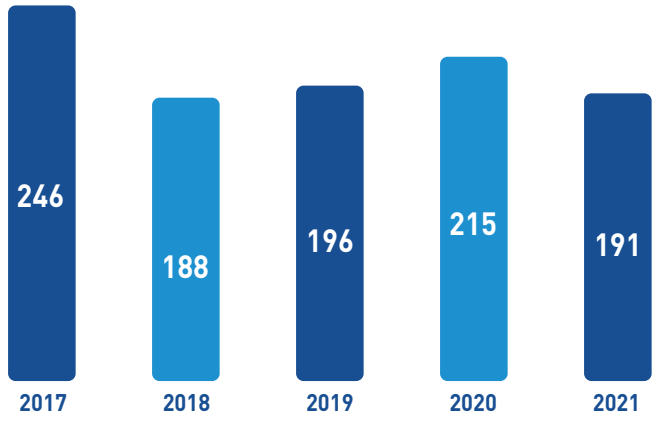

Počet vydaných rozhodnutí o rozkladu

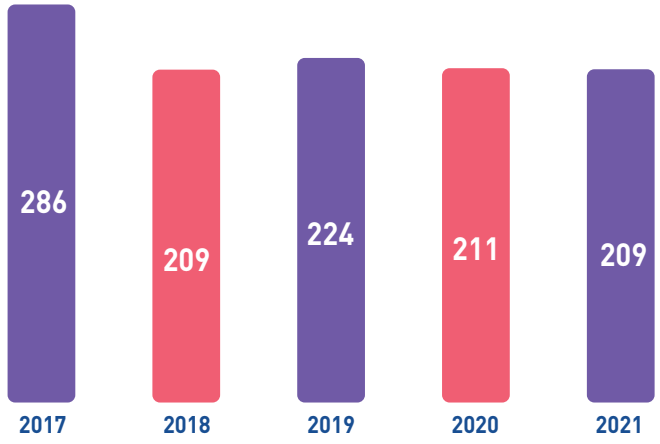

Průměrná doba pro vydání rozhodnutí předsedy Úřadu (ve dnech)

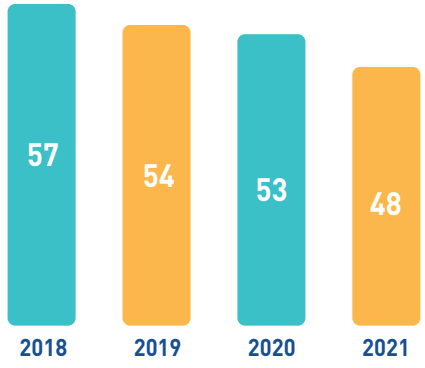

VÝZNAMNÉ PŘÍPADY

Rámcová dohoda na dodávku až 33 kusů parciálních trolejbusů

Zadavatel: **Dopravní podnik města Ústí nad Labem, a. s.**
(R0134/2021; PM 8. 11. 2021)

Zadavatel poptával v rámci veřejné zakázky trolejbusy se specifickými funkčními i technickými vlastnostmi. Úřad v napadeném rozhodnutí shledal rozpor zadávacích podmínek s § 36 odst. 1 ZZVZ a zásadou zákazu diskriminace, neboť při stanovení kritérií ekonomické a technické kvalifikace zadavatel nereflektoval specifika předmětu plnění rámcové dohody, nezohlednil aktuální podmínky na relevantním trhu. K těmto závěrům dospěl Úřad na základě důkladného dotazování subjektů působících na trhu s parciálními trolejbusy, když zjistil takřka úplnou dominanci jediného dodavatele (ŠKODA ELECTRIC, a. s.), propojení některých dalších dodavatelů s tímto dominantním dodavatelem a charakter trhu jakožto rozvíjející se.
Předseda Úřadu napadené rozhodnutí potvrdil. Zadavatel v tomto konkrétním případě souborem svých požadavků na ekonomickou kvalifikaci, technickou kvalifikaci a předvedení vzorku plnění nepřípustně omezil hospodářskou soutěž na předmět plnění rámcové dohody. Vzhledem k velmi úzkému trhu potenciálních dodavatelů a existenci pouze jediného z nich, který by byl reálně schopen splnit všechny požadavky zadavatele vyřčené v zadávací dokumentaci, bylo v tomto konkrétním případě namístě upustit od některých podmínek, které jinak odpovídají předmětu veřejné zakázky, či je adekvátně zmírnit tak, aby se o zakázku mohli ucházet i dodavatelé, kteří prokazatelně mají (byť jen částečně) zkušenosti s dodávkou parciálních trolejbusů, přičemž by zadavateli zůstaly dostatečné záruky schopného dodavatele.
V případě, že se jedná o plnění poskytované na relevantním trhu, který je značně uzavřený, nový nebo rozvíjející se, je zadavatel povinen své požadavky přizpůsobit zájmu na otevření hospodářské soutěže. V takovém případě pak neobstojí pro odůvodnění omezení hospodářské soutěže obecná tvrzení týkající se například prosté shody předmětu plnění s požadavky na kvalifikaci dodavatele, neboť tato sama o sobě uzavření relevantního trhu spíše prohlubují nebo způsobují jeho stagnaci. Zadavatel by musel uvést jiné specifické důvody, které by v konkrétním případě převážily zájem zadavatele na dodání plnění od užšího a vysoce specializovaného okruhu dodavatelů nad zájmem na otevření hospodářské soutěže.

Zajištění komplexního poradenství k veřejným zakázkám na digitalizaci stavebního řízení

Zadavatel: **Ministerstvo pro místní rozvoj**
(R0085/2021; PM 11. 6. 2021)

Zadavatel vymezil jednu z kategorií dynamického nákupního systému (dále jen „DNS") jako služby právního poradenství v oblasti správy ICT systémů, čemuž odpovídala i technická kvalifikace pro tuto kategorii. Předmětem veřejné zakázky zadávané v této kategorii ale bylo mimo jiné vytvoření technické specifikace pro ICT systémy, čemuž odpovídaly požadavky na zpracovatelský tým, kde mělo být pět specialistů v oboru ICT.
Předseda Úřadu potvrdil rozhodnutí Úřadu, když uvedl, že vytvoření technické specifikace ICT systémů nelze podřadit pod předmět dané kategorie DNS, jak ji vymezil zadavatel a jakými požadavky na technickou kvalifikaci jej doplnil. Zadavatel tak k podání nabídky vyzýval pouze dodavatele zařazené do dané kategorie DNS (hlásící se k právnímu poradenství), i když by zakázku mohly plnit i subjekty zabývající se ICT poradenstvím. Ty mohly pro další (právní) části veřejné zakázky využít poddodavatele, případně podat společnou nabídku. Diskriminováni byli ale i dodavatelé zařazení do kategorie, neboť s takovým druhem plnění nemohli počítat a měli pouze lhůtu pro podání nabídek v délce 11 dnů, aby zajistili, že budou schopni zakázku plnit. Všichni dodavatelé, kteří nabídku podali, si tak museli zajistit poddodavatele.

Smlouva na realizaci pozemních komunikací a souvisejících inženýrských sítí

Zadavatel: **Pražská plynárenská Servis distribuce, a. s.**
(R0155/2021; PM 20. 12. 2021)

Úřad dospěl k závěru, že společnost Pražská plynárenská Servis distribuce, a. s., člen koncernu Pražská plynárenská, a. s., se dopustila přestupku tím, že coby veřejný zadavatel nezadala veřejnou zakázku v příslušném zákonném režimu. Úřad konstatoval, že tato společnost je veřejným zadavatelem dle § 4 odst. 1 písm. e) ZZVZ, neboť jde o jinou právnickou osobu, která byla založena nebo zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu, a jiný veřejný zadavatel (zde hlavní město Praha) může v této společnosti uplatňovat rozhodující vliv.
Rozhodnutím předsedy Úřadu bylo rozhodnutí I. stupně zrušeno a správní řízení o přestupku zastaveno. Předseda Úřadu totiž shledal, že činnost obviněné společnosti – ačkoliv se svou činností podílí na provozování distribuční soustavy plynu – má průmyslovou či obchodní povahu, obviněná společnost je součástí koncernu, který se na trhu pohybuje za běžných tržních podmínek. Nebylo zjištěno, že by obviněná společnost, či celý koncern vystupoval ve vztahu úzké závislosti na veřejném zadavateli, který je jinak jeho ovládající osobou. Pro naplnění podmínek veřejného zadavatele dle § 4 odst. 1 písm. e) ZZVZ tak nebyla naplněna podmínka pod bodem 1 tohoto ustanovení.

Technická a dopravní infrastruktura pro výstavbu rodinných domů v lokalitě Ciboušovská v Klášterci nad Ohří – III. vyhlášení

Zadavatel: **město Klášterec nad Ohří**
(R0140/2021; PM 3. 11. 2021)

Úřad dospěl k závěru, že zadavatel se dopustil přestupku tím, že ve fázi poskytování součinnosti před uzavřením smlouvy ve smyslu § 122 odst. 3 ZZVZ postupoval v rozporu se zásadou rovného zacházení zakotvenou v § 6 odst. 2 ZZVZ, když jednoho účastníka zadávacího řízení (v postavení vybraného dodavatele) nevyzval ve smyslu § 46 odst. 1 ZZVZ ve spojení s § 122 odst. 6 ZZVZ k objasnění či doplnění dokladů předložených na základě výzvy k poskytnutí součinnosti před uzavřením smlouvy a vyloučil ho z účasti v zadávacím řízení, zatímco dalšího účastníka zadávacího řízení (v postavení dalšího vybraného dodavatele) vyzval k objasnění a doplnění dokladů a s tímto dodavatelem uzavřel smlouvu na veřejnou zakázku.
Předseda Úřadu v rozhodnutí o rozkladu konstatoval, že zadavatelé jsou povinni účastníka zadávacího řízení vyzvat podle § 46 odst. 1 ZZVZ k objasnění či doplnění nabídky (případně ve spojení s § 122 odst. 6 ZZVZ k objasnění či doplnění dokladů předložených na základě výzvy podle § 122 odst. 3 ZZVZ), pokud obdobnou výzvu zaslali jinému účastníkovi zadávacího řízení, který se nacházel ve shodném, či obdobném postavení. Pokud se však daný účastník zadávacího řízení nenachází ve shodném, či obdobném postavení jako jiný vyzvaný účastník zadávacího řízení, zadavatel neporuší zásadu rovného zacházení, pokud ho k objasnění či doplnění nabídky nebo dokladů rovněž nevyzve.
V šetřené věci dospěl předseda Úřadu k závěru, že zadavatel tím, že ve fázi poskytování součinnosti před uzavřením smlouvy jednoho účastníka k objasnění či doplnění dokladů předložených na základě výzvy podle § 122 odst. 3 ZZVZ nevyzval, zatímco dalšího k tomu vyzval, neporušil zásadu rovného zacházení, neboť zadavatel vůči těmto účastníkům zadávacího řízení uplatňoval stejný přístup, respektive totožné pravidlo, které jim předem oznámil, a tito dodavatelé se díky svému vlastnímu procesnímu postupu nenacházeli ve shodném, či obdobném postavení.
V daném případě tedy zadavatel neporušil zásadu rovného zacházení, a proto se nedopustil přestupku. Vzhledem

k tomu předseda Úřadu rozhodl ve prospěch zadavatele a řízení o přestupku zastavil.

Modernizace chodníku Kostelec, podél silnice I/1 a Modernizace chodníku Hradiště, podél silnice III/4741

Zadavatel: **obec Těrlicko**
(R0089/2021; PM 28. 6. 2021)

Úřad shledal, že obviněný se při zadávání předmětných veřejných zakázek dopustil přestupku nedodržením pravidla stanoveného v § 2 odst. 3 ZZVZ, když podlimitní veřejnou zakázku, jejímž předmětem je plnění vyplývající z předmětných veřejných zakázek, rozdělil způsobem, kterým došlo ke snížení předpokládané hodnoty veřejné zakázky pod finanční limit stanovený v § 27 písm. b) ZZVZ, a v rozporu s § 2 odst. 3 ZZVZ nezadal plnění vyplývající z veřejných zakázek v některém z v úvahu připadajících druhů zadávacího řízení dle § 3 ZZVZ, přičemž tím mohl ovlivnit výběr dodavatele, a na předmět uvedené podlimitní zakázky uzavřel smlouvy o dílo.
Úřad mimo jiné uvedl, že veřejné zakázky vykazovaly časovou souvislost a funkční souvislost, a proto měla být předpokládaná hodnota obou plnění sečtena a zadavatel měl zadat tyto stavební práce v odpovídajícím druhu zadávacího řízení zvoleném podle výše tohoto součtu.
Předseda Úřadu prvostupňové rozhodnutí zrušil a správní řízení zastavil. V odůvodnění rozhodnutí konstatoval, že Úřad v případě předmětných veřejných zakázek nesprávně dovodil místní a funkční souvislost a veřejné zakázky proto netvořily funkční celek. Každý druh plnění je totiž nutné ve vztahu k funkčnímu celku posuzovat individuálně. V případě rekonstrukce chodníků k místní souvislosti nepostačí, že se chodníky nacházely ve stejné obci, neboť předmětné chodníky byly od sebe vzdálené přibližně čtyři kilometry. Rovněž je nespojoval žádný další chodník a ze začátku jednoho chodníku na konec druhého chodníku se tak nedalo dostat, aniž by chodec absolvoval převážnou část cesty po silnici. V posuzovaném případě Úřad dovodil společný záměr veřejných zakázek příliš široce, neboť dovozený cíl bezpečného pohybu chodců a bezbariérovosti chodníků neodpovídal zjištěné funkční souvislosti mezi veřejnými zakázkami. Za odpovídající záměr veřejných zakázek předseda Úřadu označil zajištění bezpečného pohybu chodců v dané části obce, případně přístupu k zastávce hromadné dopravy, což jsou funkční užitky, které poskytují oba chodníky bez vzájemné provázanosti. Veřejné zakázky tak společně netvořily funkční celek a obviněný tak nebyl povinen jejich předpokládané hodnoty sčítat podle § 18 odst. 2 ZZVZ.

Vstup městyse Suchdol do obchodní společnosti Vodohospodářská společnost Vrchlice–Maleč, a. s.

Zadavatel: **městys Suchdol**
(R0133/2021; PM 2. 11. 2021)

Napadeným rozhodnutím Úřad rozhodl o uložení zákazu plnění smlouvy na veřejnou zakázku, neboť smlouva byla uzavřena přes zákaz jejího uzavření, stanovený v § 246 odst. 1 písm. c) ZZVZ, tj. v rámci blokační lhůty, která běžela v návaznosti na podání námitek navrhovatele proti postupu zadavatele.
Předseda Úřadu prvostupňové rozhodnutí potvrdil a podaný rozklad zamítl. V odůvodnění rozhodnutí konstatoval, že skutečným záměrem zadavatele bylo zajištění provozu a správy vodohospodářské infrastruktury na jeho území, úpis akcií vybraného dodavatele byl pouze jednou z cest, jak onoho záměru dosáhnout. Navrhovatel proto byl k podání návrhu aktivně legitimován, neboť možnost vzniku újmy je třeba hodnotit ve vztahu ke skutečnému záměru zadavatele, a nikoli k možnosti zajistit úpis akcií vybraného dodavatele. Navrhovateli tak hrozila potenciální újma spočívající v nemožnosti realizovat skutečný záměr zadavatele.
Předseda Úřadu rovněž konstatoval, že byť navrhovatel podal námitky proti postupu zadavatele mimo zadávací řízení, brojil jimi i proti samotnému konkrétnímu postupu zadavatele směřujícímu k uzavření smlouvy. Námitky proti postupu mimo zadávací řízení je třeba chápat jako námitky proti zvolenému druhu zadávacího řízení, a proto pokud je zadavatel nijak nevypořádal, neztratila blokační lhůta zahájená podáním námitek svůj smysl a zadavatel uzavřel smlouvu v rozporu s touto blokační lhůtou, čímž navrhovateli znemožnil efektivní obranu před uzavřením smlouvy ve formě podání návrhu k Úřadu.
Ačkoli se rozhodnutí předsedy Úřadu primárně zabývá během blokační lhůty aktivní legitimací navrhovatele, bylo pro rozhodnutí podstatné rovněž posoudit, co bylo skutečným předmětem veřejné zakázky a za jakým účelem zadavatel veřejnou zakázku zadával. Dle zjištění předsedy Úřadu bylo cílem zadavatele zajistit řádnou správu a provoz vodohospodářské infrastruktury na svém území, čehož však bylo možné dosáhnout i jinými postupy, které by neomezily hospodářskou soutěž.

SOUDNÍ PŘEZKUM V OBLASTI VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

V roce 2021 pokračoval klesající trend v podávání žalob ke krajskému soudu (-28 %). Úspěšnost Úřadu v řízení v oblasti veřejných zakázek před Krajským soudem v Brně byla stejná jako v předcházejícím roce, v úspěšnosti před Nejvyšším správním soudem se Úřad mírně zlepšil. Celková kumulativní úspěšnost Úřadu při obhajobě svých rozhodnutí před správními soudy tedy dosahovala přibližně 90 %.

Statistika soudního přezkumu v oblasti veřejných zakázek v roce 2021

Počet žalob podaných ke Krajskému soudu v Brně	31
Počet vydaných rozsudků Krajského soudu v Brně	54
• potvrzená rozhodnutí Úřadu (rozhodnuto ve prospěch Úřadu)	40
• zrušená rozhodnutí Úřadu (rozhodnuto v neprospěch Úřadu)	14

Počet kasačních stížností podaných k Nejvyššímu správnímu soudu	26
Počet vydaných rozsudků Nejvyšším správním soudem	35
• rozhodnuto ve prospěch Úřadu	22
• rozhodnuto v neprospěch Úřadu	13

Vyjádření k žalobě	35
Vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě	7
Vyjádření k návrhu na nařízení předběžného opatření	5
Replika či jiná stanoviska v rámci soudních řízení	15
Podané kasační stížnosti Úřadem	10
Vyjádření ke kasační stížnosti	15

VÝZNAMNÉ PŘÍPADY

Síť silnic II. a III. třídy – obnova vodorovného dopravního značení

Žalobce (zadavatel): **Krajská správa a údržba silnic Středočeského kraje, příspěvková organizace**
(R0203/2019; S0325/2019; PM 4. 7. 2018)
Řízení před Krajským soudem v Brně vedeno pod sp. zn. 31 Af 16/2020.

Žalobce se domáhal zrušení rozhodnutí Úřadu, kterým byl shledán vinným z přestupku spočívajícím v zadání čtyř veřejných zakázek malého rozsahu, každá v hodnotě okolo 5,9 milionu korun, přestože se z hlediska předmětu plnění jednalo o jediný funkční celek a zakázky byly zadávány v časové souvislosti.
Krajský soud v Brně potvrdil závěry Úřadu, že v případě, kdy se jedná o technicky totožné plnění – opravu vodorovného značení na silnicích II. a III. třídy s jednotným cílem – obnova bezpečnostních prvků silnice tak, aby nadále plnily svou funkci, které bude prováděno na celé propojené silniční síti ve správě žalobce, a to právě tam, kde to bude vzhledem k opotřebení zapotřebí, přičemž toto vše s ohledem na datum zadání zakázek i samotného plnění v totožném čase či období, je na místě dle § 18 odst. 2 ZZVZ zadávat tyto veřejné zakázky v režimu podle součtu předpokládaných hodnot. To však žalobce nesplnil, čímž se dopustil přestupku dle § 268 odst. 1 písm. a) ZZVZ. Žalobce neuspěl se žádnou ze svých žalobních námitek, přičemž především tvrdil, že hospodářská soutěž nebyla jeho postupem omezena, neboť k podání nabídek vyzval v případě každé zakázky několik dodavatelů a Úřad také podle něj použil pro posouzení věci instituty předchozí právní úpravy. Soud dal Úřadu za pravdu, že navzdory provedení určité formy výběrových řízení byl ZZVZ porušen, k posouzení věci přitom bylo na místě využít postupů týkajících se věcné, funkční, místní a časové souvislosti, neboť ZZVZ v tomto navazuje na předchozí právní úpravu, pouze používá nový pojem „funkční celek", který je potřeba individuálně posoudit u každého případu, což se zde stalo.

74 % úspěšnost Úřadu v řízeních v oblasti veřejných zakázek před Krajským soudem v Brně

Výběr dopravce pro uzavření smlouvy o poskytování veřejných služeb v přepravě cestujících veřejnou linkovou autobusovou dopravou k zajištění dopravní obslužnosti města Třebíč a vybraných okolních obcí

Žalobce (zadavatel) – **město Třebíč**
(R0016/2017; S0690/2016; PM 13. 5. 2021)
Řízení před Krajským soudem v Brně vedeno pod sp. zn. 30 Af 34/2017.
Řízení před Nejvyšším správním soudem vedeno pod sp. zn. 8 As 124/2019.

Žalobce se domáhal kasační stížností u Nejvyššího správního soudu zrušení rozsudku Krajského soudu v Brně, jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí Úřadu, kterým byl žalobce jako zadavatel shledán vinným ze spáchání přestupku spočívajícím v tom, že v rozporu se zásadou zákazu diskriminace požadoval v rámci veřejné zakázky týkající se výběru dopravce pro obslužnost autobusovou dopravou zajištění krytého parkovacího stání po celou dobu trvání smlouvy (osm let), což vedlo k podání jediné nabídky od stávajícího poskytovatele. Podmínka mohla podstatně ovlivnit výběr nejvhodnější nabídky a smlouva na předmětnou veřejnou zakázku byla uzavřena.
Nejvyšší správní soud potvrdil závěry Krajské soudu v Brně o tom, že v daném případě došlo ke skryté diskriminaci stanovením nezákonné obchodní podmínky, přičemž Úřad se dostatečně vypořádal s tvrzeními žalobce ohledně důvodu stanovení předmětného požadavku, neboť se vyjádřil mimo jiné ke způsobům odstraňování námrazy a sněhu z autobusů. Žalobce tvrdil, že předmětnou obchodní podmínku stanovil z důvodu dodržování povinnosti dle zákona o silničním provozu, což je podle Nejvyššího správního soudu legitimní cíl, nicméně je primárně věcí dodavatele, jakým konkrétním způsobem naplnění tohoto cíle dosáhne. Stanovení způsobu dodržování zákonné povinnosti zadavatelem jako smluvní podmínky již však samo o sobě nasvědčuje diskriminačnímu jednání, jestliže existují různé, stejně efektivní způsoby k dosažení stanoveného cíle a zadavatelem určené řešení zároveň zvýhodňuje stávajícího dodavatele. Pro ostatní dodavatele by naplnění požadavku zadavatele představovalo přinejmenším nepřiměřené omezení a nutnost vynaložení značných nákladů bez jistoty získání zakázky.

63 % úspěšnost Úřadu v řízeních v oblasti veřejných zakázek před Nejvyšším správním soudem

Veřejná soutěž – propachtování sportovního centra „Na Chobotě“ a jeho následný provoz

Žalobce a (zadavatel): **městská část Praha 17**
Žalobce b: **Infinit, s. r. o.**
(R0063/2018; S0477/2017; PM 4. 7. 2018)
Řízení před Krajským soudem v Brně vedeno pod sp. zn. 30 Af 88/2018.
Řízení před Nejvyšším správním soudem vedené pod sp. zn. 2 As 43/2021.

Rozhodnutí předsedy Úřadu bylo napadeno žalobami, které Krajský soud v Brně zamítl. O podané kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dosud nerozhodl.
V posuzovaném případě došlo k uložení zákazu plnění smlouvy o smlouvě budoucí pachtovní, neboť se jedná o smlouvu o koncesi ve smyslu § 174 odst. 3 ZZVZ, jejímž předmětem jsou služby spočívající v zajištění provozu sportovního centra, a proto měl žalobce (zadavatel) povinnost ji zadat v zadávacím řízení. Předseda Úřadu zamítl rozklady obou žalobců a rozhodnutí prvního stupně potvrdil.
Krajský soud nejprve uvedl, že stěžejní otázkou je posouzení, zda smlouva představuje koncesi na služby, nebo jde jen o soukromoprávní akt – pacht, při jehož zadání nebyl zadavatel povinen postupovat dle zákona. Rozhodné je, zda lze z obsahu smlouvy dovodit závazek v poskytování konkrétních služeb. Závazek poskytování služeb je jednoznačně odvoditelný jak ze znění smlouvy o smlouvě budoucí pachtovní, tak ze smlouvy o spolupráci, která s ní úzce souvisí, dále i z vyhlášení podmínek veřejné soutěže a z vítězného podnikatelského záměru. Tímto podnikatelským záměrem (předloženým ve veřejné soutěži) byl žalobce b) svázán a ve svém podnikání neměl „volnou ruku“. Tyto skutečnosti potvrzují, že se nejedná o čistý pacht, ale dodavatel se zavázal poskytovat pro zadavatele služby spočívající v provozu sportovního centra dle stanovených podmínek.
Zároveň byly splněny i podmínky úplatnosti smlouvy a přenosu provozního rizika. Krajský soud dále zdůraznil, že veřejná zakázka v tomto případě nebyla spatřována v samotném propachtování areálu, ale právě v poskytování služeb. Skutečnost, že se uzavření pachtovní smlouvy někdy v budoucnu pouze předpokládá dle krajského soudu neznamená, že by tato smlouva o smlouvě budoucí nenaplnila znaky veřejné zakázky na poskytování služeb. Již na základě smlouvy o smlouvě budoucí je vyloučeno, aby provozování sportovního centra bylo fakticky ve prospěch zadavatele realizováno jiným dodavatelem, než se kterým byla uzavřena smlouva o smlouvě budoucí. Pro samotné zajištění provozování sportovního centra se již nepředpokládala realizace žádného zadávacího řízení. K faktickému zadání veřejné zakázky tedy došlo již smlouvou o smlouvě budoucí.

Kvalitativní standard rozhodnutí o námitkách

Žalobce (zadavatel): **Dopravní podnik města Olomouce, a. s.**
(R0054/2018; S0031/2018; PM 13. 6. 2018)
Řízení před Krajským soudem v Brně vedeno pod sp. zn. 31 Af 63/2018.
Rozhodnutí předsedy Úřadu bylo rozsudkem krajského soudu zrušeno.
Řízení před Nejvyšším správním soudem vedeno pod sp. zn. 2 As 314/2020.
Rozsudek krajského soudu byl rozsudkem Nejvyššího správního soudu zrušen a věc byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení.
Krajský soud v novém rozhodnutí ze dne 27. 1. 2022 žalobu zamítl.

V posuzované věci dospěl Úřad k závěru, že se zadavatel dopustil přestupku tím, že postupoval při vyřizování námitek stěžovatele v rozporu s § 245 odst. 1 ZZVZ, když se v odůvodnění rozhodnutí o námitkách podrobně a srozumitelně nevyjádřil k námitkám stěžovatele ohledně nastavení nepřiměřených a diskriminačních lhůt pro dodání nových tramvají. Stěžejní námitka stěžovatele spočívala v tom, že tyto lhůty nejsou pro dodavatele objektivně splnitelné, vyjma již stávajícího dodavatele či osob s ním spojených. Zadavatel v rozhodnutí o námitkách uvedl, že neshledal důvod pro změnu zadávacích podmínek. Délku dodacích lhůt odůvodnil zkušenostmi z předcházejících řízení a limitací čerpání finančních prostředků z dotačního programu. Úřad však dospěl k závěru, že zadavatel část námitek vypořádal ve velmi obecné rovině, přičemž k některým namítaným skutečnostem se nevyjádřil vůbec, respektive argumentace zadavatele ve většině nereagovala na konkrétní námitky vznesené stěžovatelem.
Krajský soud rozhodnutí předsedy Úřadu zrušil. Vypořádání námitek zadavatelem považoval za dostatečné a zadavatelem uvedené důvody pro stanovení délky dodacích lhůt označil krajský soud za obvyklé, dostatečné a ověřitelné. Požadavky Úřadu na způsob vypořádání námitek v rozhodnutí o námitkách shledal krajský soud nepřiměřenými.
Rozsudek byl Nejvyšším správním soudem zrušen, neboť se s posouzením krajského soudu neztotožnil. Rozhodnutí o námitkách svým obsahem nedostálo požadavkům § 245 ZZVZ. Nejvyšší správní soud uvedl, že rozhodnutí o námitkách, ač je svou povahou určitým stanoviskem zadavatele k námitkám stěžovatele, má vést i v případě, že jsou námitky nedůvodné, k odstranění pochybností o postupu zadavatele při zadávaní veřejné zakázky. Zadavatel se proto má vyjádřit srozumitelně a podrobně ke všem skutečnostem uvedeným v námitkách stěžovatele, jelikož je to právě zadavatel, kdo musí vědět, co a jakým způsobem poptává a musí být schopen svůj postup obhájit. Obsahují-li námitky konkrétní argumentaci, je podrobným a srozumitelným odůvodněním rozhodnutí konkrétní odpověď na veškeré uplatněné argumenty.
V novém rozsudku ze dne 27. 1. 2022 rozhodl krajský soud tak, že žalobu zamítl, přičemž se neztotožnil s žádnou z žalobních námitek.

Obnova veřejného osvětlení – výměna svítidel

Zadavatel: **město Uherský Brod**
Žalobce (navrhovatel): ELTODO OSVĚTLENÍ, s. r. o.
(R0039/2020; S0229/2019; PM 18. 5. 2020)
Řízení před Krajským soudem v Brně vedeno pod sp. zn. 31 Af 44/2020.

Úřad přezkoumával zadávací podmínky veřejné zakázky s přihlédnutím k tomu, že existuje pravděpodobně pouze jeden jediný dodavatel, který je schopen splnit požadavky na technická kritéria svítidel. Úřad dospěl k závěru, že pokud je vyloučena hospodářská soutěž a existuje pouze jediný dodavatel schopný splnit předmětné technické podmínky, pak musí zadavatel velmi pečlivě svoje požadavky zdůvodnit. Předseda Úřadu tyto závěry rozhodnutím o rozkladu potvrdil. Krajský soud v Brně potvrdil závěry Úřadu, že zadavatel stanovením specifických požadavků na technické parametry svítidel skutečně sledoval jednak zvýšení efektivity práce při provádění servisních úkonů, jednak zvýšení bezpečnosti práce a dodržování ergonomických standardů. Všechny tyto cíle jsou zcela legitimní a nelze proto dojít k závěru, že by stanovené technické požadavky byly účelové. Podle názoru krajského soudu je zejména snaha o zvýšení bezpečnosti práce (respektive o ochranu života, zdraví a majetku při práci) natolik zásadní pohnutkou (požadavky vedoucí ke zvýšení bezpečnosti práce lze považovat za obecně žádoucí), že může ospravedlňovat i významnější omezení hospodářské soutěže, jako tomu bylo v posuzované věci. Výše uvedené omezující podmínky proto soud považuje za zcela přiměřené důvodům, které zadavatele vedly k jejich stanovení.
Krajský soud rovněž uvedl, že i v případech, kdy specifické požadavky zadávací dokumentace splňuje pouze jeden dodavatel na relevantním trhu, se nemusí automaticky jednat o nepřímou diskriminaci ostatních dodavatelů. Specifičnost podmínek vedoucí k zásadnímu omezení hospodářské soutěže pouze klade vyšší nároky na jejich odůvodnění (respektive zejména na významnost důvodů pro zadavatele). Tomu odpovídá „striktnější" optika, kterou na věc použil předseda Úřadu. Krajský soud přitom shledal, že předmětné podmínky i touto optikou obstojí, neboť jsou podpořeny legitimními a důležitými potřebami zadavatele.

VEŘEJNÁ PODPORA

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže je v oblasti veřejné podpory koordinačním orgánem vykonávajícím centrální koordinační, poradenskou, konzultační a monitorující činnost ve všech oblastech, s výjimkou oblasti zemědělství a rybolovu, kde je věcně příslušné Ministerstvo zemědělství. Uvedené kompetence v daných oblastech vykonávají koordinační orgány bez ohledu na původ státních (veřejných) prostředků. Výhradní rolí Úřadu v oblasti veřejné podpory je především spolupráce s poskytovateli při přípravě oznámení opatření veřejné podpory Evropské komisi, dále Úřad spolupracuje s Evropskou komisí a poskytovatelem v rámci řízení před Komisí, a to jak v řízeních týkajících se oznámené veřejné podpory, tak i v případech protiprávní veřejné podpory, zneužití veřejné podpory, existujících režimů veřejné podpory či v případě, že Komise provádí na území České republiky šetření na místě. Úřad v rámci této zákonem svěřené pravomoci poskytuje poradenskou a konzultační činnost poskytovatelům podpory, a to již ve fázi přípravy programů nebo ad hoc podpor, zejména pokud jsou v daném případě kumulativně naplněny definiční znaky veřejné podpory. V tomto případě pak poskytovateli doporučí aplikaci vhodné výjimky ze zákazu veřejné podpory, případně upozorní na nutnost provést notifikaci opatření Evropské komisi. Úřad předkládá Komisi v souladu s příslušnými předpisy Evropské unie výroční zprávu o veřejných podporách poskytnutých v předchozím kalendářním roce na území České republiky. V oblasti legislativy Úřad zastupuje Českou republiku při projednávání a přípravě právních předpisů Evropské unie v oblasti veřejné podpory. Úřad je dále správcem centrálního registru podpor malého rozsahu a také národním koordinátorem informačního systému Evropské komise Transparency Award Module (TAM). V rámci tzv. ex post monitoringů Evropská komise prostřednictvím Úřadu pravidelně provádí kontroly dodržování pravidel veřejné podpory v rámci oznámených programů podpory.

LEGISLATIVNÍ ZMĚNY

Sdělení Komise – Dočasný rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávajícím šíření koronavirové nákazy covid-19

V průběhu roku 2021 došlo ke dvěma novelizacím tohoto zásadního předpisu, a to koncem ledna a v listopadu. V lednové novelizaci Evropská komise akceptovala připomínky mnoha členských států nejen na prodloužení předpisu na celý rok 2021, ale především došlo k navýšení objemu přímé podpory, kterou může dostat podnik, a to z dosavadních 800 000 eur na 1,8 milionu eur/podnik (mimo podniky v oblasti zemědělství a rybolovu). Podnikům, které byly zvlášť silně zasaženy krizí a jejichž obrat se propadl nejméně o 30 %, mohl nově stát přispět na pokrytí fixních nákladů až částkou 10 milionů eur (původní částka byla tři miliony eur). Dále Evropská komise umožnila, aby podpory poskytované ve formě půjček či záruk byly až do konce roku 2022 přeměněny na přímé platby, a to za předpokladu, že budou dodržena pravidla stanovená dočasným rámcem.

V listopadu následovala další – už šestá – změna dočasného rámce. Předně byl předpis prodloužen o další půlrok (do 30. června 2022) a dále byl zvýšen strop pro poskytnutí přímé podpory z 1,8 milionu eur/podnik na 2,3 milionu eur/podnik (mimo podniky v oblasti zemědělství a rybolovu). Nově je stanovena také maximální výše podpory poskytnuté dle bodu 3.12, která nyní činí 12 milionů eur na podnik. Dále Evropská komise představila dvě nová opatření – opatření na podporu investic a opatření na podporu solventnosti. Tyto nové nástroje by měly přispět k dalšímu urychlení zotavení ekonomiky a oživení evropského hospodářství. Prostřednictvím opatření na podporu investic mohou členské státy pobízet podniky k investicím a zároveň tento nástroj využít k urychlení ekologické a digitální transformace. Toto opatření bude možné aplikovat do konce roku 2022. Opatření na podporu solventnosti bylo zavedeno s cílem mobilizovat soukromé finanční prostředky na investice do malých a středních podniků včetně start-upů a malých společností se střední tržní kapitalizací. Tento nástroj je možné využít do 31. 12. 2023.

Pokyny k regionální státní podpoře

V dubnu 2021 přijala Evropská komise revidované pokyny k regionální státní podpoře. Dle pokynů posuzuje Evropská komise, na základě členským státem předložené notifikace, slučitelnost opatření podpory s vnitřním trhem. Použijí se tedy u těch opatření podpory, na která nelze využít obecné nařízení o blokových výjimkách (GBER). Pokyny Evropská komise použije u podpor, které mají být poskytnuty po 31. 12. 2021. Předpis obsahuje řadu úprav, které by měly mimo jiné napomoci plnění nových politických priorit souvisejících se Zelenou dohodou pro Evropu a evropskou průmyslovou a digitální strategií. Hlavním přínosem revidovaných pokynů je především zvýšení celkového pokrytí regionální podpory na 48 % obyvatel Evropské unie a ve vztahu k České republice pak zvýšení maximálních intenzit podpory v regionech způsobilých dle čl. 107 odst. 3 písm. a) Smlouvy o fungování Evropské unie. Na druhou stranu byly některé vyspělejší regiony v České republice přesunuty do regionů způsobilých dle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU. Na základě uvedených pokynů Úřad ve spolupráci s příslušnými resorty notifikoval novou mapu regionální podpory pro Českou republiku.

Mapa regionální podpory pro Česko

Evropská komise vydala dne 29. 7. 2021 pozitivní rozhodnutí, kterým schválila novou mapu regionální podpory pro Česko. Mapa je schválena na období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2027. Mapa regionální podpory obsahuje maximální možnou míru podpory a způsobilost pro regionální podporu pro jednotlivé regiony NUTS II v rámci České republiky. Od 1. 1. 2022 tak jsou v České republice regiony způsobilé dle čl. 107 odst. 3 písm. a) SFEU, kterými jsou regiony NUTS II Severozápad, Severovýchod, Střední Morava a Moravskoslezsko. Regiony NUTS II Střední Čechy, Jihozápad a Jihovýchod jsou nově zařazeny pod čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU a míra podpory se zde bude v průběhu doby platnosti mapy regionální podpory měnit, respektive snižovat. Výjimkou jsou okresy sousedící s regiony na úrovni NUTS II, způsobilé dle čl. 107 odst. 3 písm. a) SFEU. Maximální intenzita podpory v těchto regionech je stanovena po celou dobu platnosti mapy na 25 % způsobilých nákladů. Poté, co bude Komisí schválen územní plán spravedlivé transformace pro Česko, bude notifikována změna mapy regionální podpory, aby bylo možné zvýšit maximální intenzitu podpory pro území, která budou určena pro podporu z Fondu pro spravedlivou transformaci. Region NUTS II Praha zůstává, stejně jako v minulém období, nadále nezpůsobilý pro poskytnutí regionální podpory.

Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací

V dubnu 2021 zahájila Evropská komise veřejnou konzultaci k návrhu revize rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (VaVaI). Podle rámce se postupuje v případech, kdy nelze pro zamýšlenou podporu využít postup podle obecného nařízení o blokových výjimkách (GBER) ani podporu *de minimis*. Rámec rovněž upravuje podmínky, za kterých veřejné financování v oblasti VaVaI nezakládá veřejnou podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. Dle vyjádření Evropské komise předložený návrh obsahuje zlepšení a aktualizaci stávajících definic výzkumných a inovačních činností způsobilých pro podporu podle rámce VaVaI, dále zavádí nová ustanovení umožňující veřejnou podporu pro technologické infrastruktury a zjednodušuje některá pravidla, například zavedením zjednodušené metodiky výpočtu nepřímých nákladů pro stanovení způsobilých nákladů. Souhrnné připomínky k návrhu za Českou republiku sestavil Úřad a odeslal je Evropské komisi. Nové znění rámce nebylo Evropskou komisí do konce roku 2021 přijato.

Pokyny ke státní podpoře investic v rámci rizikového financování

V prosinci 2021 Evropská komise přijala nové pokyny ke státní podpoře investic v rámci rizikového financování (2021/C 508/01). Nové pokyny byly přijaty v návaznosti na kontrolu účelnosti veřejné podpory (fitness check) provedenou v roce 2019 a po konzultaci návrhu revidovaného znění pokynů se všemi zúčastněnými stranami. Revidované pokyny k rizikovému financování omezují požadavek na předložení analýzy nedostatků ve financování na největší režimy rizikového financování a upřesňují, jaké důkazy jsou potřeba k odůvodnění podpory. Dále revidované pokyny zavádějí zjednodušené požadavky na hodnocení režimů zaměřených výhradně na začínající podniky a malé a střední podniky, které dosud neuskutečnily svůj první komerční prodej, a dávají do souladu některé definice obsažené v pokynech k rizikovému financování s definicemi obsaženými v obecném nařízení o blokových výjimkách. Revidované pokyny k rizikovému financování jsou použitelné od 1. ledna 2022.

Oznámení Komise o prosazování pravidel státní podpory vnitrostátními soudy

V červenci 2021 bylo přijato nové oznámení Komise o prosazování pravidel státní podpory vnitrostátními soudy (2021/C 305/01). V roce 2019 zveřejnila Evropská komise studii o prosazování pravidel státní podpory a o rozhodnutích vnitrostátních soudů o státní podpoře. Studie odhalila,

že v letech 2007–2017 došlo k nárůstu počtu případů státní podpory, jimiž se zabývaly vnitrostátní soudy. Jde o případy, kdy jsou vnitrostátní soudy zapojeny do vyvozování důsledků neoprávněného uskutečnění podpory („soukromoprávní prosazování"), a také o případy, kdy jsou vnitrostátní soudy zapojeny do provádění rozhodnutí Evropské komise nařizujících navrácení podpory („veřejnoprávní prosazování"). Vnitrostátní soudy však přiznaly prostředky nápravy jen výjimečně a nároky na náhradu škody představovaly menšinu případů. Studie odhalila, že nejsou široce využívány způsoby spolupráce mezi Evropskou komisí a vnitrostátními soudy, které byly zavedeny v roce 2009 oznámením Komise o prosazování právní úpravy státní podpory vnitrostátními soudy. V roce 2021 bylo tedy přijato nové oznámení Komise o prosazování pravidel státní podpory vnitrostátními soudy, které zohledňuje vývoj judikatury Tribunálu a Soudního dvora. Oznámení má vnitrostátním soudům a dalším zúčastněným stranám poskytnout praktické informace o prosazování pravidel státní podpory na vnitrostátní úrovni a podpořit užší spolupráci mezi Evropskou komisí a vnitrostátními soudy stanovením všech dostupných nástrojů spolupráce a řešením důsledků porušení pravidel státní podpory. Oznámení je zaměřené především na soukromoprávní prosazování a nahrazuje původní oznámení Komise o prosazování právní úpravy státní podpory vnitrostátními soudy z roku 2009.

Revize obecného nařízení o blokových výjimkách (GBER)

V červenci 2021 přijala Evropská komise novelu obecného nařízení o blokových výjimkách (GBER), která rozšiřuje působnost nařízení o nové kategorie podpory. Revidovaná pravidla se týkají: podpory poskytované vnitrostátními orgány na projekty financované prostřednictvím některých centrálně řízených programů Evropské unie v rámci nového víceletého finančního rámce (včetně fondu InvestEU) a vybraných opatření veřejné podpory směřujících k dosažení ekologických a digitálních cílů Unie.

Novelou tedy byla sladěna pravidla pro financování z prostředků Evropské unie s pravidly veřejné podpory, která se na tyto druhy financování vztahují, což by mělo vést ke zjednodušení poskytování tohoto typu podpory bez nutnosti jejího předchozího oznámení Evropské komisi.

Novela nařízení zároveň členským státům dále rozšířila možnosti jak poskytovat podporu na souběžnou transformaci pro podniky, které potřebují finanční prostředky na boj proti hospodářským dopadům koronavirové pandemie, a zároveň podpořit hospodářské oživení a přechod na zelenou a digitální ekonomiku. V této souvislosti byla doplněna ustanovení týkající se podpory na projekty v oblasti energetické účinnosti budov, podpory infrastruktury pro dobíjení a doplňování paliva pro silniční vozidla s nízkými emisemi a podpory na pevné širokopásmové sítě, mobilní sítě 4G a 5G či některé projekty transevropské infrastruktury pro digitální konektivitu.

V říjnu 2021 pak byl Evropskou komisí předložen další návrh novely nařízení GBER. Cílem této novely je uvést nařízení GBER do souladu s revizemi předpisů upravujících poskytování veřejné podpory, týká se tedy oblasti regionální podpory, podpory v oblasti rizikového financování, podpory výzkumu, vývoje a inovací a podpory v oblasti životního prostředí a energetiky.

Pravidla státní podpory pro významné projekty společného evropského zájmu (IPCEI)

Na konci listopadu 2021 přijala Evropská komise novelizovaná pravidla státní podpory pro významné projekty společného evropského zájmu (IPCEI), která nabyla účinnosti s rokem 2022. Účelem předpisu je stanovení základních kritérií, na jejichž základě bude Evropská komise posuzovat projekty nadnárodního charakteru, které mají přinést inovativní postup v klíčových odvětvích v rámci celé Evropské unie. Hlavním cílem Evropské unie při úpravě předpisu bylo usnadnit zapojení malých a středních podniků v členských státech Unie do těchto projektů.

Pokyny pro státní podporu v oblasti klimatu, ochrany životního prostředí a energetiky (CEEAG)

Nové pokyny pro státní podporu v oblasti klimatu, ochrany životního prostředí a energetiky Evropská komise vydala sice na konci roku 2021, nicméně jejich účinnost byla posunuta až na leden 2022 poté, co budou pokyny přeloženy do všech úředních jazyků Evropské unie. Nová pravidla umožní členským státům poskytovat podporu směřující k dosažení cílů Evropské unie v oblasti energetiky a klimatu, a to především rozšířením kategorií investic a technologií, které mohou členské státy podporovat, aby byla v daných časových obdobích naplněna Zelená dohoda pro Evropu. Do pokynů byly začleněny nové kategorie podpory, například podpora na prevenci nebo snižování jiného znečištění, než je znečištění způsobené skleníkovými plyny, včetně hluku, podpora účinného využívání zdrojů a oběhového hospodářství či podpora na biologickou rozmanitost a na nápravu škod na životním prostředí. Nově se v souladu se zelenými cíli Evropské unie rovněž zavádí podpora investic v oblasti čisté mobility a byl zaveden systém týkající se snížení některých poplatků za elektřinu pro energeticky náročné uživatele.

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh

Na základě proběhlých analýz a v roce 2020 schválené Bílé knihy o vytvoření rovných podmínek v souvislosti se zahraničními subvencemi byl vytvořen návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh ze dne 5. 5. 2021. Návrh nařízení reaguje na skutečnost, že zatímco subvence poskytované členskými státy Evropské unie jsou regulovány pravidly veřejné podpory, subvence ze třetích států této regulaci nepodléhají a jejich aktivity tak mohou mít negativní dopad na jednotný trh. Návrh nařízení dává Komisi obecně kompetence k obraně před rušivými účinky zahraničních subvencí, specificky pak na obranu před zahraničními subvencemi usnadňujícími akvizice společností z Evropské unie a na obranu před zahraničními subvencemi usnadňujícími přístup k veřejným zakázkám v Evropské unii. Návrh bude projednáván na jednáních pracovní skupiny Rady pro soutěž i v roce 2022, kdy se očekává jeho schválení.

Sdělení Komise o krátkodobém pojištění vývozních úvěrů

Na základě proběhlé kontroly účelnosti veřejné podpory (fitness check) došlo i k přezkumu sdělení Komise členským státům o uplatňování článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na krátkodobé pojištění vývozních úvěrů. Toto sdělení stanovuje pravidla, která pomáhají zajistit, aby veřejná podpora nenarušovala hospodářskou soutěž mezi soukromými a veřejnými nebo veřejně podporovanými pojistiteli vývozních úvěrů. Evropská komise přijala upravené sdělení. Revize byly spíše technického charakteru. Například byl navýšen práh výjimky z rozsahu obchodovatelných rizik pro malé a střední podniky. Původně se výjimka týkala pouze podniků s obratem do dvou milionů eur, v novém sdělení byla prahová hodnota zvýšena na 2,5 milionu eur. Revidované sdělení o krátkodobém pojištění vývozních úvěrů vstoupilo v platnost dne 1. ledna 2022 bez data skončení platnosti.

V souvislosti s pandemií covid-19 byly v roce 2020 z přílohy sdělení Komise členským státům o uplatňování článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na krátkodobé pojištění vývozních úvěrů, která obsahuje seznam zemí s obchodovatelnými riziky, dočasně odstraněny všechny státy. Dle sdělení tedy žádná země na světě nebyla považována za zemi s obchodovatelnými riziky. Komise v průběhu roku 2021 zaslala dvě žádosti o poskytnutí informací o dostupnosti krátkodobého vývozního pojištění exportních úvěrů, aby mohla posoudit vhodnost prodloužení zmíněného seznamu. Vynětí všech států z přílohy je dočasné a po poslední konzultaci bylo prodlouženo do 31. 3. 2022. V souvislosti se sdělením Komise členským státům o uplatňování článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na krátkodobé pojištění vývozních úvěrů vyhlásila Komise také veřejnou konzultaci k drobnějším technickým úpravám sdělení.

Veřejné konzultace

V únoru a říjnu 2021 byly zahájeny veřejné konzultace k návrhu revize obecného nařízení o blokových výjimkách (GBER). Zimní konzultace vyústila ve vydání novelizovaného předpisu 22. července. Říjnová konzultace směřuje ke sladění předpisu se soft law Evropské komise a finální verze nařízení je očekávána do poloviny letošního roku.

V dubnu 2021 zahájila Evropská komise veřejnou konzultaci k návrhu revize rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací. Na základě předloženého návrhu by měly být do rámce zavedeny nové definice a upřesněny některé stávající definice, zavádí se kritéria pro posuzování kompatibility v případě podpory pro technologické infrastruktury a snižuje se administrativní náročnost, například v případě monitorování ekonomických činností dle stávajícího odst. 20 rámce.

V květnu 2021 zahájila Evropská komise veřejnou konzultaci k návrhu revize pokynů ke státní podpoře investic v rámci rizikového financování zjednodušující a upřesňující některá ustanovení pravidel podpory rizikového financování. Revidované pokyny k rizikovému financování byly přijaty Evropskou komisí v prosinci 2021 a jsou použitelné od 1. ledna 2022.

V prvním čtvrtletí roku 2021 proběhla veřejná konzultace k návrhu nového oznámení Komise o prosazování pravidel státní podpory vnitrostátními soudy. Toto oznámení má vnitrostátním soudům a dalším zúčastněným stranám poskytnout praktické informace o prosazování pravidel státní podpory na vnitrostátní úrovni a podpořit užší spolupráci mezi Evropskou komisí a vnitrostátními soudy stanovením všech dostupných nástrojů spolupráce a řešením důsledků porušení pravidel státní podpory. Nové oznámení bylo přijato v červenci 2021.

V období června až července 2021 probíhala veřejná konzultace k návrhu nových pokynů pro státní podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky, což vzhledem k rozsáhlým změnám v předpise byla velmi krátká doba. Předpis vstoupil v účinnost v lednu 2022 a oproti původnímu návrhu obsahuje řadu pozměňovacích návrhů a odkladných podmínek (například u povinnosti konat veřejné konzultace).

V říjnu zveřejnila Evropská komise dvě iniciativy v odvětví dopravy. Jedna z nich se týkala záměru revidovat stávající pokyny Společenství ke státním podporám železničním podnikům, které platí beze změny od roku 2008. V rámci druhé inciativy byl představen návrh Evropské komise na přijetí zmocňovacího nařízení Rady, které by umožnilo zavést blokovou výjimku pro podporu na koordinaci dopravy (k návrhu samotné blokové výjimky má následně proběhnout zvláštní veřejná konzultace).

Ve druhé polovině prosince Evropská komise zahájila veřejnou konzultaci k revizi zmíněných pokynů Společenství ke státním podporám železničním podnikům.

Koncem roku 2021 zveřejnila Evropská komise návrh revize pravidel státní podpory pro zavádění širokopásmových sítí. Konkrétně se jedná o zavedení nových minimálních rychlostí pro veřejnou podporu gigabitových pevných sítí, nové pokyny pro podporu zavádění mobilních sítí a novou kategorii možné podpory ve formě opatření na straně poptávky podporujících využívání pevných a mobilních sítí. Navrhovaná revize dále obsahuje bližší vyjasnění některých pojmů důležitých pro posouzení veřejné podpory ze strany Evropské komise (mapování, veřejné konzultace prováděné před udělením podpory, soutěžní výběrové řízení, povinnosti velkoobchodního přístupu a další).

Z ČINNOSTI ODDĚLENÍ VEŘEJNÉ PODPORY

Začátek roku 2021 se nesl převážně ve znamení tzv. „covidových" podpor. Řada poskytovatelů připravila podpůrné programy s cílem kompenzovat vládními opatřeními zasažená odvětví. Primárním právním základem pro schválení těchto programů podpory ze strany Evropské komise je sdělení Komise – Dočasný rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávajícím šíření koronavirové nákazy covid-19 (dále jen „dočasný rámec"). V roce 2021 byl dočasný rámec novelizován dvakrát. Navrhované změny Evropská komise v rámci urgentní, rychlé konzultace projednala s členskými státy. Úřad koordinoval přípravu připomínek a komentářů za Českou republiku a tyto následně odeslal Evropské komisi. Úřad se dále účastnil řady pracovních jednání formou telekonferencí při řešení covidových případů ze strany Evropské komise.

Úřad kontinuálně aktualizoval své webové stránky týkající se nejen „covidové" podpory, a to jak v části legislativní, tak i u přehledu rozhodnutí Evropské komise, jimiž byly schváleny podpory dle dočasného rámce. Do konce roku 2021 jich bylo celkem 47 (včetně prodloužení části z nich).

Úřad se ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu od léta 2021 intenzivně zabýval činnostmi souvisejícími s předloženým návrhem nařízení o zahraničních subvencích. V prvé řadě vypracoval na základě získaných vstupů k návrhu souhrnné stanovisko, které bylo zasláno Komisi. Dále bylo třeba k jednotlivým jednáním pracovní skupiny pro hospodářskou soutěž (pracovní skupina Rady) připravit instrukce na jednání; instrukce připravoval Úřad ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu a Ministerstvem pro místní rozvoj. Mezi hlavní výhrady, které Úřad na pracovní skupině prezentoval, patřily pochybnosti České republiky o účelnosti posílení rozhodovací kompetence Komise. Zejména v případě veřejného zadávání by rozhodovací pravomoci měly zůstat v rukou členských států, aby se zabránilo průtahům v zadávacím řízení a právní nejistotě vyplývající ze skutečnosti, že kontrolu veřejné zakázky by prováděly jak členské státy (z pohledu přezkumu veřejné zakázky), tak Komise (z pohledu přezkumu zahraniční subvence).

V roce 2021 Úřad spolupracoval s poskytovateli veřejné podpory ve věcech monitoringů prováděných ze strany Evropské komise. Jednalo se o monitoring režimů v oblasti životního prostředí a regionální podpory.

V roce 2021 zavedla Komise nový systém SARI 2 pro předkládání výročních zpráv o vyplacených veřejných podporách. Úřad koordinoval zpřístupnění tohoto sytému v rámci České republiky a poskytoval uživatelům poradenství k jeho využívání.

Úřad v souladu se svou zákonnou pravomocí koordinoval připomínková řízení k revidovaným předpisům Evropské unie a vstupy do veřejných konzultací v oblasti veřejné podpory (viz blíže část Legislativní změny). Kromě spolupráce s poskytovateli veřejné podpory a připomínkovými místy připravil rovněž vlastní připomínky a v souhrnné podobě je zaslal Evropské komisi. Následně se zástupci Oddělení veřejné podpory účastnili projednávání změn předmětných předpisů na jednáních s členskými státy a Evropskou komisí, uskutečňovaných vzhledem k situaci formou videokonferencí.

Účast na seminářích a pracovních skupinách

Zástupci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže se v rámci své poradenské činnosti stanovené zákonem č. 215/2004 Sb. účastní jednání pracovních skupin a pravidelně připravují školení pro poskytovatele veřejné podpory.

V roce 2021 se Úřad účastnil pravidelných jednání Rady pro fondy Evropské unie na pracovní úrovni organizované Ministerstvem pro místní rozvoj (Národní orgán pro koordinaci). Agendou jsou standardně aktuální informace o implementaci programového období 2014–2020 a informace

o přípravě programového období 2021–2027. Úřad se dále aktivně účastnil jednání pracovní skupiny k vybraným aspektům souvisejícím s realizací investic v rámci Národního plánu obnovy. Pracovníci Úřadu se dále účastnili celé řady ad hoc pracovních skupin k řešení problematiky veřejné podpory s jednotlivými poskytovateli.

Zástupci Úřadu se v roce 2021 účastnili jednání Skupiny pro mezinárodní subvenční politiku – International Subsidy Policy Group (ISPG). Jedná se o pracovní skupinu Evropské komise. Komise zde prezentovala aktuální vývoj při vyjednávání jednotlivých obchodních smluv se třetími státy, které obsahují ustanovení o subvencích a postup prací na přípravě nařízení o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh. V neposlední řadě se pracovníci Úřadu významnou měrou podílejí na přípravě nařízení o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh v rámci pracovní skupiny pro hospodářskou soutěž Rady Evropské unie.

VÝZNAMNÉ PŘÍPADY

SA.62018 (2021/N) – Program ROCET

V létě 2021 Komise schválila opatření podpory s rozpočtem převyšujícím jednu miliardu korun, určené pro provozovatele železniční nákladní dopravy využívající elektrickou trakci. Podpora má formu přímých grantů pro nákladní železniční dopravce, kterými jsou kompenzovány náklady spojené s „poplatkem za obnovitelné zdroje energie" zahrnutým do platby, kterou dopravci hradí spotřebovanou elektřinu. Program bude realizován po dobu pěti let. Cílem opatření je podpořit ekologičtější způsob dopravy a přesun nákladní dopravy ze silnice na železnici, navíc podporuje železniční nákladní dopravu provozovanou elektrickými vlaky na rozdíl od více znečišťujících dieselových vlaků. Tento cíl je v souladu s cíli národní politiky a politiky Evropské unie v oblasti klimatu, včetně cílů stanovených v tzv. Zelené dohodě.
Komise posoudila opatření podle článku 93 Smlouvy o fungování Evropské unie a pokynů Komise o státní podpoře železničním podnikům z roku 2008. Komise mimo jiné ověřila, že opatření je přiměřené a nezbytné k dosažení sledovaného cíle, a sice k usnadnění přechodu ze silnice na železnici, aniž by tím došlo k nepřiměřenému narušení hospodářské soutěže.

SA.62375 (2021/N) – ČR – Covid-19 – Náhrada škody pro provozovatele osobní železniční dopravy

Začátkem srpna Evropská komise schválila program s rozpočtem 800 milionů korun na odškodnění provozovatelů železniční osobní dopravy za škody způsobené propuknutím nákazy covid-19 a restriktivními opatřeními, která česká vláda zavedla k omezení šíření viru.
V rámci režimu mají provozovatelé železniční osobní dopravy nárok na náhradu ve formě přímých grantů až do výše 100 % škod vzniklých mezi 12. březnem a 30. červnem 2020.
Komise posoudila opatření podle čl. 107 odst. 2 písm. b) Smlouvy o fungování Evropské unie, který jí umožňuje schvalovat opatření státní podpory poskytovaná členskými státy na náhradu škod přímo způsobených mimořádnými událostmi, k nimž patří i pandemie.
Komise posoudila, že režim podpory bude kompenzovat škody, které přímo souvisejí s propuknutím koronavirové nákazy. Rovněž ověřila, že opatření je přiměřené, neboť zamýšlená podpora nepřesahuje nezbytnou náhradu škody. Na tomto základě Komise dospěla k závěru, že režim je v souladu s pravidly Evropské unie pro státní podporu.

SA.62477: Covid nekryté fixní náklady / SA.62471: Zastřešující program (umbrella scheme) pro poskytování podpory podle bodu 3.1 dočasného rámce

Evropská komise doporučila České republice z důvodu nutnosti notifikace řady opatření k řešení krizové situace vyvolané koronavirovou pandemií notifikovat zastřešující program (tzv. umbrella scheme) dle dočasného rámce. Pod takový program by mohla být zahrnuta jednotlivá opatření, pokud by splňovala podmínky dočasného rámce i podmínky uvedeného programu, aniž by musela být jednotlivě notifikována u Evropské komise. Česká republika tohoto doporučení využila a ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu a Úřadem připravila dvě zastřešující opatření: podle bodu 3.1. a 3.12 dočasného rámce. Oba dva programy byly následně oznámeny Evropské komisi.
Nejprve bylo Evropskou komisí vydáno rozhodnutí pro program veřejné podpory SA.62477: Covid nekryté fixní náklady, jehož hlavním cílem bylo pomoci podnikům postiženým koronavirovou pandemií s uhrazením nepokrytých fixních nákladů. Program byl schválen podle bodu 3.12 dočasného rámce pro opatření státní podpory. Uvedený zastřešující program s rozpočtem až 50 miliard korun byl určen všem podnikům bez ohledu na velikost či konkrétní sektor s výjimkou finančního sektoru. Podporu bylo možné poskytovat ve formě přímých dotací, a to na část nepokrytých fixních nákladů, které příjemcům podpory vznikly v období od března 2020 do prosince 2021. Nárok na podporu měly podniky, jejichž obrat poklesl v příslušném období ve srovnání s obdobím před pandemií alespoň o 30 % (alespoň o 50 % ve specifických případech). Maximální výše podpory byla pro rok 2021 ve výši 10 milionů eur na podnik s tím, že podniky měly nárok na podporu do maximální výše 70 % svých fixních nákladů

a až 90 % v případě mikropodniků a malých firem. Pod uvedená zastřešující opatření byly zahrnuty dva samostatné programy Ministerstva průmyslu a obchodu Výzva 1 a Výzva 2. Druhým rozhodnutím vydaným Evropskou komisí, byl program veřejné podpory SA.62471: Zastřešující program (umbrella scheme) pro poskytování podpory podle bodu 3.1 dočasného rámce. Rozpočet uvedeného opatření byl stanoven ve výši 50 miliard korun; opatření bylo určeno pro podniky všech velikostí působící ve všech sektorech ekonomiky kromě finančních služeb. Podpora mohla mít podobu přímých grantů, záruk nebo půjček, které měly příjemcům kompenzovat výdaje vzniklé v období od února 2020 do prosince 2021. Hlavním cílem opatření bylo poskytnout příjemcům dostatečnou likviditu, aby mohli ve své podnikatelské činnosti pokračovat. Pod uvedené opatření byla zahrnuta jednotlivá opatření, jako například: Podpora regionálních letišť, Výzva č. 3.3 k programu Covid – Kultura, Covid 2021 či Výzva č. 3.4. k programu Covid – kulturní dědictví. Jednotlivá opatření nemusela být samostatně oznamována Evropské komisi, ale musela splňovat podmínky dané v zastřešujícím programu, aby pod uvedené opatření mohla být zahrnuta. Dočasný rámec byl šestou změnou z listopadu 2021 prodloužen a na základě změn byla výše uvedená opatření prodloužena do 30. 6. 2022.

Činnosti v oblasti veřejné podpory v roce 2021

Stanoviska k problematice veřejné podpory	**421**
Prenotifikace, notifikace, oznámení dle nařízení Komise (EU) č. 651/2014	**108**
Notifikace covid programů podpory u Evropské komise	**23**
Připomínky k návrhům právních předpisů České republiky	**50**
Účast na poradních výborech a jednáních k oznámeným případům	**47**
Žádost o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	**0**
Stížnosti u Evropské komise a spojená agenda	**14**
Registr *de minimis*	**4**

Vybrané statistické údaje z oblasti veřejné podpory za rok 2021

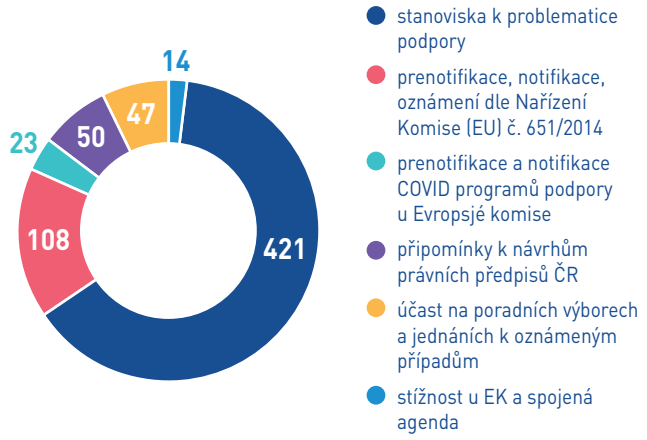

Notifikace, prenotifikace, oznámení dle nařízení Komise (EU) č. 651/2014 za rok 2021

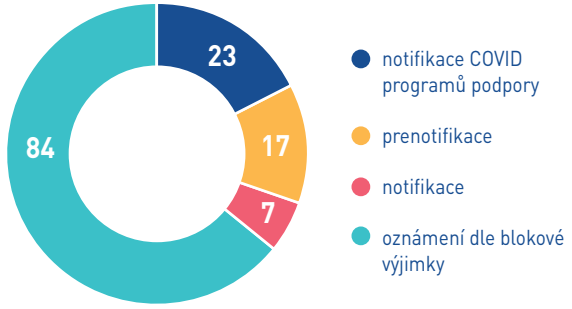

Statistika poskytnuté podpory *de minimis* za rok 2021 dle předpisů

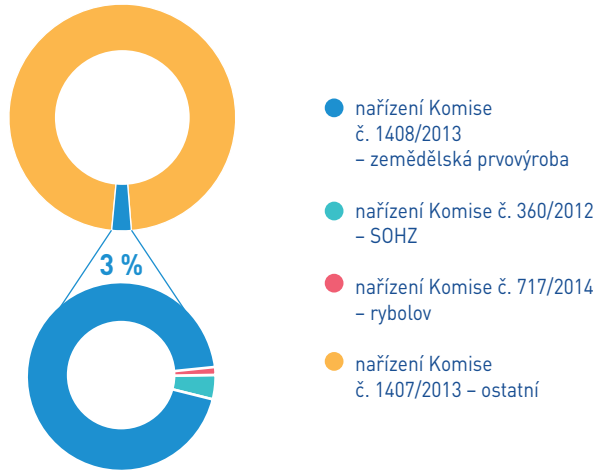

Žádosti o přístup do registru *de minimis*

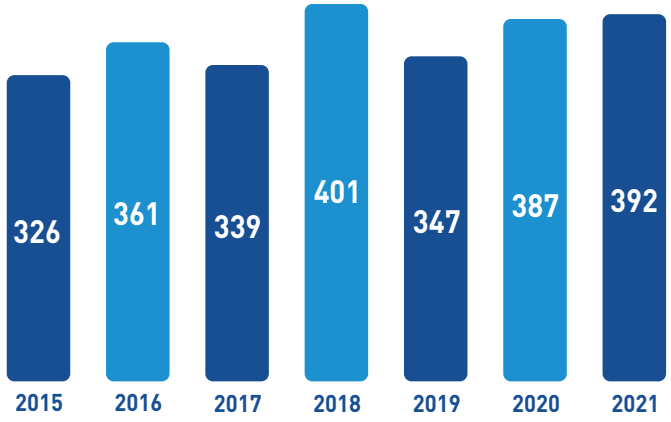

Prvostupňové rozhodování v oblasti veřejné podpory

Počet zahájených správních řízení	41
Počet neukončených správních řízení	7
Počet vydaných rozhodnutí	40
• neshledáno pochybení	9
• uloženo nápravné opatření a pokuta	4
• uložena pokuta	27
Výše pokut uložených v I. stupni	317 389 Kč

Zahájená správní řízení a vydaná rozhodnutí v I. stupni

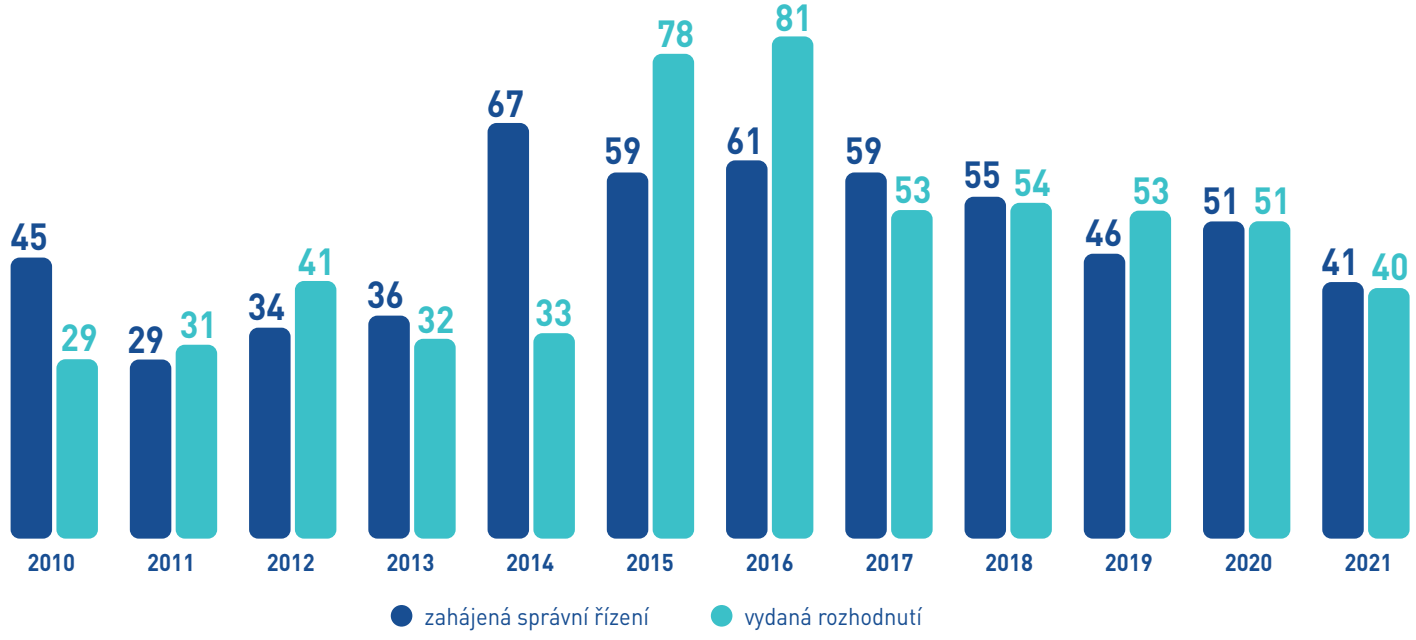

DRUHOSTUPŇOVÉ ROZHODOVÁNÍ A SOUDNÍ PŘEZKUM V OBLASTI VEŘEJNÉ PODPORY

V roce 2021 byly proti prvostupňovým rozhodnutím v oblasti veřejné podpory podány tři rozklady, zahájena tři správní řízení a vydána tři druhostupňová rozhodnutí. Předseda Úřadu jedno rozhodnutí potvrdil, v dalším potvrdil vinu, ale zrušil uloženou pokutu a ve třetím případě prvostupňové rozhodnutí zrušil. Celková výše pokut uložených na základě druhostupňových rozhodnutí v oblasti veřejné podpory činila 100 tisíc korun.

Ke Krajskému soudu v Brně byla v roce 2021 podána jedna žaloba z oblasti veřejné podpory (*de minimis*). Krajský soud vydal jedno rozhodnutí v této oblasti, v němž potvrdil rozhodnutí Úřadu. K Nejvyššímu správnímu soudu byla podána jedna kasační stížnost z oblasti veřejné podpory. NSS nevydal v roce 2021 žádné rozhodnutí v této oblasti.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Mezinárodní oddělení zajišťuje spolupráci Úřadu se zahraničními institucemi působícími ve všech oblastech, v nichž jsou Úřadu svěřeny rozhodovací pravomoci. Primárně zajišťuje komunikaci a výměnu poznatků a zkušeností s aplikací soutěžního práva, práva veřejných zakázek a veřejné podpory v zahraničí a tyto informace předává zaměstnancům Úřadu.

Vzhledem k rozsáhlé aktivitě Úřadu v rámci mezinárodních platforem, jako je například Evropská soutěžní síť (European Competition Network – ECN) sdružující soutěžní úřady členských států Evropské unie nebo Mezinárodní soutěžní síť (International Competition Network – ICN) sdružující soutěžní úřady z celého světa, představuje mezinárodní oddělení hlavní kontaktní a koordinační bod zajišťující veškeré organizační činnosti spojené s účastí v jednotlivých pracovních uskupeních v rámci těchto platforem. Zástupci Úřadu v rámci těchto uskupení diskutují aktuální otázky a spolupracují při výměně informací týkajících se přeshraničních případů. V neposlední řadě se zástupci Úřadu aktivně účastní pravidelných jednání mezivládní Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD).

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE V DOBĚ PANDEMICKÉ SITUACE

Stejně jako v předchozím roce byla mezinárodní spolupráce ovlivněna pandemií covid-19. Naprostá většina mezinárodních jednání na bilaterální i multilaterální úrovni tak opět probíhala online formou, například zasedání většiny pracovních skupin ECN, OECD i ICN. Na samotném obsahu agendy mezinárodní spolupráce se však pandemická situace v roce 2021 příliš nepodepsala.

EVROPSKÁ SOUTĚŽNÍ SÍŤ – ECN

V rámci soutěžní sítě ECN působí pracovní skupiny zaměřené na dílčí aspekty unijního soutěžního práva, kterých se aktivně účastní také zástupci Úřadu příslušní k problematice probírané v rámci dané skupiny. Mezi nejaktivnější pracovní skupiny dlouhodobě patří skupiny pro kartelové dohody, fúze nebo skupina pro mezinárodní spolupráci a spravedlivý proces (Cooperation Issues and Due Process – CIDP), jež se zabývala zejména další aktualizací pravidel vzájemné spolupráce, koordinací při řešení přeshraničních případů, harmonizací pravidel pro výpočet výše pokut v určitých oblastech hospodářské soutěže a náhradou výdajů vzniklých v případech vzájemné asistence při vyšetřování.

Platforma ECN také slouží pro přímou komunikaci a spolupráci jednotlivých soutěžních úřadů členských států Evropské unie. Nejčastějším komunikačním prostředkem v rámci této spolupráce jsou žádosti o poskytnutí informací, které jsou zasílány ve formě tzv. RFI (Request for Information). V roce 2021 Úřad obdržel 68 těchto žádostí o informace. Z pohledu jejich zaměření lze konstatovat, že se zabývaly tématy jako jsou transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1 ze dne 11. prosince 2018 o posílení postavení orgánů pro hospodářskou soutěž v členských státech tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla, a o zajištění řádného fungování vnitřního trhu (ECN+), případy týkající se digitálních trhů, významné tržní síly, problematiky fúzí, vnitřního fungování a procesů Úřadu či otázky související s vymezováním relevantních trhů (i s ohledem na pandemii a její vliv na tyto trhy). Rovněž Úřad se touto formou obrátil na soutěžní úřady ostatních členských států Unie, a to ve třech případech.

	2019	2020	2021
Počet obdržených RFI	**77**	**76**	**68**
Počet vlastních RFI	**3**	**4**	**3**

Další nedílnou součástí spolupráce soutěžních úřadů sdružených v síti ECN jsou tzv. žádosti o asistenci při vyšetřování na základě článku 22 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 Smlouvy. Tyto žádosti mohou soutěžní úřady využít v případech, kdy potřebují získat více informací pro zahájení řízení s určitým subjektem či doplnit spis v rámci již probíhajícího řízení o porušení článku 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie. Úřad v roce 2021 požádal o asistenci zahraničních soutěžních úřadů ve dvou případech. Úřad dále obdržel čtyři žádosti dle čl. 22 od jiných soutěžních úřadů, což znamená značný nárůst v porovnání s minulým rokem, kdy v důsledku pandemie neobdržel Úřad žádnou žádost.

	2019	2020	2021
Počet žádostí dle čl. 22 obdržených od jiných členských států EU	**6**	**0**	**4**
Počet žádostí dle čl. 22 zaslaných jiným členským státům EU	**3**	**3**	**2**

Dalším aspektem spolupráce soutěžních úřadů jsou tzv. Advisory Committees neboli poradní výbory, které jsou organizovány k jednotlivým případům (Antitrust a Mergers) řešeným Evropskou komisí. V rámci poradních výborů se členské státy mohou dotazovat na závěry Komise před přijetím jejího rozhodnutí v konkrétních případech a mohou k těmto závěrům vyjádřit své stanovisko. V průběhu roku 2021 proběhlo dvacet zasedání Advisory Committees, a to výlučně v online formátu.

MEZINÁRODNÍ SOUTĚŽNÍ SÍŤ – ICN

Mezinárodní soutěžní síť ICN je fórum zaměřené na spolupráci soutěžních úřadů z celého světa. V rámci této platformy jsou činné jednotlivé pracovní skupiny, které mimo jiné pořádají výroční konference či workshopy. I letos kvůli nepříznivému vývoji pandemické situace probíhaly téměř všechny aktivity pořádané v rámci ICN v online formátu.

Nejvýznamnější událostí v rámci ICN je každoročně pořádaná výroční konference ICN. Také v roce 2021 proběhla pouze v online formátu a hostil ji maďarský soutěžní úřad. V listopadu byl jak prezenčně, tak i v online formátu pořádán ICN Cartel Workshop v Lisabonu. Do činnosti této platformy se kromě workshopů a konferencí soutěžní úřady zapojují zpravidla formou různých dotazníkových šetření, případně dalšími formami sdílení informací. V průběhu roku 2021 to byl například dotazník týkající se prioritizace případů v rámci pracovní skupiny ICN Agency Effectiveness.

ORGANIZACE PRO HOSPODÁŘSKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ – OECD

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj je mezinárodní organizací, která se ve spolupráci s vládami, odborníky a veřejností snaží nastavit mezinárodní standardy a najít řešení na sociální, ekonomické a environmentální otázky. V oblasti ochrany hospodářské soutěže je OECD aktivní prostřednictvím Soutěžního výboru a jeho dvou pracovních skupin.

Zasedání Soutěžního výboru OECD probíhá pravidelně dvakrát ročně, přičemž zasedání v červnu a listopadu 2021 byla opět plně organizována v online podobě. Zástupci Úřadu se tak jako každý rok mohli zúčastnit tematických bloků, ve kterých se diskutovaly důležité otázky z oblasti soutěžního práva a politiky, jako například environmentální aspekty soutěžního práva, ex-ante regulace digitálních trhů či soutěžní neutralita.

SVĚTOVÝ SOUTĚŽNÍ DEN 2021

Instituce, které mají v kompetenci ochranu hospodářské soutěže a vymáhání soutěžních pravidel, ale i široká odborná veřejnost, si každoročně připomínají 5. prosinec jako Světový soutěžní den. Ten byl ustaven Mezinárodní sítí občanské společnosti pro hospodářskou soutěž (International Network of Civil Society Organisation on Competition) s odkazem na datum, kdy Organizace spojených národů (OSN) v roce 1980 přijala všeobecně uznávaný soubor soutěžních pravidel (Set of Multilaterally Agreed Equitable Principles and Rules for the Control of Restrictive Business Practices). Cílem této iniciativy je globální propagace hospodářské soutěže. Tématem světového soutěžního dne v roce 2021 byla politika hospodářské soutěže pro inkluzivní a odolnou hospodářskou politiku. V rámci propagace tohoto významného dne Úřad na svých webových stránkách zveřejnil krátké video předsedy Úřadu Petra Mlsny o přetrvávajícím významu fungující hospodářské soutěže zejména během současné pandemie a krize, která ji doprovází.

LEGISLATIVNÍ ČINNOST NA EVROPSKÉ ÚROVNI

V oblasti legislativních aktivit Evropské unie bylo pro Úřad v uplynulém roce hlavním tématem projednávání dvou důležitých legislativních návrhů – návrhu nařízení Evropského Parlamentu a Rady o spravedlivých trzích otevřených hospodářské soutěži v digitálním odvětví (Akt o digitálních trzích) a návrhu nařízení Evropského Parlamentu a Rady o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh – na půdě pracovní skupiny pro hospodářskou soutěž (G12) v rámci Rady Evropské unie. Projednávání návrhu Aktu o digitálních trzích se pracovníci Úřadu přímo aktivně účastnili, a to zejména vypracováním rámcové pozice České republiky pro Parlament České republiky či instrukcí na jednotlivá zasedání pracovní skupiny, ale i přímou účastí na online zasedáních pracovní skupiny. Úřad byl také hlavním kontaktním a koordinačním místem pro připomínky či návrhy ze strany ostatních resortů, ale i třetích stran, zejména z řad

soutěžitelů působících v digitálním sektoru či jejich sdružení. Projednávání návrhu Aktu o digitálních trzích v Radě Evropské unie bylo úspěšně završeno v závěru roku schválením obecného přístupu na zasedání Rady pro konkurenceschopnost, kterého se za Českou republiku zúčastnil také předseda Úřadu Petr Mlsna. K návrhu tak nyní v rámci řádného legislativního postupu probíhají tzv. trialogy mezi Evropskou komisí, Radou Evropské unie a Evropským parlamentem. V případě úspěchu těchto jednání je možné očekávat přijetí této zcela nové ex-ante regulace velkých digitálních platforem v průběhu roku 2022. Co se týče návrhu nařízení o zahraničních subvencích, je stále projednáván ve výše uvedené pracovní skupině G12, přičemž Úřad je gestorem i ve vztahu k tomuto návrhu.

SETKÁNÍ PŘEDSEDY ÚOHS S VÝKONNOU MÍSTOPŘEDSEDKYNÍ EVROPSKÉ KOMISE MARGRETHE VESTAGER

Předseda ÚOHS Petr Mlsna a místopředseda Petr Solský se během své podzimní pracovní cesty do Bruselu na zasedání Rady pro konkurenceschopnost také setkali s výkonnou místopředsedkyní Evropské komise Margrethe Vestager, která je současně komisařkou pro hospodářskou soutěž. Tématem rozhovoru byla například do českého právního řádu dosud netransponovaná směrnice ECN+, dále pak úspěchy Úřadu v boji proti dohodám typu bid rigging či opatření a programy veřejné podpory, které Česká republika prostřednictvím Úřadu notifikovala Evropské komisi ke schválení. V neposlední řadě předseda Úřadu informoval komisařku Vestager o přípravách na nadcházející předsednictví České republiky v Radě Evropské unie.

INFORMAČNÍ SERVIS

V oblasti komunikace a osvěty znamenal rok 2021 pro Úřad pro ochranu hospodářské soutěže významné rozšíření jeho agendy. Kromě Twitteru začal Úřad komunikovat rovněž prostřednictvím sociálních sítí LinkedIn, Facebook a Youtube, primárním nástrojem public relations však zůstávají internetové stránky www.uohs.cz.

Počet vydaných tiskových zpráv v roce 2021 ve srovnání s předchozím rokem vzrostl téměř o 40 procent, což se mimo jiné projevilo ve 30% meziročním nárůstu převážně neutrální publicity (94 % příspěvků). Dle mediální analýzy společnosti Newton Media dosáhl Úřad v roce 2021 u veřejnosti bezproblémové reputace. Největší mediální dopad (GRP) byl zaznamenán u kauzy ministerstva obrany, které chybovalo ve veřejné zakázce na nákup armádních vrtulníků, dále u tendrů na krajskou autobusovou dopravu. Největší počet příspěvků média věnovala správním řízením Úřadu spojeným s veřejnými zakázkami ve stavebnictví (například výstavba metra D, stadion v Hradci Králové). Z oblasti hospodářské soutěže bylo nejvíce příspěvků věnováno Úřadem povoleným spojením soutěžitelů. Pozitivní reakce v médiích se týkaly sektorového šetření trhu s léčivy a procesu jmenování nových rozkladových komisí. Odeznění kauz z minulých let se odrazilo v minimální negativní publicitě (1 %), jež znovu připomínala problematické personální vazby tehdejšího vedení Úřadu. Ambivalentní postoj (5 % příspěvků) zaujala média vůči Úřadem uloženým pokutám u krajských zakázek na zajištění dopravy (zejména Liberecký kraj) a v případě pokuty uložené ministerstvu obrany. O Úřadu nejčastěji referovaly MfDnes a Česká televize.

Počet vydaných tiskových zpráv

Počet příspěvků o ÚOHS v monitoringu médií

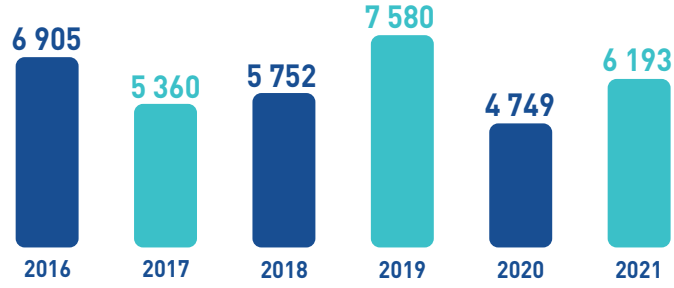

Vývoj medializace v celostátních médiích v roce 2021

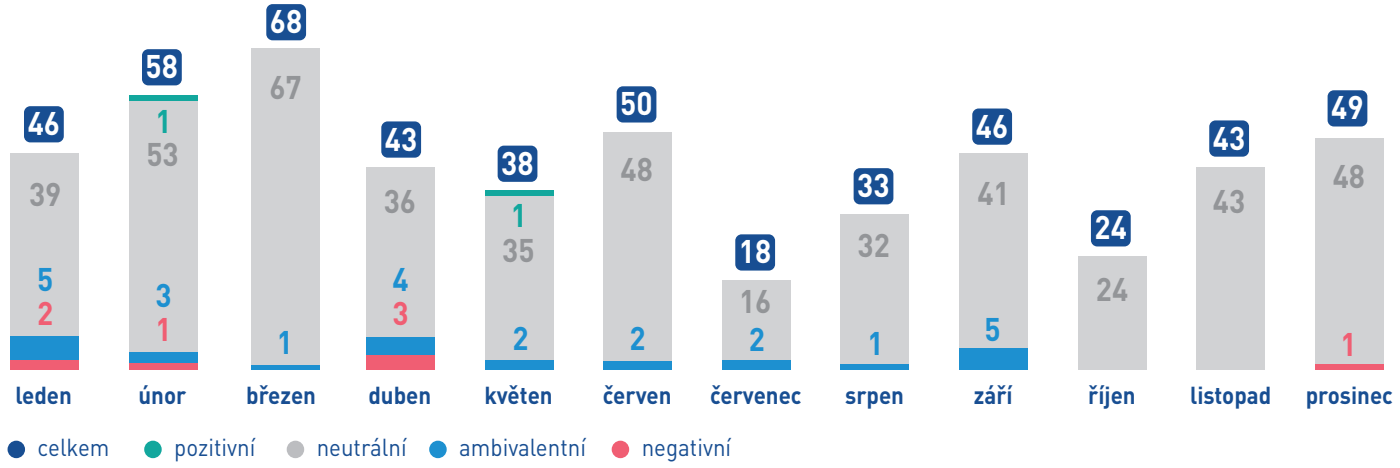

30. VÝROČÍ ÚŘADU PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

V roce 2021 uplynulo 30 let od založení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a tedy i od zavedení soutěžního práva do českého právního rámce. Úřad při této příležitosti uspořádal 22. září v Lichtenštejnském paláci v Praze slavnostní konferenci, jíž se zúčastnilo na sto představitelů státní správy, územních samospráv, profesních sdružení, advokacie i akademických institucí. K ochraně hospodářské soutěže se postupně přidaly další činnosti: dohled nad veřejným zadáváním, koordinace, poradenství, konzultace a monitoring veřejné podpory a dozor nad dodržováním zákona o významné tržní síle. Předseda Úřadu Petr Mlsna v úvodu konference připomněl unikátnost a přínosnost souběhu těchto agend: *„Hospodářská soutěž je středobodem zájmu ve věcech veřejné podpory a široká soutěž mezi dodavateli je leitmotivem veřejného zadávání“* a konstatoval, že synergie plynoucí ze souběhu těchto působností Úřad využívá například při odhalování kartelových dohod mezi uchazeči o veřejné zakázky.

Dalšími řečníky byli tehdejší předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Radek Vondráček nebo premiér Andrej Babiš, který hovořil mimo jiné o tom, jakou roli Úřad sehrál při schvalování veřejných podpor směřovaných na překonávání následků koronavirové pandemie. Pochválil Úřad také za odhalování kartelů mezi uchazeči o veřejné zakázky, neboť ÚOHS patří v této oblasti mezi nejlepší v Evropě. O prvních letech činnosti Úřadu hovořil historicky první předseda Úřadu Stanislav Bělehrádek. Účastníkům konference poodhalil okolnosti zřízení Úřadu, obtíže a problémy při jeho ustavování, sestavování prvotního týmu odborníků a průběh následné transformace na ministerstvo a zpět na úřad.

Ve druhé části konference seznámili současní místopředsedové ÚOHS Kamil Nejezchleb, Markéta Dlouhá a Petr Solský posluchače s nejdůležitějšími tématy, která Úřad v jednotlivých oblastech své působnosti řeší nebo se jimi bude zabývat.

Petr Mlsna

Stanislav Bělehrádek

Markéta Fialová, Petr Mlsna

Josef Bednář, Petr Mlsna, Stanislav Bělehrádek, Petr Rafaj

SVATOMARTINSKÁ KONFERENCE 2021

Čtrnáctý ročník konference se po roční přestávce způsobené pandemií covid-19 uskutečnil ve dnech 10. a 11. listopadu. Předseda Úřadu Petr Mlsna ve svém úvodním slově mimo jiné varoval před řešením současných ekonomických obtíží protisoutěžním jednáním mezi podnikateli. Pandemie ovlivnila i činnost Úřadu: významně narostla agenda veřejné podpory a více prostoru Úřad věnoval analytické a metodické činnosti, zahájil například rozsáhlé sektorové šetření ve farmaceutickém průmyslu. *„Snažíme se začít komplexně mapovat některé trhy, ověřit si, zda je na nich funkční hospodářská soutěž, nebo zda na nich dochází k některým distorzím. Výsledkem by pak měla být doporučení vládě a zákonodárcům, aby proti tomu zasáhli,“* uvedl předseda Mlsna. Předseda ÚOHS se dotkl také některých témat, která následně zazněla v rámci konferenčních panelů, zejména aktuální problematiky digitálních trhů a platforem: *„Stojíme před zásadní otázkou, co dál. Nejsou digitální giganti zásadním nebezpečím pro soutěž i pro celou společnost? Když dnes na evropské úrovni hovoříme o jejich regulaci, tak začínáme měnit paradigmata soutěžní politiky, protože soutěž už zde není jen pro regulaci ex post, ale dáváme jí i ex ante nástroje.“*

Petr Mlsna

První panel konference byl tradičně věnován shrnutí nejdůležitějších informací o činnosti soutěžních úřadů v České republice a na Slovensku, k nimž se letos přidalo také Maďarsko a Rakousko. Místopředseda ÚOHS Kamil Nejezchleb oznámil, že Úřad provedl za poslední rok historicky nejvíce místních

Kamil Nejezchleb, Boris Gregor, Csaba Balázs Rigó

Roman Pliska, Jan Měkota, Anatoly Subočs, Petr Zákoucký

Martin Vitula, Radovan Kubáč, Robert Neruda

Martin Nedelka

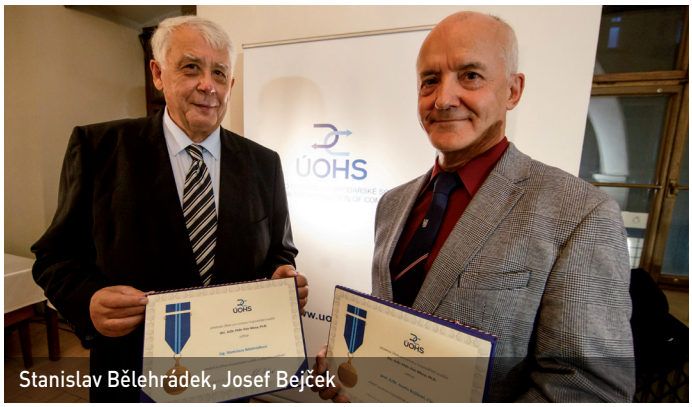

Stanislav Bělehrádek, Josef Bejček

Petr Solský, Dana Večeřová, Tomáš Prouza, Jacek Marczak, Pawel Kužma

Pavel Breinek, Jiří Kindl

Igor Pospíšil, Ivana Halamová Dobíšková, Marek Šulc

šetření, a to 26, a zdůraznil význam tohoto nástroje při šetření podnětů. O výsledcích slovenského Protimonopolného úradu informoval jeho místopředseda Boris Gregor, statistiky i významné případy z Maďarska komentoval předseda tamního soutěžního úřadu GVH Csaba Balázs Rigó a rakouské výsledky, včetně vývoje velkého kartelu ve stavebnictví, pak zástupce rakouského úřadu Martin Janda.

V dalším průběhu prvního dne konference se hovořilo o chystané novelizaci zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, která by měla transponovat unijní směrnici o posílení pravomocí soutěžních úřadů, tzv. ECN+. Úřad má v úmyslu zařadit do textu návrhu nová ustanovení.

Intenzivní diskuze probíhala v panelu o digitálních platformách. Řečníci nepředpokládali, že by ex ante regulace uvedená v návrhu unijního nařízení Digital Markets Act mohla přinést nová řešení, která by nebyla možná dle stávajících pravidel hospodářské soutěže. Poslední panel prvního dne byl zaměřen na tzv. gun jumping, tedy situace, kdy spojující se soutěžitelé vykonávají spojení předtím, než je o něm vydáno povolující rozhodnutí ze strany soutěžního úřadu.

Významné tržní síle, zejména problematice implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633, o nekalých obchodních praktikách, do českého právního řádu, byl věnován druhý den konference. Místopředseda ÚOHS Petr Solský podal základní charakteristiku a principy směrnice, jež bude implementována prostřednictvím novely zákona o významné tržní síle. Gestorem návrhu novely je Ministerstvo zemědělství, na návrhu spolupracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu, ÚOHS, přispěla rovněž profesní sdružení, zejména Agrární komora, Potravinářská komora a Svaz obchodu a cestovního ruchu. Kompromisní návrh novely přináší novou úpravu pokrývající celý dodavatelsko-odběratelský řetězec, nejen vztah mezi obchodním řetězcem a jeho dodavatelem. Proces vzniku kompromisního návrhu transpoziční novely, jeho pozitiva i nedostatky shrnula prezidentka Potravinářské komory Dana Večeřová. Prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu Tomáš Prouza vyjádřil obavy, že nová právní úprava nebude řešit případné zneužití postavení ze strany silných dodavatelů či teritoriální omezování prodeje.

Konference byla ukončena třemi paralelními workshopy. První z nich navazoval na panel o významné tržní síle a zaměřil se na problematiku teritoriálních omezení dodávek potravin jakožto nekalou obchodní praktiku dodavatelů. Workshop o procesním postupu ÚOHS se týkal některých aspektů ukládání trestů a dále uskutečňování místních šetření. Workshop o problematice vertikálních dohod byl věnován soutěžněprávnímu vymezení konceptu dohod, posuzování vertikálních dohod z hlediska míry narušení

hospodářské soutěže, včetně splnění podmínek, pro které lze na vybrané typy vertikálních dohod aplikovat unijní blokovou výjimku, a rovněž navrhované reformě této unijní legislativy.

Při příležitosti Svatomartinské konference 2021 udělil předseda Úřadu Petr Mlsna první medaile za přínos hospodářské soutěži a veřejnému zadávání, a to někdejšímu prvnímu předsedovi Úřadu Stanislavu Bělehrádkovi a akademikovi Josefu Bejčkovi.

KONFERENCE O VEŘEJNÉ PODPOŘE

Úřad pořádal výroční konferenci o veřejné podpoře vzhledem k pandemii po roční pauze 9. června 2021 a poprvé prostřednictvím online přenosu. Přes 200 účastníků sledovalo české i zahraniční odborníky hovořící zejména o překonávání následků pandemie, „covidové" podpoře a dočasném rámci. Představeno bylo novelizované nařízení GBER a studie o praktických dopadech pravidel pro vědu a výzkum.

Předseda ÚOHS Petr Mlsna v úvodu konference mimo jiné poděkoval zástupcům Generálního ředitelství pro hospodářskou soutěž Evropské komise za spolupráci s Úřadem při schvalování opatření veřejné podpory určených na boj s koronavirovou pandemií.

Zástupce DG Competition Koen van de Casteele shrnul nejnovější vývoj v oblasti právní úpravy, například rozšíření obecné blokové výjimky (GBER) o nové oblasti spojené zejména s environmentálními hledisky či digitalizací, informoval o výsledcích tzv. fitness check a přiblížil další plánované revize předpisů či harmonogram jejich prodlužování. K datu konání konference Komise vydala celkem 555 rozhodnutí týkajících se koronavirové podpory, na jejichž základě mohou členské státy poskytnout podpory převyšující tři biliony eur.

Místopředseda ÚOHS Petr Solský shrnul dění v oblasti veřejné podpory z pohledu Úřadu. Graca da Costa (DG Competition Evropské komise) se podrobně věnovala tzv. dočasnému rámci, na jehož základě je poskytována většina podpor k překonání následků koronavirové pandemie. Menší část koronavirových podpor byla poskytována také na základě článku 107 (2)b a 107(3)b Smlouvy o fungování Evropské unie. Na toto téma navázala z pohledu České republiky vedoucí Oddělení veřejné podpory ÚOHS Libuše Bílá. Iva Příkopová (ÚOHS) se zaměřila na novelizaci obecné blokové výjimky a její rozšíření o nové oblasti podpory. Caroline Buts z Bruselské univerzity se věnovala praktickým aspektům pravidel pro podpory v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. Rozhodovací praxi Evropské komise i významné judikáty, a to výlučně z oblasti necovidových podpor, přiblížil Michael Kincl z Nejvyššího soudu. Konferenci uzavřely příspěvky pracovníků ÚOHS Vojtěcha Horsáka k registru podpor *de minimis* a Lenky Vytáskové k praktickým aspektům podpor podle dočasného rámce, zejména o možnostech kumulace podpor, podpor pro podniky v obtížích a jakým způsobem naplnit požadavky transparentnosti.

SPOLUPRÁCE S AKADEMICKOU SFÉROU

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže rozšířil spolupráci s akademickými institucemi. Během roku 2021 uzavřel předseda Úřadu Petr Mlsna memoranda s rektorem Masarykovy univerzity v Brně Martinem Barešem (26. 4. 2021), děkanem Právnické fakulty Masarykovy univerzity Martinem Škopem (20. 7. 2021), rektorem Univerzity Karlovy Tomášem Zimou (3. 8. 2021), děkanem Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci Václavem Stehlíkem (13. 10. 2021) a rektorkou Mendelovy univerzity v Brně Danuší Nerudovou (19. 10. 2021). V memorandech Úřad a jeho akademičtí partneři deklarují zájem na vzájemné spolupráci na vědeckých projektech i v pedagogické oblasti. Úřad nabízí studentům praxe a stáže i spolupráci v oblasti postgraduálního studia.

METODICKÉ DNY VEŘEJNÉHO ZADÁVÁNÍ

Novinkou v oblasti osvěty je pořádání metodických dnů v oblasti veřejného zadávání. V roce 2021 Úřad uspořádal pět online setkání se zadavateli, dodavateli a odborníky na veřejné zakázky, během nichž odborníci Úřadu podávali z hlediska orgánu dozoru výklad některých problematických oblastí či institutů právní úpravy veřejných zakázek. Hovořilo se například o nových základních zásadách odpovědného zadávání obsažených v § 6 odst. 4 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek; o vymezení předmětu veřejné zakázky; hodnocení nabídek, jak z hlediska nastavení hodnoticích kritérií, tak provedení hodnocení; posouzení nabídek a oznamování výběru dodavatele; problematice zakázaných dohod ve veřejném zadávání; střetu zájmů dle § 44 ZZVZ; vysvětlení, doplnění a změnách nabídky dle § 46 ZZVZ; změnách závazků ze smluv dle § 100 a § 222 ZZVZ a dalších tématech. Pět metodických dnů pořádaných v roce 2021 sledovalo přes dva tisíce účastníků. Prezentace i videozáznamy z metodických dnů jsou k dispozici na internetových stránkách Úřadu v části Metodické dny. Nová platforma komunikace Úřadu se osvědčila a Úřad v ní bude pokračovat i v následujícím roce.

PERSONÁLNÍ INFORMACE

V průběhu roku 2021 se Personální oddělení soustředilo především na činnosti jemu vyplývající z Organizačního řádu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže:

- zajišťování koordinace a rozvoje oblasti organizačních vztahů a systemizace, personalistiky, odměňování a vzdělávání státních zaměstnanců,
- příprava a provádění postupů a úkonů v rámci řízení ve věcech služby, zpracovávání dokumentů souvisejících s pracovním a služebním poměrem,
- zajišťování organizačních a administrativních úkonů v rámci provádění úřednické zkoušky,
- spravování personální agendy, zejména vedení osobních spisů zaměstnanců, evidování neobsazených míst a vedení agendy pracovnělékařských služeb,
- zajišťování vzdělávacích programů pro zaměstnance, stanovování zásad pro hodnocení zaměstnanců a zajišťování péče o zaměstnance.

Přehled agend řešených Personálním oddělením v průběhu roku 2021:

- Proběhlo služební hodnocení státních zaměstnanců za období 2019–2021 (pravidelné) – zpracováno do 31. 3. 2021 a vyhotovena zpráva o vyhodnocení služebního hodnocení na Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže za období 2019–2020.
- Dokončen plán vzdělávání zaměstnanců a předán jednotlivým organizačním útvarům ÚOHS k navržení doplňujících školení pro zaměstnance. Školení byla realizována v průběhu roku 2021.
- Personální oddělení ve druhé polovině roku 2021 zajistilo dvě školení vedoucích zaměstnanců – Pracovněprávní minimum pro vedoucí pracovníky a Vedení lidí – moji lidé – moje vizitka.
- Pro zaměstnance Úřadu byla zorganizována tři hromadná školení – Praktické zkušenosti z trestního řízení, Ekonomické školení pro právníky a Vybrané otázky z oblasti správního řádu a přestupkového zákona.
- Od září 2021 Personální oddělení zajišťuje v rámci vzdělávání zaměstnanců i organizaci výuky angličtiny na ÚOHS.
- Došlo k aktualizaci interních služebních předpisů včetně příloh – organizační směrnice Vedení personální agendy a související procesy a organizační směrnice Vzdělávání a hodnocení zaměstnanců Úřadu – s účinností od 1. 1. 2022.
- Koncem roku 2021 bylo započato s aktualizací personálního systému PER, jehož upgrade by měl být dokončen firmou GORDIC dle požadavků Úřadu v průběhu roku 2022.

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM, ZA ROK 2021

1. Počet podaných žádostí o informace podle zákona č. 106/1999 Sb. a počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti:

oblast	počet podaných žádostí	počet vydaných rozhodnutí
hospodářská soutěž	32	17
veřejné zakázky	57	8
veřejná podpora	0	0
významná tržní síla	8	4
všeobecné	24	1
celkem	**121**	**30**

2. Počet podaných odvolání proti rozhodnutím Úřadu podle zákona č. 106/1999 Sb.: 4
3. Počet podaných stížností na postup při vyřizování žádosti podle zákona č. 106/1999 Sb.: 0
4. Rozsudky soudu ve vztahu k Úřadu v oblasti poskytování informací: 5
   - rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 225/2020–44 ze dne 3. 2. 2021: kasační stížnost Úřadu se zamítá.
   - rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 281/2020–42 ze dne 5. 2. 2021: kasační stížnost Úřadu se zamítá.
   - rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 5/2020–40 ze dne 28. 7. 2021: kasační stížnost Úřadu se zamítá.
   - rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 62 A 8/2021–162 ze dne 11. 3. 2021: poskytnutí požadovaného znaleckého posudku bylo nezákonným zásahem.
   - usnesení Krajského soudu v Brně č. j. 62 A 187/2020–70 ze dne 13. 1. 2021.: žaloba proti Úřadu se odmítá pro nepřípustnost.
5. Výsledky řízení o sankcích za nedodržování zákona č. 106/1999 Sb.: Nebylo vedeno žádné řízení.
6. Výčet poskytnutých výhradních licencí: Nebyla poskytnuta žádná výhradní licence.

ROZPOČET 2021

Ukazatele kapitoly 353 státního rozpočtu pro rok 2021 – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (v Kč)

Souhrnné ukazatele		
Příjmy celkem		**5 500 000**
Výdaje celkem		**253 982 795**
Specifické ukazatele – příjmy		
Daňové příjmy[1]		**3 800 000**
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem		**1 700 000**
v tom:	ostatní nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem	**1 700 000**
Specifické ukazatele – výdaje		
Výdaje na zabezpečení plnění úkolů Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže		**253 982 795**
v tom:	výdaje spojené s výkonem předsednictví ČR v Radě Evropské unie	**325 920**
	ostatní výdaje na zabezpečení plnění úkolů Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže	**253 656 875**
Průřezové ukazatele		
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci		**145 000 277**
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem[2]		**49 010 093**
Základní příděl fondu kulturních a sociálních potřeb		**2 859 942**
Platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech		**19 905 357**
Platy zaměstnanců na služebních místech dle zákona o státní službě		**114 334 138**
Platy zaměstnanců v pracovním poměru odvozované od platů ústavních činitelů		**8 757 600**
Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.		**0**
Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem		**30 000 000**

1) bez příjmů z povinného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

2) povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění

AGENDA 2022

ČESKÉ PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EVROPSKÉ UNIE V ROCE 2022

Česká republika se ve druhé polovině roku 2022 ujme již podruhé předsednictví v Radě Evropské unie (dále jen „CZ PRES 2022"). Samotné předsednictví je pro danou předsedající zemi prestižní událostí a mimořádnou příležitostí i výzvou. Nejen Česká republika jako celek, ale také samotný Úřad získá na šest měsíců jedinečnou možnost řádně prezentovat své jméno v zahraničí a posílit svůj vliv ve strukturách Evropské unie.

Rolí centrálního koordinátora pro zajištění přípravy a výkonu předsednictví byl pověřen Úřad vlády České republiky, který v rámci příprav na CZ PRES 2022 koordinuje činnost ostatních ústředních orgánů státní správy, tedy i Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. V rámci Úřadu je veškerou organizací a koordinací příprav na CZ PRES 2022 pověřeno Mezinárodní oddělení.

Na pracovní úrovni přinese CZ PRES 2022 Úřadu především možnost ve spolupráci se Stálým zastoupením České republiky při Evropské unii v Bruselu organizovat a fakticky předsedat zasedáním pracovní skupiny pro hospodářskou soutěž (G12) v Radě Evropské unie, která je jednou z pracovních skupin Rady pro konkurenceschopnost (COMPET). Z pohledu akcí CZ PRES 2022 pořádaných Úřadem, které se uskuteční na území České republiky, bude nejvýznamnější událostí nepochybně mezinárodní konference Evropský soutěžní den, pro kterou je jako s místem konání v současné době počítáno s historickými prostorami Pražského hradu. Této prestižní události, kterou má možnost pořádat členský stát předsedající Radě Evropské unie, se pravidelně účastní vedoucí představitelé evropských soutěžních úřadů, zástupci Evropské komise a další významné osobnosti z oblasti soutěžního práva. Svou účast na konferenci přislíbila také Margrethe Vestager, výkonná místopředsedkyně Evropské komise a současně komisařka pro hospodářskou soutěž. Úřad se zhostí též organizace zasedání pracovní skupiny prvoinstančních orgánů pro přezkum veřejných zakázek (Network of First Instance Review Bodies on Public Procurement) v průběhu září 2022 v Praze.

HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ

Stěžejní legislativní prioritou Úřadu bude v roce 2022 dokončení transpozice tzv. Směrnice ECN+, která dále harmonizuje nástroje k ochraně hospodářské soutěže v rámci EU tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla, a o zajištění řádného fungování vnitřního trhu. Původně zpracovaná novela se bohužel nedostala na pořad jednání předchozí Poslanecké sněmovny PČR. Úřad proto nyní přistoupil ještě jednou k její revizi. Kromě již dříve navrhovaných změn souvisejících s transpozicí ECN+ do nového návrhu zařadil také další modifikace, jejichž smyslem je dále zkvalitnit a zefektivnit stávající právní úpravu. S účinností novely se počítá od 1. 1. 2023, vše nicméně závisí na rychlosti legislativního procesu.

V rámci předsednictví České republiky v Radě Evropské unie budou legislativními prioritami především dokončení přijetí nařízení o digitálních trzích, pokud jej nestihne dokončit francouzské předsednictví, a rovněž další postup v oblasti úpravy pravidel týkajících se kolektivního vyjednávání pracovních podmínek pro živnostníky a drobné podnikatele tak, aby se zlepšila jejich pozice vůči silným odběratelům jejich služeb. Ve vztahu k udržitelnosti a podpoře ekologicky šetrného přístupu, jakožto jednoho ze stěžejních cílů politiky Evropské unie, považujeme za vhodné, aby byl prosazován především podporou a snahou o udržení zdravě soutěžního prostředí.

Prioritou v oblasti zakázaných dohod bude v roce 2022 nadále boj proti tvrdým kartelům a zejména tzv. bid riggingu, tedy kartelům ve veřejných zakázkách. K tomu bude Úřad využívat mimo jiné i unikátní synergie toho, že se v rámci jedné instituce sbíhají informace z hospodářské soutěže i veřejného zadávání a výpočetní či ekonometrické metody. Úřad obecně za účelem zvyšování efektivity vyšetřování kartelových dohod navázal a bude dále prohlubovat spolupráci především s veřejnými zadavateli a orgány činnými v trestním řízení. Ta mu umožňuje získávat relevantní důkazy o potenciálně protisoutěžních jednáních, především skrytých kartelech, které by jinak bylo pro něj velmi obtížné odhalit.

Úřad se bude rovněž zaměřovat i na potírání cílových dohod vyskytujících se ve vertikálních vztazích, a to zejména dohod o určení cen zboží pro jeho další prodej. Po zkušenostech z roku předcházejícího je zřejmé, že tyto zakázané protisoutěžní praktiky se v praxi stále vyskytují, byť Úřad v posledních letech opakovaně tato jednání postihoval a ukládal za ně soutěžitelům citelné sankce. Je proto potřeba zachovat

razantní postup Úřadu a tyto dohody bránící konkurenci potírat, neboť mají zásadní negativní dopad na konečné spotřebitele. ÚOHS se přitom hodlá zaměřit především na dohody sjednávané etablovanými soutěžiteli dosahujícími vyšších tržních podílů a velkých obratů z prodaného zboží, neboť právě u nich má vyloučení soutěže v důsledku zakázaných dohod nejvýraznější protisoutěžní efekt.

V oblasti zneužití dominantního postavení se ÚOHS zaměří především na vylučovací praktiky, případně na praktiky vykořisťovací s dopadem na širší okruh zákazníků. Prioritou bude zejména sledování liberalizujících se odvětví, odvětví dotčených koronavirovou pandemií či dynamickými změnami na trhu dodávek energií či jiných surovin. Úřad bude pozorně sledovat rovněž dění v oblasti digitálních trhů a platforem.

V oblasti narušení hospodářské soutěže orgány veřejné správy má Úřad ambici především edukovat a snažit se o maximální prevenci a efektivní alternativní řešení případných soutěžních problémů než o represi.

V oblasti kontroly spojování soutěžitelů Úřad kromě standardní rozhodovací činnosti hodlá aktualizovat metodické návody související se systémem kontroly spojování soutěžitelů na území České republiky, a to zejména s problematikou vedení přednotifikačních jednání, zjednodušeného správního řízení ve věci povolení spojení, výpočtu obratu spojujících se soutěžitelů a konceptu spojení soutěžitelů.

V letošním roce Úřad hodlá nadále podporovat a rozvíjet tzv. více ekonomický přístup ve své činnosti, který je trendem soutěžních úřadů vyspělých zemí. Aplikaci kvantitativních metod hodlá Úřad využívat zejména pro detekci dohod mezi uchazeči o veřejnou zakázku (tzv. bid-rigging), které patří mezi závažné porušení soutěžního práva, a dále zejména v oblastech odhalování a šetření nejzávažnějších případů, jako je zejména zneužívání dominantního postavení, kde je prokázání negativního dopadu na trh klíčové. V rozhodovací činnosti by více ekonomický přístup měl přispět nejen k posílení hodnocení dopadu šetřených přestupků na trh, ale též k prohloubení postupů při vymezování relevantních trhů, zejména v nejsložitějších případech.

Úřad bude dále prohlubovat spolupráci s akademickými pracovišti v oblasti vědecko-výzkumné, projektové i pedagogické a své zapojení do řady projektů. Mezi nejvýznamnější z nich patří projekt DATACROS II, jehož cílem je vyvinout nástroj pro hodnocení a řízení rizik, který bude schopen zvýšit úspěšnost orgánů veřejné moci při odhalování přeshraničních systémů finanční trestné činnosti zahrnující složité podnikové struktury a také systémů korupce a tajných dohod ve veřejných zakázkách. Úřad dále participuje na projektu Stanfordské univerzity Computational Antitrust, který sdružuje akademické pracovníky, vývojáře, tvůrce politik a regulační orgány za účelem podpory automatizace antimonopolních postupů a zdokonalení soutěžně-právních analýz.

VÝZNAMNÁ TRŽNÍ SÍLA

Úřad se v oblasti kontroly významné trží síly výrazněji zapojí do legislativního procesu v rámci implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci do právního řádu České republiky. ÚOHS působí jako dozorový orgán v dané oblasti tržních vztahů, je proto vhodné, aby mohl svou odbornou konzultační činností spolupracovat s orgány státní správy pověřenými transpozicí směrnice do právního řádu České republiky, a tím přispět k řádnému a smysluplnému provedení implementace.

Do přijetí novely zákona o významné tržní síle bude Úřad i nadále vynucovat povinnosti vyplývající ze zákona, a to i prostřednictvím ukládání sankcí. V rámci výkonu této kompetence bude zohledňovat eurokonformní výklad zákona tak, aby rozhodovací činnost Úřadu odpovídala požadavkům plynoucím z judikatury Soudního dvora Evropské unie.

Provádění osvěty subjektů, jejichž právní vztahy jsou a nově budou podléhat regulaci zákona o významné tržní síle po implementaci směrnice. Oproti stávajícímu znění bude zákon po implementaci směrnice regulovat řádově stovky subjektů aktivních v dodavatelsko-odběratelském řetězci v zemědělském a potravinovém sektoru. Bude proto nutné zajistit, aby všechny subjekty, na jejichž práva a povinnosti bude zákon nově dopadat, měly reálnou možnost zjistit, jak mají postupovat při sjednávání a uplatňování smluvních vztahů v souladu se zákonem. Úřad vydá nový informační list, ve kterém bude shrnuto jeho stanovisko k aplikaci zákona o významné tržní síle, které bude dostupné na webových stránkách ÚOHS. Úřad dále bude provádět konzultační činnost a školení vztahující se k jeho agendě. Těchto školení se budou moci účastnit jak subjekty, jejichž činnost podléhá regulaci zákona, tak různé zájmové a profesní organizace, které tyto subjekty zastřešují.

ÚOHS se zaměří na provádění sektorových šetření, která mu umožní hlubší porozumění vzájemným tržním vztahům subjektů aktivně činných na území v České republice v dodavatelsko-odběratelském řetězci v zemědělském a potravinovém sektoru. Důkladná znalost tržních struktur, vlastnických a smluvních vazeb v daném odvětví je nezbytným předpokladem, aby dozorová činnost ÚOHS byla prováděna smysluplně a efektivně a současně nedocházelo ke zbytečnému zatěžování jednotlivých hráčů na trhu.

Efektivní a oboustranné využívání informačních synergií v rámci struktur ÚOHS vztahujících se k sektoru zemědělství a potravinářství, především mezi odborem metodiky a kontroly významné tržní síly a sekcí hospodářské soutěže, je dalším nezbytným předpokladem řádného výkonu kompetencí ÚOHS jak v oblasti výkonu dozoru nad zákonem o významné tržní síle, tak v oblasti výkonu dozoru nad agendou hospodářské soutěže.

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Cílem ÚOHS pro rok 2022 je jednoznačně pozitivně působit na soutěžní prostředí v České republice. Za tím účelem má ÚOHS v úmyslu zaměřit se v oblasti veřejného zadávání více na osvětovou a metodickou činnost, jež by měla být v hojné míře uplatněna především ve vztahu k obcím a městům. Územní samosprávné celky tvoří nejpočetnější tuzemskou skupinu zadavatelů, přičemž mnohdy lze shledávat, že nedisponují dostatečně silným zázemím pro zadávání veřejných zakázek. V tomto smyslu by mohla mít případná užší spolupráce s Úřadem příznivý vliv na účelnost vynakládání obecních, potažmo veřejných, finančních prostředků.

ÚOHS rovněž hodlá pokračovat v oblasti osvětové činnosti, kterou úspěšně začal rozvíjet již v roce 2021. Na tomto místě lze zmínit například jak připravované vzdělávací akce pro širokou veřejnost, tak konferenci z oblasti veřejného zadávání s mezinárodním přesahem, která by se měla uskutečnit v květnu roku 2022. Pokračovat hodlá ÚOHS taktéž ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj, s nímž mimo jiné plánuje vést konzultace například ohledně určitých výkladových problémů, které byly identifikovány při aplikaci některých institutů a ustanovení zákona o zadávání veřejných zakázek, a případně společně postupovat při návrhu novely tohoto zákona. Jelikož ÚOHS v souvislosti s vykonávanou agendou dozoru nad zadáváním veřejných zakázek identifikoval problematická místa právní úpravy, bude iniciovat i jednání o dalších možných úpravách v zakázkovém zákoně s cílem zefektivnit jak samotný proces zadávání, tak dozor nad ním.

VEŘEJNÁ PODPORA

Na začátku roku 2022 by měly být přijaty některé revidované předpisy, na jejichž základě Evropská komise posuzuje slučitelnost opatření podpory s vnitřním trhem v rámci notifikačního procesu. Jedná se především o rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací. Dále by měla být koncem prvního pololetí 2022 přijata novela obecného nařízení o blokových výjimkách (GBER).

V rámci českého předsednictví v Radě Evropské unie bude v oblasti veřejné podpory prioritou dokončení nové legislativy, zejména návrhu nařízení o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh. Za francouzského předsednictví v Radě Evropské unie v první polovině roku 2022 bude probíhat projednávání návrhu uvedeného nařízení. Úřad jakožto gestor tohoto návrhu má klíčovou roli při tvorbě české pozice a aktivně se účastní diskuze v rámci pracovní skupiny pro hospodářskou soutěž, kde je tento návrh projednáván. V první půli roku 2022 povede vyjednávání Francie a bude se snažit dosáhnout přijetí obecného přístupu na Radě pro konkurenceschopnost (COMPET) – půjde tedy o kompromisní pozici v rámci Rady Evropské unie. V druhé polovině roku předá Francie předsednictví České republice, která naváže na dosavadní práce na návrhu a pravděpodobně zahájí vyjednávání s Evropským parlamentem a Evropskou komisí (tzv. trialogy). Výsledkem těchto jednání by měla být politická dohoda na finálním znění tohoto nařízení. Druhým legislativním návrhem by měla být změna tzv. zmocňovacího nařízení Rady, kterým bude umožněno zařadit do obecného nařízení o blokových výjimkách (GBER) nové kategorie podpory.

Během prvního čtvrtletí roku 2022 se očekává zveřejnění výsledků hodnocení pravidel poskytování státních podpor na zdravotní a sociální služby obecného hospodářského zájmu. Veřejná konzultace zaměřená na získání názorů na efektivnost pravidel Evropské unie pro státní podporu v oblasti zdravotnických a sociálních služeb obecného hospodářského zájmu, upravená v tzv. balíčku týkajícím se služeb obecného hospodářského zájmu z roku 2012, probíhala od července do prosince roku 2019.

Úřad ve spolupráci s ministerstvy, státními a krajskými úřady a velkým počtem obcí bude na jaře 2022 zpracovávat opět po dvou letech pravidelnou zprávu o provádění rozhodnutí Komise o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu.

Ke dni 30. dubna 2022 mají všichni poskytovatelé veřejné podpory povinnost poskytnout Úřadu informace o výši poskytnuté (tj. vyplacené) veřejné podpory za kalendářní rok 2021. Předmětná informační povinnost se netýká opatření poskytnutých v režimu podpory malého rozsahu (*de minimis*) či na základě předpisů upravujících poskytování služeb v obecném hospodářském zájmu. Úřad poté Evropské komisi odešle za Českou republiku souhrnnou výroční zprávu.

V půli června 2022 plánuje Úřad uspořádat další ročník konference o veřejné podpoře.

Pokračovat budou také jednání s Evropskou komisí ve věci (pre)notifikovaných opatření. V souvislosti se zahájením poskytování podpor v rámci Národního plánu obnovy a dalších nástrojů (například Fond pro spravedlivou transformaci) lze očekávat zahájení pre-notifikací či konzultací za účelem zajištění souladu prováděných změn s pravidly veřejné podpory.

V roce 2021 obdržel Úřad další nové stížnosti na údajnou protiprávní podporu, které řeší Evropská komise a u kterých Evropská komise požádala české orgány o poskytnutí informací. Řešení uvedených stížností, jakož i dalších stížností obdržených v předchozích letech, bude probíhat i v roce 2022. Na řešení těchto případů Úřad aktivně spolupracuje s příslušnými poskytovateli údajných protiprávních podpor.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

KE DNI 31. 12. 2021

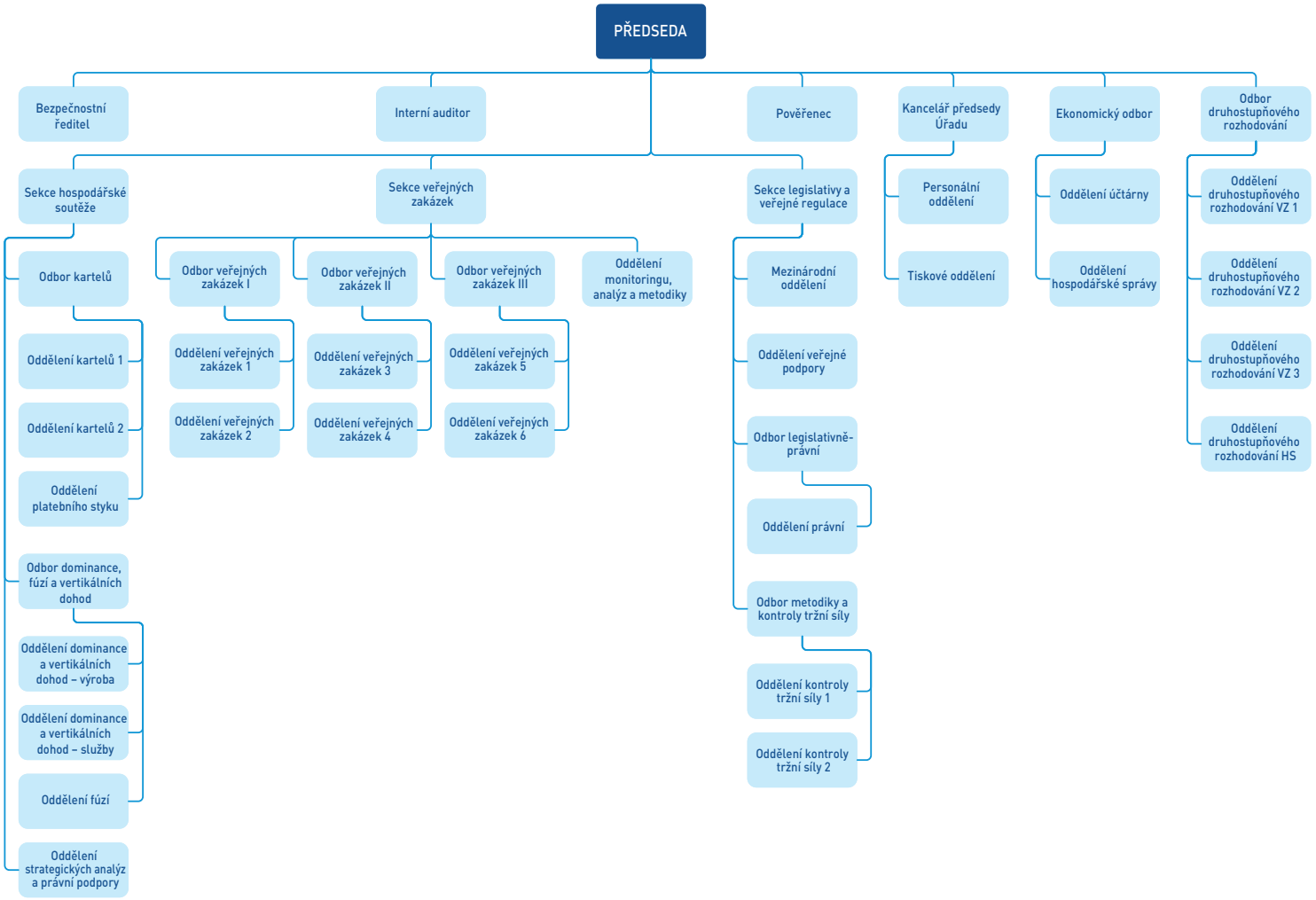

ÚOHS

ÚŘAD
PRO OCHRANU
HOSPODÁŘSKÉ
SOUTĚŽE

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2021